

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Idegenek Budapesten.

Budapest, október 22.

Kétszázharmincz ifjútörököt, író, képviselőt, kereskedőt hozott nekünk a keleti express. Mindössze kétszázharminczat, alig öt-hat Pullmann-kocsival. És már is színt, eleve séget kapott tőlük a város. Kocsik robognak az Andrásy-uton, rajtuk piros fezes gentleman-ekkel. Parlament, királyi vár, nagyobb gyártelepek és egyéb látnivalók környékén lépten-nyomon találkozni az ő csoportjaikkal, amint kíváncsi, tágra-nyitott szemekkel mindent megnéznék, mindent kitapasztalnak. Nagyobb szállodák homlokzatán ott leng a félholdas zászló; előkelő restaurátokban őket látja az ember; éjjeli etablissement-okban fezes gavallérok pezsgőznek. Szóval ez idő szerint ők kétszázharminczan képviselik Budapesten az idegenforgalmat és a világvárosi jellegét.

Kétszázharminczan. Ennyi kevés ember elég ahhoz, hogy megváltoztassa, megszinesítse a főváros hétköznapját. Ennek a tudása mellett még szürkébbeknek és még elhagyatottabbaknak látszanak előttünk a rendes hétköznapok. Egy nap után az év háromszázhatvannégy napja, amikor Budapest tisztán csak a budapestieké, mert tévedésből is

alig kukkant be és hogyha bekukkant, nyomban tovább rohan az idáig elvetődő egy-két szál idegen.

Az utolsó időben többször volt alkalmunk ilyen összehasonlítást tenni, mindig olyankor, amidőn valamely véletlen alkalom rövid néhány napra tömegvonzó mágnessé tette a várost. Ilyen mágnes volt kora ősszel, szép napsugaras időben egy egész hétig az orvoskongresszus. Suhogó selyembe, pompázó estélyi belépőbe öltözött olasz, spanyol, amerikai szépségeket röpitettek akkor a gummitalpas kocsik és automobilmek minden este valahova: fogadtatások, vacsorák, színházi előadások váltogatták egymást; nagy szállodák előcsarnokaiban a világ minden nyelve zagyva összevisszaságban keveredett egymással. Ezekre a napokra az volt Budapest, aminek szépségénél, ifjúságánál, frissességénél fogva lennie kellene: kis keleti Páris.

S legutóbb a Blériot-láz alatt éreztük ugyanezt, amikor a fölszállásra készülő kis monoplán volt az a mágnes, mely annyi idegent hozott a fővárosba, hogy a beözönlők között elvesztek a bensülők.

Miért csak szórványos, futó véletlenségek az ilyen esetek? Azok, akik erre illetékesek volnának, miért nem gondoskodnak állandóan, vagy legalább

kellően előkészített alkalmakra, ilyen mágneses erőkről? Budapestnek nincsenek műkincsei, mint Párisnak, vagy Münchennek; nincsenek ódon, középkori utcái, mint Nürnbergnek vagy Regensburgnak. Budapestnek nincs pápája és Vatikánja, nincs játékbarlangja és délszaki klímája, nincs tűzhányója vagy éjféli napja. Budapest nem London vagy Newyork, hogy az üzleti érdek ezer szálával, egy monstruózus nagyváros impozáns látnivalóival vonzza magához öt világrész lakosságát. Szóval Budapestről hiányzik mindaz, ami a külföld nagy országutjait népesekké, idegenektől hemzsegőkkel teszi. Budapesten az idegenforgalmat csak ezután és egész különleges eszközökkel kell megcsinálni. Ehez pedig nem elég a jó szándék, nem elég néhány cikk, néhány francia, német, angol nyelven szétszórt nyomtatvány. Az idegen, hogyha napokig vonaton, hajón ül, hogyha költi a pénzét, ezért kapni is akar valamit s ha Bécsig már eljött s elolvassa is a francia vagy angol nyomtatványt, arra gondol, érdemes-e? Mit kapok ott a pénzemért?

Tisztelt főváros, tisztelt magyar állam, az idegennek erre a kérdésére kell megfelelni, hogyha azt akarjuk, hogy özönöljék ide a sok kíváncsi jövevény. Mit kap itt a pénzeért? Addig is,

Id. báró Wesselényi Miklós.

Írta: Hegyi Ödön.

(Utánnemzés től.)

Mikor 1821-ben megnyílt az első állandó magyar színház: a kolozsvári Nemzeti Színház, az országos színházi bizottság páholyt ajánlott fel id. Wesselényi Miklós bárónak, Cserey Helénának elhalt férjének „a nemzeti magyar játszóársaság felállítására, hosszú ideig lett fentartására és magának a játékszínnek megépítésére fordított sok költségeinek és azok által meghízonított igen ritka hazafiúi tetteinek tekintetéből.” Ez érdeméről emlékezik meg a kolozsvári Nemzeti Színház október 25-én, Wesselényi halálának százéves fordulóján díszelőadást tartva, s elhatározva, hogy a színház bejárájában felállítatja Wesselényi szobrát.

Való igaz azonban, hogy Wesselényiről nemcsak a kolozsváriaknak kellene megemlékezniök, hanem az ország valamennyi színésznének, különösképpen pedig a budapesti Nemzeti Színháznak. Hiszen Wesselényi színészei rajukat boesátottak ki az anyaországnak a Dunáig terjedő részébe is és az a némileg már akkor állandónak nevezhető színjátszó társaság, mely Pesten előbb a Hacker-szállóban (a mai Károly-köruton a Városházával szemben), aztán, mikor felépült a Gízela-téri német színház, a dunai Rondellában játszott, szintén Kolozsvárról szakadt ide és ennek tagjai kedveltették meg annyira a pestiekkel a magyar színészetet, hogy itt is állandó színház építéséről kezdtek gondoskodni. Mégis, ha úgy tetszik, álljunk meg csu-

pán a kolozsvári színháznál, hogy megértsük Wesselényinek érdemeit a magyar színészet körül.

1792-ben öt nemes ifju folyamodott az erdélyi rendekhez, „az ifjúság erkölcsi nevelésére és a magyar nyelv mívelésére játékokat szándékozván tenni.” Akkoron még, mint Déryné írja, a színjátszók többnyire „nemes ifjakból, tanulókból és gubernálistákból” teltek ki. A rendek, kik már az 1791-iki kolozsvári diétán is kívánatosnak jelezték egy „magyar nemzeti színház felállítását,” örömmel adták meg az engedélyt a játékokra. Az urak között mindjárt akadt is egynéhány, köztük Wesselényi, akik pénzt adtak össze díszletekre, fizetésekre, szállóról nem kellett-ven gondoskodni, mert Rhédey Mihályné grófné egy évre átengedte palotájának egyik hatalmas termét.

A színészekkel meg voltak elégedve a rendek és három esztendő múlva, az 1795-iki diétán már azon tanakodnak, mint lehetne állandósítani a társulatot, ahogy azt „a nemzet java és a nyelv dísz megkiváná.” Ott van Wesselényi, aki mindjárt ezer forintot ajánl fel a hazafias célra. Erre a rendek háromtagú bizottságot választanak Wesselényi elülölésével „a nemzeti játékszin felállításának és gyarapításának eszközésére.” És közte volt Wesselényi amaz öt főurnak is, kik 1803-ban telket vásároltak, hogy mint alapító levelükben mondják: „azon kicsiny hazánk és nemzetünk dicsőségére egy nemzeti játszószin építtessék.”

Éveken át intendánsa volt Wesselényi a társulatnak. Ha kevés volt a bevétel, pótolta a magáéból. Ha kimerült a „kincses” Kolozs-

vár, küldte színészeit nagy Magyarországra, vagy vitte uri otthonába, Zsibóra, ahol teletszaka országos híru vadászatok folytak vadászóra, olykor bölényre is. Ilyenkor maga a háziur is játszott. Ugy csinálták a dolgot, hogy az előadott darabban legyen vadászjelenet is és mikor sora került annak, felszókött a hátsó függöny, láthatóvá lett a Soly-mos rengetegje s ott állott a báró igazi golyókat eregetve az eléje hajtott vadra.

Tudták is és elismerték azt mindenek, hogy a nemzeti színjátszó művészet megteremtésében Wesselényinek van a legnagyobb érdeme. Maga az intéző bizottság is így ír hozzá egy alkalommal, 1807-ben: „A méltóságos báró az, kinek egész nemzetünk s mindkét nemes haza köszöneti a nemzeti színjátszás kezdetét és megállapítását.” Wesselényi pedig, a nagyindulatú ember, ilyen szelid-szerényen hártja el magától a dicséretet: „Mindaz, amit én nemzeti játszószinünk felállítására és fentartására cselekedtem, hazámhoz és nemzetemhez tartozó kötelességem, nemzeti nyelvünk pallérozására törekedő buzgóságom következtében, mely amint több nagyérdemű hazánkfiainak dicséretes munkáinál nagyobb tekintetbe nem jöhet, úgy háládatosságot sem érdemel.”

Ilyen volt színészei között az a Wesselényi, kinek fékezhetetlen természetéről legendák keringtek a két hazában s akiről császári ítélet, a II. József, ilyen bizonyítványt állított ki egykoron: „egész élete s vadságát bizonyító sokféle tettei a sulyosított büntetést teljesen s igazságosan megérdemlik.” Nem is bajmóldott Wesselényi mindig csak a színészekkel. Utolsó néhány esztendejét ki-

amíg a város kulturális és gazdasági erőiben való fejlődése állandó vonzóerővel nem szolgál, amíg a külföld föl nem fedezi, hogy hegyben, vízben, természetes szépségben és mesterséges alkotásban már is annyi itt a szép, a tanulságos, hogy éppen eleget kap akárki a pénzéért, alkalmi attrakciókkal kellene gondoskodni arról, hogy minden évben legalább egyszer legyen itt valami, ami az idegent áthozza a Lajthán. Nyugaton a nagy idegenforgalomra spekuláló városok, dacára annak, hogy már belesnek a világjáró országutba, állandó mágnesük mellett folyton újra gondoskodnak ilyen alkalmi mágnesekről. Ciklusos művészi előadások, kiállítások, műtárlatok, nagy ünnepélyek, Karnevál-napok, virágkorzók s más hasonló attrakciók ezek, csupa jó példák nekünk budapestieknek arra, hogy mit kellene tennünk, ha komolyan akarjuk, hogy ne csak alkalmilag, de rendszeresen és állandóan forogjon nálunk az idegen.

Nehogy azt higgye valaki, hogy ez csak hiúsági kérdés. A főváros jövőjének — sőt az egész magyar közgazdasági élet jövőjének elevenbe vágó fontos problémája ez. Az utazó idegen pazar és költséges: tessék csak hozzávetőleg is kiszámolni, hogy például az orvoskongresszusi napok alatt lakásért, élelemért, kocsisért, szórakozásért, emléktárgyakért s egyéb bevásárlásokért pénzértékben mit fizetett ki az a néhány száz jövevény? S ez az alkalmilag itt hagyott pénz csak egyik fele a haszonnak: az ittjáró idegen új kíváncsi idegent küld s mindannyian, akik itt járnak, valamilyen nexust, valamilyen összeköttetést teremtenek az otthoni kereskedelmi érdekek és a magyar kereskedelmi érdekek közt. Az idegenforgalom velejárója mindig a tőke és az

üzleti forgalom föllendülése: ezt készíti elő az, aki csalogató ezukrokról gondoskodik, amikkel alkalomról alkalomra ide tudók magunkhoz csábítani az idegent.

A közös bank automatikus meghosszabbítása.

Budapest, október 22.

Az Egyetértés mai számában azt írtuk, hogy Bécs azért törekszik egy darabont-kormány kinevezésére, mert akkor a magyar parlament beleegyezése nélkül is meghosszabbítható volna a közös jegybank szabadalma s elég volna ahhoz a két kormány megegyezése is.

E miatt a M-g minket rövidesen a közös bank híveinek mond. Hogy a nevezett ujság bennünket minek nevez el és minek nem, ezzel természetesen egyáltalán nem törődünk. És erre ezuttal nem is kívánunk részletesen reflektálni. De eltekintve ettől, tévesen írtuk az 1898. évi törvény helyett az 1899. évi törvényt, mindazt, amit abban a cikkben írtunk, fentartjuk ezentul is.

Mert cikkünkben nem arra helyeztük, s nem is arra akartuk a súlyt helyezni, hogy van-e törvényes mód a bankszabadalom meghosszabbítására a parlament beleegyezése nélkül, hanem arra, hogy az tényleg meghosszabbítható, ha a két kormány erre nézve egymással megegyezik.

Mert sajnos, praecedens már van.

A Bánffy-kormány idejében, 1897. december 31-én volt lejárandó a bankszabadalom.

A kormány 1897. október 12-én terjesztette a képviselőház elé azt a híres törvényjavaslatot „az 1878. XIX. cz. hatályának a magyar korona országai és ő felsége többi királyságai között fennálló vám- és kereskedelmi szövetségnek, az osztrák-

magyar bank szabadalmanak meghosszabbításáról s az utóbbival összefüggő ügyek ideiglenes rendezéséről.“ Ennek a törvényjavaslatnak 1. paragrafusa egy évre meghosszabbítja az osztrák-magyar bank szabadalma s felhívja a pénzügyminisztert, hogy az osztrák-magyar bankkal az egyezményt kösse meg.

Ebből a javaslatból azonban a függetlenségi párt magatartása miatt törvény nem lett 1897. december 31-éig s akkor a bankszabadalom lejárt.

Mégis mi történt? Felállítottuk az önálló bankot? Nem. Hanem Bánffy Dezső miniszterelnök kormánya s báró Gautschi miniszterelnök kormánya egymással s a bankkal egyezséget kötött, hogy a bankszabadalma a lejárat dacára is érvényben tartják s 1898. január 1-én az osztrák hivatalos lapban megjelent egy császári rendelet, mely a 14. paragrafus alapján kimondja, hogy az osztrák-magyar bank szabadalma 1898. december 31-éig érvényben marad.

A magyar kormány még ezt sem tartotta szükségesnek, hanem félhivatalos lapjaival publikáltatta, hogy egyáltalán nem tesz publikusan semmit, hanem az osztrák-magyar bankkal meg fog állapodni, hogy míg a már említett javaslat törvényerőre nem emelkedik, „a jegybankügy terén zavarok ne állhassanak be.“

Nagyon természetesen a függetlenségi párt ezt akkor is törvényellenesnek és az alkotmányba ütközőnek mondta.

Ekkor a képviselőház 1898. január 4-diki ülésén felállt Bánffy Dezső akkori miniszterelnök s a következőket mondta:

Az utolsó ülés óta változott helyzet állunk szemben. Sajnos, hogy a viszonyok alakulása lehetetlenné tette, hogy a kormány a törvényjavaslatból törvényt is csinálhasson; így január elsejével szemben állottunk egy állapottal, amely állapottal a kormánynak számolnia kellett s amely állapottal szemben a tétlenség, az összetett kéz álláspontját magunkévá

véve egész élete örökös perekben telt el. Legenyhébbek voltak a széksértési perek, melyekbe a diétákon esett, kemény szavakkal megszidalmazva mindazokat, elnököstől együtt, kik nem osztották az ő szabadelvű eszméit. Hadakozott két hatalmas katolikus püspökkel: az erdélyivel és a váradiival, fittyet hányt a kormányzó hatalomnak és mikor elragadta az indulat, formális hadba szállt, kardosan, puskával, jobbagyai élén egyik szomszédja ellen.

Akkor zudulnak nyakába a bajok, mikor buzgó kálvinista léte, kit hitéből, saját valómása szerint „sem élet, sem halál soha el nem választhat“, nyalka huszárkapitány korában katolikus leányt vesz feleségül; Cserey Farkas erdélyi udvari kamarai tanácsos lányát: Helént. Még reverzálist is kiesikartak tőle, hogy gyerekeit katolikusoknak fogja neveltetni.

Elhagyva a katonaságot és megvonulva Zsibón, az ősi kurián, nem sokat gondolt Wesselényi a reverzálistal. Amint jöttek a gyerekek, sorra református pappal kereszteltette meg. Utóbb még felesége is áttért a kálvinista hitre. Feljajdultak erre az asszony szülei. Szaladtak a püspökökhöz, meg a királyhoz. Gróf Batthyány Ignác erdélyi, meg gróf Kollonics László nagyváradi püspök még amiatt is panasza mentek a királyhoz, hogy a báróné szobalánya nem katolikus. El is rendelte Mária Terézia, hogy Wesselényi hamarosan kápolnát építtessen Zsibón s abba római katolikus káplánt ültessen. Meg is érkezett a káplán, de az udvarház kapuja zárva maradt előtte s a sűrűn jövő gyerekeket megint csak a tiszteletes keresztelte. A

türelmi rendelet szerzője, II. József, is elvesztette a türelmét és meghagyta, hogy Wesselényiét vigyék el hat hétre a nagy-szebeni apácák kolostorába, s ott egy arra alkalmas pap szeliden oktassa ki a katolikus hitágazatokból. A hat hét elteltével azonban a báróné még szilárdabban ragaszkodott ahoz, hogy áttér férje vallására.

Ezenközben — 1784. október 16-án — megesett a híres „gorbói hadjárat“. Gorbó ura, Haller János gróf ugyanis elfogta, elzárta és nem adta ki Wesselényinek egy elszökött lovását. A báró nem sokat beszélt. Lóra ültette udvari cselédségét, kardra kapott maga is és ment megostromolni a gorbói kastélyt. Be is vette volna, ha félnék jobbagyai meg nem futamodnak. De ha bevette és fel is égette volna, akkor se lett volna több baja miatta, mint így.

II. József elrendeli, hogy „a közbékét valóban megzavaró eme cselekedete miatt“ fogják el, verjék vasra, vigyék börtönbe, Kufstein várába. A kormányzati biztosok meg is próbálják fogatosítani a királyi parancsot, de visszatérnek azzal, hogy ugy hallották, nincs otthon a báró. A császárnak, mikor ezt hírül veszi, némi gyanuja támadt, hogy talán nem is nagyon keresték. Ráír tehát keményen a gubernátorra, hogy haladéktalanul küldje Wesselényire a megyét. Közép-Szolnok főispánja: Kornis Zsigmond gróf fel is készül, Zsibóra megy az embereivel, de csakhamar visszafordul, mert a kapuban Wesselényi várja puskával, karddal a kezében és erős hittel fogadkozik, hogy aki hozzá ér a másvilágra küldi. Ezt el is hitték neki. Most már katonaságot rendel Wesselényi el-

len a császár. Rajtaüt a tordamégyei Dátoson, mikor Dániel István báró kormánytanácsosnál mulatozna, egy kapitány, két képlár, meg huszonnégy közlegény, addig tépik, fogják egyesült erővel, hogy a végén mégis összeköthetik a kezét. Majd öt esztendő telt el már ekkor a gorbói hadjáratról. Vitték — 1785-ben — egyenesen Kufsteinba, ahonnan nem is szabadult ki csak 1789. végén. Pedig lugai: báró Bánffy György, erdélyi kormányzó neje és Bethlen Lajos grófné sokszor járulnak II. József elé, hogy kegyelmét kérjenek testvérüknek. Maga a felesége, a szelid, jószágos Cserey Heléna is rimáncodik a császár előtt. Közép-Szolnokmegye rendi is felírnak hozzá Wesselényi érdekében. Végre, azt mondja a monda, mikor haláloságyán feküdt a nagy reformátor, egy zokogó asszony jött a szobájába papirossal és tollal a kezében. A haldokló megismerte, Wesselényiné volt. S azzal a szomorú mosolylyal, melylyel eltörülte minden intézkedését, aláírta az utolsó okmányt is: Wesselényi szabadonbocsátási kérvényét.

A fogság azonban nem törte meg a hajlithatlan embert. A következő esztendőben már megint perrel zavarják, amiért a diétán leszidta az elnöklő aulikus főispánt. Négy év múlva pedig dolgot ad a harmadik királynak is: Ferencnek. S amint a magyar színészet megteremtésében bizonyosságát adta Wesselényi annak, hogy volt gyöngédebb fajta érzeke a nemzeti érdekek finomabb megnyilatkozásainak észrevezésére is, amint a püspökökkel való hadakozásából kitűnik, rendíthetetlen ragaszkodása a vallásához, — ebben az utolsó dolgában, országos fontosságú ügy-

nem tehetjük, sőt elkerülhetetlennek tartottuk kötelességünk tudatában az ország anyagi érdekeire való tekintettel oly intézkedéseket tenni, amelyek az 1897-ben fennállott állapot status quoját tartják fenn és amelyek a tárgyalás alatt volt törvényjavaslat intenczióinak egészen megfelelnek.

Ez alkalommal a kormány nem látta szükségesnek, hogy rendeletileg intézkedjék. Elégnek tartotta *adminisztratív* intézkedések útján biztosítani a status quot. Történt pedig ez akként, hogy a minisztertanács határozata alapján a magyar kormány nevében azt a kijelentést tettem, hogy mindaddig, míg a törvényhozás a vám- és bankügynek, valamint az ezzel összefüggő némely kérdéseknek szabályozásáról szóló törvényjavaslat felett nem határozott, feltéve, hogy a mai állapot és a viszonyosság ő felsége többi királyságaiban és országaiban is változatlanul fentartatik, a magyar kormány a status quot fentartja. Végre az osztrák miniszterelnökhöz intézett átiratomban kijelentettem, hogy a magyar pénzügyminiszter a magyar kormány nevében az osztrák-magyar bankkal az 1897. év végén lejáró szabadalomnak ideiglenes épességben maradása iránt egyezményt fog kötni. Az osztrák miniszterelnök ezen kijelentéseket az osztrák kormány nevében tudomásul vette, egyuttal tudatta, hogy a maga részéről a jelenlegi állapotnak és a viszonyosságnak Ausztriában leendő fentartása érdekében rendeleti uton fog intézkedni. Az osztrák-magyar bankkal Lukács László pénzügyminiszter ur az előbb jelzett értelemben legfeljebb 1898 január végéig ideiglenesen az egyezményt *tényleg megkötötte*, mely szerint a bank kötelezte magát, hogy üzleti tevékenységét az alapabályaiban megszabott kötelességeknek változatlan épességben tartásával Magyarországon folytatni fogja, amivel szemben a pénzügyminiszter arra vállalt kötelezettséget, hogy a kötött ideiglenes egyezmény tartama alatt, e jegybank-szabadalomnak más személy, vagy intézet részére leendő adományozása iránt a törvényhozás elé javaslatot terjeszteni nem fog és az osztrák-magyar bankot eddigi jogának tényleges gyakorlatában háborítani nem fogja. Ezek, t. ház, azok az intézkedések, amelyeket a kormány

ben, megalkuvást nem tűrő, minden hatalommal szembeálló szilárd hazafiasságáról tett bizonyosságot.

Történt ugyanis, hogy Ferenc király 1793-ban az országgyűlés meghallgatása nélkül ujonczoztatni kezdett a francia háborúkban megfogyatkozott serege számára. Amint ennek híre ment, Közép-Szolnok megye első közgyűlésén, 1794. január 14-én hevesen megtámadja Wesselényi a törvénytelen rendeletet és tüzes szavainak hatása alatt a rendek nyomban megtiltják az ujonczozást, sőt szabadon boesátják azokat is, akiket már besoroztak. Közép-Szolnok példáját csakhamar követték a többi törvényhatóságok is s a titkos királyi rendeletnek nem lett semmi foganatja. Ellenben közkereset alá fogták Wesselényit. A király kitiltja őt a következő diétáról, de a végleges döntés ügyében csak tizenhárom évvel később, 1807-ben történt. Felmentette a gubernium is, a király is, maga Wesselényi pedig már amaz első diétán is résztvett s az ítélet kihirdetésekor már főispáni helytartó volt Közép-Szolnokmegyében.

Sajátságos ellentétek embere volt Wesselényi Miklós báró, az idősebb.

Igaza van Kazinczynak, aki írja róla Kufstein fogságából: „tudom, hogy nagylelkűség és a szenvedők gyámolítása a báró szívének legkitünőbb erényei közé tartozik, s mint a hazában róla beszélnek: szíve e hajlamát Kufsteinba is követé.” És igaza van a sok történetnek, melyek vad zabolátlanságáról szólnak. Szertelenül indulatos otthon és a fórumon, de jó férj, kitünő barát, szilárd jellem, kiváló hazafi.

szükségesnek tartott a status quo fenn-tartása érdekében. Tudja a kormány azt, hogy ezen intézkedésekért felelősséggel tartozik, hogy felelősségre vonható, de tudja azt is, hogy felelősségre vonható, akkor is, ha az ország érdekében bármit is tenni elmulaszt, ha lehetetlen állapot elé viszi az országot. Az országnak sem reputációja, sem politikai helyzete, sem gazdasági és pénzügyi érdekei ezt meg nem engedték és bárha *pozitív törvényes intézkedések nem álltak rendelkezésére a kormánynak, az ország érdekében, felelősségének tudatában így eljárni szükségesnek és kötelességében fekvőnek látta.* A kormány kéri annak idején felmentését eljárásának helyeslésével megadni.

A beterjesztett törvényjavaslat, melyet a miniszterelnök „adminisztratív intézkedés“-sel pótolta, csak 1898 január 22-én vált törvénynyé, tehát a bankszabadalom három hétig érvényben volt anélkül, hogy a parlament abba beleegyezett, hanem elégséges volt arra a két kormány megegyezése abban a reményben, „hogy azt a parlament utólag jóváhagyja s a felmentést megadja.“

Ez veszedelmes praecedens volt s most ezt akarja Bécs kihasználni.

Mint hogy Bánffy alkotmányos és parlamentáris miniszterelnök volt, ezt az intézkedést nem engedi Bécs alkotmányellenesnek mondani, hiába fog ellene az egész ország tiltakozni, mint tiltakozott 1898-ban. De tekintetbe véve azt, hogy erre a jelenlegi kormány nem lesz kapható s a mai parlamenti pártokból olyan kormány nem is alakítható, mely erre vállalkoznék, Bécs egy darabont-kormányt akar, amely meg fogja neki tenni azt a szolgálatot, amelyet a parlamentáris Bánffy-kormány sem átal megtenni.

Erre mondtuk mi, hogy nem kell az autonomikus meghosszabbításhoz a magyar parlament beleegyezése, elég, ha egyelőre a két kormány megegyezik egymással. S ahogy Széllnek garanciát kellett vállalnia, hogy a parlamenttel megszavaztatja a Bánffy alkotmányellenes intézkedéseit, s ahogy ugyanezt a Fejérváry-kormány intézkedéseire vonatkozólag a király a Wekerle-kormány elé is feltételül szabta, feltételül fogja szabni annak a parlamentáris kormánynak is, amely fel fogja váltani a most kinevezendő darabont-kormányt.

Mert hogy az „alkotmányos megoldás“ mögött egy darabont-kormány rejlik, az kétségtelen, s mi arra akartunk csak rámutatni, hogy épen azért nehéz a függetlenégi párt helyzete, mert még a szentesített törvény sem ad garanciát arra, hogy a nemzet jogai ki ne játszassanak.

Budapest, október 22.

A tarifa-bizottság ülése. Az országos közlekedési tanács tarifa-bizottsága ma délután 5 órakor Sztényi József államtitkár elnökletével ülést tartott a kereskedelmi minisztérium nagy tanácskozási termében. Az ülésen megjelent Wekerle Sándor miniszterelnök is. Hajnal Vilmos miniszteri osztálytanácsos előadása alapján a tarifa-bizottság többrendbeli díjkezdvevény ügyét tárgyalta. Az értekezlet egy óráig tartott.

Horvátországi események. A horvát képviselők az utóbbi időben több választói gyűlést tartottak és minden alkalommal a kabinet-iroda útján sürgönyöket menesztettek a királyhoz, amelyekben a tartománygyűlés összehívását és választóreform megalkotását sürgették. A kabinetiroda mindezeket a táviratokat a horvát kormányhoz küldte le, amely a sürgönyöket visszaküldte az illető képviselőknek minden kommentár nélkül.

A horvát-szerb koalíció és a horvát szociáldemokrata párt eddig egységesen küzdött a kor-

mány ellen. Egy újságpolemia következtében most azonban teljes szakadás állott be a két párt között, amit a kormánypárt körében nagy örömmel fogadtak. Megjegyzendő, hogy a Frank-párt organuma, a Hrvatsko Pravo ma hosszabb cikkben egész nyíltan csatlakozik a szociáldemokratákhoz.

Csendes napok.

Kossuth Ferenc tovább tárgyal. —

Budapest, október 22.

Csendes napok következnek, a politikai életnek egy darabig nem lesznek külsőségei, csak kulisszatitkai. A kulisszatitkok közül egy nagyon fontos és nagyon érdekes adatnak jutottunk birtokába: azoknak a koncesszióknak az összefoglalására, melyeket a király gróf Andrássy Gyulának katonai téren adni hajlandó. Föltétlenül megbízható forrásunk szerint a honvédség önállósítása; a honvédelmi miniszternek önálló hatáskörrel való felruházása, a czimer- és jelvénykérdésben teljes paritása s mihelyt az új népiskolai törvény nyomában a magyar nyelv ismerete az egész országban általános lenne, a magyar ezredekben magyar szolgálati nyelv behozatala volnának azok a vívmányok, amelyeket — megbízatása esetén — gróf Andrássy Gyula magával hozna.

Egyelőre azonban az Andrássy kombináció a háttérben húzódik meg, az előtérben az a feladat áll, hogy a miniszterek, különösen Kossuth Ferenc, eleget tegyenek a király elnöklete alatt tartott minisztertanácsban magukra vállalt misszióknak. Teljesen csendben, föltűnés nélkül Kossuth Ferenc tovább folytatja a függetlenségi párt vezető embereivel való tanácskozásokat. Ma Barabás Bélát, Sághy Gyulát, Nagy Dezsőt és Mursa Gyulát fogadta. Ezek a tanácskozások egyelőre informatív jellegűek s Kossuth Ferenc a jövő hét közepéig fogja folytatni a tájékozódás és a tájékoztatás munkáját. Addig előreláthatólag semmiféle fordulat vagy jelentős új alakulás nem várható. A jövő hét közepére tervezik az intézőbizottság egybehívását. Ekkorára elválik, hogy van-e kilátás arra, hogy most az utolsó pillanatban a koalíciós pártok együttműködését biztosítani lehet? Beavatottak előre jósólják, hogy erre a kérdésre a tények kedvezőtlen választ adnak s ezért a Kossuth misszióját általában most is meglehetősen pesszimista szemek kísérik.

Mai hireink a következők:

Engedmények a katonai kérdésekben.

Kiválóan informált, magas katonai körökből kapjuk a következő információt:

Azok a koncessziók, amelyeket a király Andrássy Gyula grófnak adni hajlandó, a következőkből állanak:

1. A honvédség önállósítása, olyképpen, hogy annak önálló karaktere pregnansan kifejezésre jusson. De természetesen úgy, hogy az által mégsem veszterül el a hadsereg kiegészítő részének jellegét.
2. A honvédelmi miniszternek önálló hatáskörrel való felruházása.
3. Teljes paritás a czimer- és jelvénykérdésekben.
4. A magyarországi ezredekben a magyar szolgálati nyelv bevezetése, ez azonban nem köttetnék terminushoz és csak akkor venné kezdetét, ha az új népiskolai törvény keresztülvitele már annyira

eredményhez vezetne, hogy minden Magyarországon hadköteles egyén tudna magyarul.

A katonai engedmények dolgában a leg-nagyobb nehézségeket az osztrák pártok között nem a keresztényszociálisták okozzák, hanem az osztrák-lengyel párt.

Luegerék ugyan okvetetlenkednek, de a császár óhajítása előtt minden további handabandázás nélkül szemet hunynak, a lengyelek azonban határozottan tiltakoznak a Magyarországnak adandó katonai engedmények ellen.

Ezzel a tiltakozással számolniok kell az osztrák vezető köröknek és a kormánynak, mert a lengyelek pártja a leghívebben támogatja az osztrák kormányt és ha oppozícióba megy a párt, akkor az osztrák kormány semmi körülmények között nem tud többséget szerezni magának a parlamentben.

A lengyelek nem a magyar nemzet iránti ellenszenvből tiltakoznak a magyaroknak adandó katonai engedmények ellen, hanem azért, mert attól tartanak, hogy a magyarok után a csehek lépnek elő határozott kívánságukkal és félnek, hogy a katonai ezred szolgálati nyelve kérdésében a csehek is engedményeket kapnak.

Az osztrák kormány pedig jól ki tudja használni a lengyeleket a csehek támadásai ellen, ebben a kérdésben azonban a lengyelek makacsul ragaszkodnak álláspontjukhoz és még a vezető katonai köröknek is igen komoly aggodalmat okoznak álláspontjukkal.

Wekerle itthon.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este Budapestre érkezett, ma délelőtt a pénzügyminiszteriumban, majd az igazságügy-miniszteriumban időzött, ahol hivatalos ügyeket intézett el. A miniszterelnök a délelőtti folyamán fogadta báró Rauch Pál horvát bánt.

Kossuth akciója.

A mai napra Barabás Bélát és Sággy Gyulát, a függetlenségi párt alelnökeit hívta meg Kossuth Ferencz, aki később fogadta Nagy Dezsőt és Muzsa Gyulát is.

Kossuth Ferencznek Barabás Bélával és Sággy Gyulával való tanácskozása egy óra hosszat tartott.

Barabás Béla a tanácskozás után ezeket a kijelentéseket tette:

— Kossuth Ferencz Sággy Gyulát és engem, mint a függetlenségi párt alelnökeit hívott meg. Kossuth Ferencz tudatta velünk a szerdai bécsi koronatanács lefolyását, már tudniillik annyit, amennyit róla közölhetett és végezetül arra kért meg bennünket, hogy mi is gondoskodjunk a válságból való kibontakozásról.

Az informálást és tanácskozásokat Kossuth Ferencz folytatni fogja, jövő hét derekára azonban egybehívja az intézőbizottságot is.

A pártkörökből.

A függetlenségi pártkörben ma este számos képviselővel együtt Justh Gyula, Holló Lajos és Meskó László fordultak meg. Az érdeklődés központjában Justh és Holló állottak, akikről a képviselők részleteket igyekeztek megtudni a Kossuth lakásán lefolyt tanácskozás és a Bécsben tartott minisztertanács tárgyában. A koalíció fentartására irányuló kísérleteket teljesen reménytelennek tartják s az a vélemény domborodott ki, hogy még mindig az *Andrássy* személye áll az előtérben, mert a koalíció fentartására irányuló kísérletek meghiusulása után nem következhetik más, csak az ő megbízása. Azt hiszik, hogy *Andrássy* jelentős katonai engedményeket fog magával hozni. A függetlenségi párt jelentős része ellenzéke lenne egy ilyen próbálkozásnak, azonban a Justhék oldalán számolnak azzal is,

hogy a párt mérsékeltbb elemei, számszerint tizenötven vagy huszan, erre az esetre kiválnának a pártból.

Az alkotmánypárt körhelyiségében a párt tagjai igen nagy számmal gyűltek össze az est folyamán és nagy érdeklődéssel tárgyalták a politikai helyzetet. A párt vezére, gróf *Andrássy* Gyula, ezidőszerezt még tiszadobi birtokán időzik és előreláthatólag csak néhány nap múlva tér vissza a fővárosba. Örömmel értesültek a párt tagjai arról, hogy *Szell* Kálmánnak, a párt elnökének állapotában tartós javulás mutatkozik. Fenn voltak a körben többek között *Szterényi* József és *Bolgár* Ferencz államtitkárok, *Hollaki* Artúr főispán, gróf *Thoroczkay* Miklós, ifj. *Wekerle* Sándor, *Szilassy* Zoltán, *Joanovics* Sándor miniszteri tanácsos és a pártnak sok képviselő, főrendi és kültagja.

A néppárt körhelyiségeit szintén sűrűn látogatják a párt tagjai. Ma este is igen sokan tartózkodtak a pártkörben és a helyzetről folytattak megbeszélést. A vezérektől kapott felvilágosítások megnyugtatták a képviselőket, akik mindnyájan megegyeztek abban, hogy a párt teljes nyugalommal nézhet a következő események elé.

A czár olaszországi látogatása.

Budapest, október 22.

Holnap délután érkezik Raccónigibe Miklós czár, hogy viszozza az olasz király olaszországi látogatását. *Viktor Emánuel* ugyan már közel nyolcz éve, közvetlenül trónralépése után, látogatott el Pétervárra és így a czári vizontlátogatás meglehetősen sokáig késett. Ennek részben az orosz politikai zavarok voltak okozói, részben pedig az olasz szociálista párt. Az olasz király ugyanis Rómában szeretne volna fogadni *Miklós* czárt, de erre a római szociálisták heves agitációt indítottak a czár látogatása ellen, úgy hogy attól lehetett tartani, hogy Róma utcái véres tüntetés színterei lesznek, ha *Miklós* czár betesz lábat az örökvárosba. Az első czári látogatást ugyanis közvetlenül az orosz forradalom letörése után tervezték, amikor az orosz hadbírószágok könnyökig gázoltak a kivégzett forradalmárok vérében. Azóta ugyan a kedélyek már lecsillapodtak, de az olasz kormány még sem vállalt felelősséget az iránt, hogy *Viktor Emánuel* Olaszország fővárosában fogadja Oroszország czárját. Ezért választottak találkozóhelyül a csendes Raccónigit, az olasz királyok kedvenc nyári tartózkodási helyét.

E találkozást külföldben már régen óhajtották úgy Rómában, mint Szentpétervárott. Olaszország ugyanis még a tavalyi balkán konfliktus előtt megegyezésre jutott Oroszországgal a Balkánra nézve. Köztudomású, hogy Olaszország az annexió kérdésben inkább az entente hatalmakhoz húzott, mint a szövetséges társaihoz, mert hiszen az ő érdekei a Balkánon lépten-nyomon Ausztria-Magyarország érdekeibe botlanak. Ebben a kérdésben tehát sokkal közelebb áll Oroszországhoz, mint a monarchiához. Pétervárott ezt a körülményt alaposan kiaknázzák és lehetőleg mindent elkövetnek, hogy Olaszországban ellenséges hangulatot teremtsenek Ausztria-Magyarország balkáni politikája ellen. Most, hogy Ausztria-Magyarország az annexió révén látszólag ismét tért hódított a Balkánon, Olaszországban erősebb a törekvés, mint valaha, hogy Oroszországgal szorosabb kapcsolatot létesítsenek a balkáni kérdésre nézve. A raccónigii találkozás bizonyára ezt a célt szolgálja első sorban bár hogy hangoztatják is a hivatalos körök, hogy az nem egyéb egyszerű udvariassági aktusnál. *Tittoni* és *Izvolzki* jelenléte csak megerősíti ezt a feltevést. A két külügyminiszter tanácskozása a balkán-kérdésre bizonyára döntő fontosságú lesz.

A czár utazásáról a következő tudósítást kaptuk:

Az orosz czár különvonata ma érkezett Varsóba. Miután a czár a miniszterekkel és kíséretével elhagyta a vonatot, a czár ellépett a pályaudvar peronján felállított dísz-

század előtt, miközben a zenekar az orosz himnuszt játszotta. Skalon tábornok varsói kormányzó, aki a czárt a német határig, Alexandrovig kíséri, bemutatta a czárnak a katonai és polgári hatóságok fejeit. A czár mindössze néhány percig maradt a fényesen feldíszített udvari váróteremben, azután újra vonatra ült és folytatta útját. A vasuti vonalat, ahol a különvonat elhalad, mindenütt katonaság őrzi.

Raccónigiben már nagyban készülnek a czár fogadtatására. A kastély előtt nagy árbócokat kezdenek felállítani, amelyeken olasz és orosz zászlók lengenek. Torinból munkások indultak el Raccónigiba, hogy egy második táviró hivatalt rendezzenek be. Három új kábel fektettek le. A közönség az Elena királyné-uton láthatja majd a czárt, amidőn arra utazik. Az újságírókat egy vendéglő terraszán helyezik el. *Petiti* tábornokra bízzák a csapatok vezényelést. Ötven dsidásból díszszázadot bocsátanak a czár rendelkezésére. A királyi pár tegnap megtekintette a pályaudvar díszítéseit. Párisi jelentések szerint a czárt, amikor Olaszországból visszatér, a francia-olasz határnál, Modánánál *Pichon* francia külügyminiszter fogja üdvözölni. *Pichon* tanácskozni fog *Izvolzki* orosz külügyminiszterrel is.

Pétervári jelentések szerint most már kétségtelen beigazolást nyert, hogy a Porgolowo-utcai bombabarobbanás egy, a czár ellen tervezett merényletet hiúsított meg. A letartóztatott *Sitnow*, aki egy elektrotechnikai gyárban volt alkalmazva, egy egész láda bombát akart Varsóba küldeni, mert tudta, hogy a czár ezen a városon keresztül utazik Olaszországba. Miközben azonban csomagolta a bombákat, egyet közülök a földre ejtett, az fölrobbant és a szoba berendezését teljesen összezúzta. *Sitnow*, aki az arczán sérült meg, futásban keresett menedéket, de elfogták és egy óra múlva az édesanyját és egy *Afanassjew* nevű barátját is letartóztatták. Mind a hárman azonban konokul tagadtak és ezért magánzárkába vitték őket. A *Sitnow* elpusztult lakásán tartott házkutatás meggyőzte a rendőrséget arról, hogy összeesküvés volt készülöben a czár ellen. *Sitnow* lakásán ugyanis több külföldi nihilista szövetkezet leveleit találták meg, amelyek a merénylet részleteit is kimerítő pontossággal állapították meg. Ezeknek a leveleknek alapján még husz nihilistát letartóztattak. Azonban annak az embernek a címét, akinek a ládát *Sitnow* el akarta küldeni, nem tudták kinyomozni.

A czár utjáról még a következő jelentéseket kaptuk. A czár különvonata délután 4 órakor érkezett Frankfurtba és csak néhány perczig tartózkodott az állomáson, míg mozdonyt cserélt. Csak néhány ember juthatott be az állomásra, köztük a darmstadti orosz követ. A pályaudvar a rendőrség szigoruan bekerítette és még a környéken is a leg-szigorubb óvintézkedéseket tették.

Falliéres elnök adjutánsa Belfortba utazott, hogy a francia határon a köztársaság elnökének nevében üdvözölje a czárt.

Strassburgban az orosz udvari vonat este 7 óra 28 perczkor érkezett némi késéssel, aminek oka egy podgyász-szállító kocsii megrongálódása. A pályaudvar teljesen el volt zárva. A czárt, valamint kíséretét nem lehetett látni. A különvonat este 7 óra 30 perczkor folytatta útját.

Nathan római polgármester Raccónigibe utazott. A „Giornale D'Italia“ jelentése szerint a római polgármesternek jelenléte a czár fogadásakor figyelemreméltó politikai jelentőséggel bír. Mint hogy a czár nem Rómában tesz látogatást, *Viktor Emánuel* király azon óhajtsanak adott kifejezést, hogy a látogatás napjaiban a római polgármestert is környezetében láthassa.

Raccónigiből ujabban jelentik: A czár fogadtatására megteszik az utolsó előkészületeket. A pályaudvarhoz vezető uton olasz és orosz lobogókkal díszített árbócokat állítanak fel. A pályaudvar is szépen fel van díszítve, ugyszintén a kastély homlokzata. A városban élénk élet uralkodik. A polgármester kiáltványt tett közzé, mely kifejti, hogy a czár, aki holnap mint Olaszország vendége ideérkezik, kedves vendége a városnak és tolmácsa a hatalmas barát-nemzet érzelmének.

Felszólítja a polgárságot, hogy oly fogadásban részesítse vendégét, amely megfelel annak a barátságának, amelylyel Olaszország viseltetik a nemes orosz nép iránt, melynek matrójai a kalábriai és szicíliai földrengés alkalmával testvéri szeretettel és hősi bátorsággal segítettek. A fogadtatás, melyben a czárt részesíteni fogják, kifejezései lesznek az őszinte hódolat és tisztelet érzelmeinek, amelyekkel az orosz uralkodó iránt viseltetnek, akinek racconigi-i tartózkodása emlékezetes momentum lesz.

Grey a külpolitikai helyzetről.

Budapest, október 22.

Grey Edward külügyi államtitkár Scheffeldben beszédet mondott a nemzetközi politika több kérdéséről. Az angol külügyek vezetője az általános helyzetet határozottan kedvezőnek mondja. A marokkói kérdés mostani stádiumában nem fenyegeti komplikációkkal a külügyi helyzetet és különös meglepéssel konstataálja, hogy Perzsia miatt Anglia és Oroszország között nem merült fel a régi féltékenykedés. Nagyon szigorúan nyilatkozott Grey a Kongó-kérdésről. Szerinte Anglia addig nem ismerheti le Kongó annexióját, míg a belgák a rabszolgakereskedést be nem szüntetik és amíg az országot a szabad kereskedelemnek meg nem nyitják. Grey közben még dicsőimnuszta zeng az európai diplomácia működéséről, mely még olyan kényes kérdést is, mint a balkáni konfliktus, békésen intézett el.

Az államtitkár beszédéről a következő tudósítást kaptuk:

Az a tény, hogy a hatalmaknak a múlt évben a balkáni bonyodalmak megoldásával kellett foglalkozniuk és mégis főm tudták tartani a békét, remélni engedni, hogy a jövőben fölmerülő bonyodalmakat hasonlóan el lehet majd intézni, amint például Perzsiában történt. Ha az ottani legutóbbi események néhány évvel korábban játszódtak volna le, amidőn Anglia és Oroszország féltékenyek voltak egymásra és bizalmatlansággal viseltettek egymás iránt, a háború, nem akarom mondani, hogy elkerülhetetlen lett volna, de bizonyos, hogy a két ország közvéleményét a legnagyobb mértékben nyugtalanította volna, így azonban a bonyodalmakat elintézték anélkül, hogy a két ország lakosságában vagy sajtójában fölmerült volna az az aggodalom, hogy az angol-orosz viszony feszültté válhatik.

Ami Marokkót illeti, ahol még zavarosak a viszonyok, meg lehet állapítani, hogy az ottani események és azoknak az európai hatalomra gyakorolható befolyása tekintetében táplált aggodalom nagyon megesökkent, sőt talán egészen meg is szűnt. Vannak, akik azt hiszik, hogy a külügyi államtitkárnak aféle kalandot kereső loagnak kell lennie. A külügyi hivatal legfőbb kötelessége azonban saját országunk érdekeit megóvni, más országok érdekeinek megértésére törekedni és a jelenlegi viszonyokat oly módon föntartani, hogy az érdekek, ha egymással konfliktusba kerülnek, a béke megőrzésével legyenek elintézhettek. Ebben a tekintetben Európa külügyi hivatalai a legutóbbi években eredményesen teljesítették kötelességeiket. Most azután azt az új követelést állították fel, hogy a külügyi hivatalok rendezék viszonyaikat ne csak saját érdekeik és a békére való törekvés szerint, hanem az országok belpolitikai helyzetének tekintetbe vételével is. Ez lehetetlen kockázat volna. Ha a külügyminiszter engéne annak a követelésnek, hogy más országok belső kormányzatába beavatkozzék, ennek az egyes országok között kölcsönös vádaskodás volna az eredménye.

Elismerem, hogy a művelt világ közvéleményének befolyása van a hatalmak viszonyára. De ezt a befolyást inkább csökkenteni, semmint erősíteni az a követelés, hogy a kormány avatkozzék be ott, ahol szerződés vagy kötelezettségek vannak érvényben, mint Macedóniában vagy a Kongó-földön. Ha valaki azt hinné, hogy a brit kormány közönyös az emberiség érdekei iránt, ezzel szem-

ben rámutathatók az európai koncertben helyet foglaló hatalmak bizonylatára. Kongót illetően Nagy-Britannia még rövid idővel ezelőtt egyedül állt. Az Egyesült-Államok részéről a Kongó iránt megnyilvánult érdeklődést üdvözöljük. A Kongó-föld annexióját Belgium által a jövőben sem ismerhetjük el előbb, amíg két kérdés kielégítően megoldva nincs. Először is a benszüllött többségét még mindig kényszer munkára használják fel, másodsor pedig az ország még el van zárva a kereskedelem elől. A jelenlegi állapotot lehetetlenség ott állandóan föntartani, mert abból bonyodalmak származnának.

KÜLFÖLD.

A szerb kormányválság.

Budapest, október 22.

A kormányválság ügyében ma egész nap tárgyalások folytak a királynál, de az új kabinet kinevezése nagy nehézségekbe ütközik, amiért is Péter király hangoztatta a koalíció fentartásának a szükségét. A koalíció megmaradásának azonban majdnem leküzdhetetlen akadályai vannak. Az ifjú radikálisok azon követelését, hogy a belügyi tárca nekik jusson, az óradikálisok hevesen ellenzik. Novakovic, a haladó párt vezére visszautasította a két radikális párt azon felszólítását, hogy lépjen be az új kabinetbe. A két radikális párt kiküldöttjei ugyanis tegnap este kifejezték a pártoknak azt az óhaját, hogy Novakovic maradjon bent a koalícióban. A miniszterelnök arra való hivatkozással, hogy őt a naczionalisták segítségével választották meg, ezt a kívánságot nem tartotta teljesíthetőnek. Valószínű, hogy Pasic miniszterelnöksége alatt az ó- és új-radikálisok támogatásával nevezik ki az új kormányt. A szkupstina mai ülésén jelentették be a kormány lemondását és egyszersmind betejesztették az 1910. évi költségvetést, amelynek értelmében 112.800.000 dinár bevétel és 111.500.000 dinár kiadás van előirányozva. A hadügyi költségvetés 26 millió dinárt tüntet fel a folyó évi 27 millió dinárral szemben.

A kormány lemondását megelőző minisztertanács nagyon izgatott volt. Ribarac éles vádakat emelt Pasic ellen és olyan szenvedélyes volt a hangulat, hogy már-már tettelegességre került a dolog. Ribarac azzal vádolta Pasicot és Milovanovicot, hogy bolgárpolitikájukkal Szerbiában és Macedóniában Szerbia érdekeit háttérbe szorították és hogy Pasic s vele az óradikális párt előzetesen tudott a hadügyminisztériumban elkövetett sikkasztásokról s tudta azt is, hogy a Franciaországból szállított ágyuk hasznavehetetlenek. A naczionalista képviselők azt állítják, hogy Ribarac kezében irások bizonyítékok vannak, amelyek azt igazolják, hogy Pasic és Milovanovic el akarják távolítani a Karagyorgyevics-dinasztiát és perszonal-unióra törekszik Bulgáriával. Ribarac nyomában a szkupstina megnyitása és a lemondás elfogadása után ezt le fogja leplezni.

Pasic az óradikálisok klubjában kijelentette, hogy ha a kormány élére kerül, első dolga lesz a semmirekellő György herceget Szerbiából eltávolítani, ha kell, erőszak árán is. György herceg emiatt durva hangú levelet írt Pasicnak s azzal fenyegette meg, hogy nyílt utczán megveri, ha nem hagyja abba a piszkolódásokat. György herceg ezt a levelet a belgrádi tisztikaszinóban az elküldés előtt sok tisztnek felolvasta és azok kivétel nélkül helyeselték.

A Reichsrath ülése. A Reichsrath két napi szünet után megint ülésezett. A képviselőház ingzidens nélkül hozzáállott az elnökválasztáshoz. Összesen 408 szavazólapot adtak le, ezek közül 145 üres. Pattai elnököt 266 szavazattal újra megválaszgyen az a munka, amelyet a nép elvár. (Élénk helyeslés.) Pattai elnök kijelenti, hogy a választást elfogadja. Élénk helyeslés közben köszönetet mond Funke korelnöknek és kijelenti, hogy a házat ugyanolyan objektivitással fogja vezetni, mint eddig. Kéri a ház támogatását, hogy elvégezhető le-

gyen az a munka, amelyet a nép elvár. (Élénk helyeslés.) A ház ezután az alelnököket választja meg. Alelnökké megválasztottak: Pfeifer, Pogatschnigg, Starynski, Steinwender és Zazworka. A vitarendezők megválasztása után áttértek a beérkezett iratok felolvasására. A beérkezett irományok között vannak a legutóbbi ülészakban benyújtott kormányjavaslatok, közöttük az, amely a Reichsrath házszabályainak megváltoztatására vonatkozik, továbbá tizenegy sürgősségi javaslat, melyeknek tartalma ismeretes. A ház Funke indítványára kimondotta, hogy újból megválasztja a múlt ülészakban működött bizottságokat és a közoktatásügyi bizottságot is. A választás a következő ülés elején lesz. Az ülés végén Dobernik képviselő általános élénk helyeslés közben tiltakozik a Brdlik-Kestranek-per folyamán Kestranek központi igazgató által nemcsak egyes képviselők, hanem a képviselők összessége ellen hangoztatott gyanúsítások ellen, különösen pedig azon állítás ellen, hogy a képviselők mandátumaikkal tiszteségtelen önző céljaik érdekében visszaélnék. Brdlik, German és Kramars képviselők csatlakoznak e tiltakozáshoz, mire az elnök hasonló gyanúsítások érelves visszautasítása mellett Kramars képviselő indítványára felszólítja Kestranok központi igazgatót, hogy nevet mondjon. Breiter tiltakozik Ferrer kivégzése ellen, amelyet az egész világ elítél. (Helyeslés a szociáldemokratáknál. Ellentmondás a keresztényszocialistáknál.) Következő ülés kedden.

Képviselőválasztások Szászországban és Badenben. A Szászországban végbement tegnapi képviselőválasztásokon végleg 34 képviselőt választottak meg, akik között 14 konzervatív, 4 nemzeti liberális és 16 szociáldemokrata van. 57 pótválasztás szükséges. A legutóbbi kamara 82 képviselője között volt 46 konzervatív, 31 nemzeti liberális, 3 szabadelvű, 1 reformpárti, 1 szociáldemokrata. A pótválasztások november 2-ára vannak kitűzve. A badeni választások eredménye most már ismeretes. Megválasztották a centrumnak 21, a nemzeti liberálisoknak 4 és a demokratáknak 1 jelöltjét, 37 pótválasztás szükséges.

Az angol pénzügyi javaslat. Az angol pénzügyi javaslatnak az alsóházban való tárgyalása alkalmából Lloyd George kincstári államtitkár ma az adójövedelemre vonatkozó költségvetést nyújtotta be; kifejti, hogy azok az engedmények, amelyek az értéknövekedési adó, továbbá a bevetett területek adója tekintetében tettek, kiegyenlítettnek az új bányaadók révén. A pálinkaadó kivételével az összes bevételek emelkednek, a postahivatalok jövedelme is emelkedik a kereskedelem viszonyainak javulásával. (Helyeslés a kormány párton.) A helyegilletékadó is tetemesen nagyobb bevételt eredményezett. A törvény benyújtása óta a tőzsdén 1 boon történt. (Derűtség az ellenzéken, helyeslés a kormány párton.) A pálinkaadóból várt bevételi többletet 1,600.000 fontra becsülte, most csak 800,000 fontra becsüli. Az örökségi adóknál azonban azt hiszi, hogy a bevétel 1.300,000 fonttal lesz nagyobb, a költségvetésben felvett tételnél. A most benyújtott javaslat másrésről 1.850,000 fontnyi emelkedést mutat a 2.100,000 fontnyi csökkenéssel szemben s így 250,000 font sterlingnyi különbözet marad. Eredetileg 480,000 fontnyi kiegyenlítő összegről gondoskodott, de tekintettel a munkátlank támogatására szükséges 200,000 fontnyi póthitelre, továbbá egyéb kisebb szükségletekre, azt javasolja, hogy a kárpótlási alaphoz még 500,000 fontnyi összeget folyósítsanak.

Finnország szétdarabolása. Egyes pétervári lapok azon kommentárjaival szemben, amelyeket egy kozák ezrednek Finnországba való kiküldéséhez fűznek, hangsúlyozza a félhivatalos Roszija, hogy a kormány ott nem követ agresszív célokat, de egyes ottani politikai körök és ezek sajtójának magatartására való tekintettel látja szükségesnek a kormány, hogy a finnországi orosz csapatok létszámát idejekorán felemelje. Az egész intézkedés csupán arra az esetre szól, ha a finnek megfellebbeznek lojalitás polgári kötelességeikről és publiciz-

táik és politikusaik tanácsait követnék. Finnországban a hadi állapot proklamálása csak abban az esetben várható, ha Finnország maga kihívja ezt a lépést vasúti, postai vagy távirósztrájkjal vagy valamely más lépéssel.

A helyzet Görögországban. A görög miniszterelnök, aki egyúttal külügyminiszter is, tegnap fogadta a diplomáciai testület tagjait és határozottan megzafolta a tiszti párt újabb akciójára vonatkozólag elterjedt híreszteléseket. A miniszterelnök kijelentette a diplomaták előtt, hogy a kamarai választásokat esetleg a jövő év őszéig elhalaszthatja. A diplomatákat ez a váratlan kijelentés igen kielégítette. A jelen körülmények között ugyanis kevés remény van arra, hogy a jövő év októberéig sikerül oly megoldást találni, amely Törökországot és Görögországot egyaránt kielégítheti. A hadügyminiszter tegnap törvényjavaslatot nyújtott be, amely mindössze hét millió franknyi költségvetéssel lehetővé teszi a hadsereg létszámának négyszázötvenezer főre való emelését. Ebből kétszázezer ember esik a reguláris csapatokra és tartalékjaikra, kétszázötvenezer ember pedig a miliciára és ennek tartalékára. A katonai kiképzés már az iskolákban megkezdődik. A szolgálati kötelezettség a tizenkilenczedik életével kezdődik és a szolgálat az ujoncz alkalmassága szerint négy hónaptól négy esztendeig tart.

A görögországi csemények és a krétai lakosságának az a szándéka, hogy képviselőket küld a görög kamarába, komolyan foglalkoztatják a török politikai köröket. A porta úgy vélekedik, hogy ez casus belli volna e ennek megfelelőleg megteszi az előkészületeket.

Az új török kongresszus. Az ifjutörök kongresszus befejezésével az ottomán Comité Union et Progrés (egység és haladás bizottság) megszűnik politikai egyesület lenni, a kamarában azonban politikai pártot fog képezni. Mint Comité Ottomane továbbra is fennáll és közhasznú és jótékonyági célok érdekében működik. Egyházi és iskolai ügyek, valamint a nem mohamedánok katonai szolgálatának kérdése nem tartozik többé illetékességi körébe, szintugy nem avatkozik többé politikai ügyekbe, ellenben foglalkozik a népfelvilágosítás ügyével.

Péter király és a löpor-panama. A balkáni konfliktus folyamán tudvalevőleg Szerbia nyakrafőre fegyverkezett. A hadianyag gyakorlati alkalmazásánál azonban küszködött, hogy a löpor teljesen hasznavehetetlen. A kár 12 millió frankot tesz ki. E felfedezés után szigorú vizsgálatot indítottak a megrendelésben közreműködő tiszték ellen. A csúvába került tiszték kijelentik, hogy ártatlanok, mert a király egyenes parancsára cselekedtek s azt állítják, hogy okmányok vannak a kezükben, amelyekkel bizonyítani tudják, hogy magának Péter királynak is nagy anyagi haszna volt ezekből a szállításokból s maga a király készítette őket, hogy a katonai költségvetés terhére visszaéléseket kövessenek el. A 12 millió frank részben a király részébe folyt, részben a tiszték osztozkodtak rajta. A vizsgálóbizottság azt is megállapította, hogy Vlaics és Rasics ezredeseknek jelenleg másfél millió frank vagyonuk van, holott nemrég még szegény tiszték voltak. Érdekes, hogy Vlaics ezredes a belgrádi adókvető bizottság előtt bejelentette vagyonát.

A török vámfellemlés. A „Courrier D'Orient“ egyik szerkesztője interjút folytatott a külügyminisztérium egyik magasrangú hivatalnokával, melynek során napi kérdések kerültek szóba. A külügyminiszter e szerint szabályzatot dolgozik, amely kimondja, hogy a vámfellemlés az új pénzügyi év kezdetével lép életbe. Az Olaszország és Oroszország által a hozzájárulás ellenében kikötött jelentéktelen feltételek könnyen teljesíthetők. Kréta ügyében kifejtette a főhivatalnok, hogy Törökország, hogy megelőzze krétai képviselőknél a görög kamarába való kiküldetését, ami kázus belli-ül szolgálna, jegyzéket intézett a hatalmakhoz, amelyben Kréta részére messzemenő autonómiát ajánl elfogadására. E tervezetet a hatalmak elvben elfogadták.

Maura bukása.

— Madrid örömmámorban. —

Budapest, október 22.

Maura bukása, mint előrelátható volt, nagy örömet keltett egész Spanyolországban, mert a liberálisok kormányrajutásával remélik, hogy a nyugalom és rend helyreáll az országban. *Moret*, az új miniszterelnök, egyike azon keveseknek, akik még életben vannak a Szagasta-féle liberális pártból. Háromszor volt miniszter és most negyedszer kapott kormányelnöki megbízást. Az első miniszterelnöksége 1905-re esik, amikor rivalisát a demokrata Monteró *Riost* követte kormányon. 1906-ban rekonstruálta kormányát, kevéssel azután, hogy az anarchisták bombát vetettek a királyi pár elé nászútjuk alkalmával. Nemsokára ezután átadta helyét Dominguez tábornoknak. Még az év novemberében ismét megbízást kapott kormányalakításra, de ez a miniszterelnöksége nagyon rövid életű volt, mert öt nap múlva már ismét beadta lemondását.

Spanyolországban remélik, hogy *Moret* mostani vállalkozása szerencsésebb lesz az ediginél, annál is inkább, mert ezúttal számíthat a demokratákra és részben a köztársasági pártokra is.

Mai távirataink a következők:

Moret a tegnapi ülésen közölte a kamara elnökével, hogy ő és pártja minden parlamentáris érinthez meg akarja kötni a kormányt. Párthívei nem vesznek részt a bizottsági tárgyalásokon, még az afrikai hadjárat költségeinek fedezésére szolgáló hitel tárgyalásában sem. Ilyen körülmények között a minisztertanács egyhanguan kimondta, hogy a kormányzás lehetetlen. Maura miniszterelnök benyújtotta a kabinet lemondását, amit a király azonnal el is fogadott. Nyomban azután a palotában megkezdődtek a tanácskozások. A kamara elnöke és Ascaraga tábornok azt ajánlották a királynak, hogy új konzervatív minisztériumot nevezzen ki Maura elnökével. Amennyiben ez nem sikerülne, bízza a kormányt a liberális pártokra.

Amikor Madridban a lapok különkiadásai és a szerkesztőségek transzparencsei tegnap délután hírül adták a kabinet lemondását, kezdetben senki sem akarta elhinni, hogy a kabinet valóban lemondott. Amikor azután a hírt megerősítették, általános meglepődést keltett. Az utcák élénken vitakozó csoportokkal teltek meg és általában Spanyolország történetében emlékeztető napnak mondották a tegnapot. Amikor a kamarában a kormány közlését fölolvasták, a kamara ellenzéke valóságos örömműzongásban tört ki.

Egy újságíró beszélgetést folytatott *Moret*tel, az új spanyol miniszterelnökkel, aki a többi között azt mondotta:

— *Maura* miniszterelnöknek távoznia kellett. Gondolhatja, hogy az én koromban a hatalomnak rám nézve nincs különösebb becsé, de tekintetbe véve azokat a támadásokat, amelyeknek tárgya Spanyolország a külföldön volt, elhatároztam, hogy teljesítem a király óhaját, amely egyúttal a választók s a haza óhaját is. Katonáink az afrikai harcztéren életüket kockáztatják a hazáért, én sem fogok meghátrálni a konzervatívok támadásai elől. Az új kormányunk legfontosabb feladata lesz, hogy a törvények tiszteletét és a rendet egész Spanyolországban ismét helyreállítsa. Arra fogunk törekedni, hogy az alkotmányos biztosítékokat egész Spanyolországban ismét életbeléptessük. És Spanyolország tekintélyét a külföld előtt ismét helyreállítsuk.

A közoktatási tárczát *Barrozo* volt miniszter, az igazságügyi tárczát *Martinez del Campos*, a legfelsőbb törvényeszk elnöke veszi át.

A barcelonai kormányzó a kabinet lemondása következtében szintén le fog mondani. A lakosság örömműzongással fogadta a kormány leköszönésének híreit. Párisi jelentések szerint egy hét óta beavatott politikai körökben nyílt titok, hogy a király nem helyeselte a Maura-kabinet eljárását Ferrer kivégzése dolgában. Október 13-án a kormány fajt accomplival lepté meg a királyt, a kivégzés már megtörtént, de az alkotmány értelmében a király még csak nem is tiltakozhatott ellene, sajnálkozásának sem adhatott kifejezést a kormány cselekedete

fölött. Spanyolországban ugyanis a megkegyelmezés joga nem korlátlanul, hanem csak akkor illeti meg a királyt, ha a kormány javaslatára az igazságügyminiszter előterjesztést tesz a megkegyelmezés céljából. A Maura-kormány kivégeztette Ferrer-t anélkül, hogy kegyelemre ajánlotta volna. Mikor tehát Maura benyújtotta lemondását, a király föllélegzett, hogy megszabadulhat tőle.

A madridi liberális és köztársasági lapok kedvezően fogadják a *Moret* kabinetet. Az *Abécé* és az *Univers* azzal vádolják a liberálisokat, hogy szövetségek a forradalmárokkal, hogy a konzervatív kabinetet megdöntsék. Az *El Paris* tudni véli, hogy *Weyler* tábornok veszi át az Afrikában operáló csapatok főparancsnokságát. Ebből az okból nem fogadta el a hadügyi tárczát.

EGYHÁZAK.

— (Román nemzeti egyházi kongresszus.) Az egyházi kongresszus tegnapi ülésében *Mangra* Vazul azt indítványozta, hogy feliratilag kérjék meg Károly román királyt, hogy folyósítsa azt az adományt, melyet egyik elődje, Brancovan Constantin román fejedelem az erdélyi gör. kel. egyház részére hagyományozott. A nevezett fejedelem ugyanis 1648-ban évenkénti 6000 banit, később pedig a mezteleni fejedelmi jószág jövedelmét hagyományozta az erdélyi román egyház részére azzal a kikötéssel, hogy bárki üljön Románia fejedelmi székhelyén, ezt az adományt kifizetni tartozik. Az 1860-iki nagyszabású szinódus *Cuza* Sándor fejedelemtől is kérte ennek az adománynak a folyósítását. A kongresszus *Mangrának* ezt az indítványát elfogadta azzal a módosítással, hogy nem közvetlenül a román királyhoz, hanem a román kormányhoz fognak fordulni. Ezután elfogadták *Goldis* Lászlónak azt az indítványát, mely szerint felírják a kormányhoz, hogy a kongrua kiosztását a hatósági közegek ne használják fel a terror és a korrupció eszközeként a lelkesekkel szemben. Végül megválasztották az érseki konzisztórium tagjait. A választásnál az ellenzéki lista győzött a metropolitai listájával szemben.

— (A karánsebesi püspökség.) A nagyszabású kongresszus tagjai között jelenleg bizalmas megbeszélések folynak a karánsebesi püspöki szék betöltése tárgyában. Ugy a Burdia-pártiak, mint a nemzetiségiek *Rosca* Romulus nagyszabású protosieczelt jelölik a püspöki székre. Ilyen körülmények között *Rosca*t előreláthatólag egyhangulag fogják megválasztani.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Uj határszéli kapitányság. A belügyminiszter november 1-étől kezdődő működésével Nagyszabású határszéli kapitányságot szervezett. Az új kapitányságnak rendőrbizottsági joggal felruházott kirendeltségei lesznek Verestoronban és Petrozsényben, őrségei Zsilvajdejvulkán községben és a Livozsény községbe tartozó Szurduki szorosban. Hatósági területe Nagyszabású városra, továbbá Szeben, Fogaras és Hunyad vármegye több községére terjed ki. Az új kapitányság felállítását folytatán a beszercei, brassói és orsovai határszéli kapitányságok működési területe, kirendeltségei és őrségei is ujonnan állapítottak meg. Ezen intézkedésekkel egyidejűleg október 1-étől kezdődő hatálylyal a soproni határszéli rendőrkapitányság hatósági körébe Sopron, Vas, Zala és Somogy vármegyétől több község bevonatott.

A horvátok térfoglalása Fiumében. Barcsics Erazmus képviselő vasárnapra összehívta a horvátok kilenczes bizottságát a Fiumében felállítandó horvát iskola ügyének megbeszélése tárgyában.

A bajai pályaudvar. A Máv. igazgatósága arról értesítette Baja város közönségét, hogy 350.000 korona költséggel a bajai pályaudvart kibővíti. Ezenkívül 80.000 korona költséggel vízműveket létesít. A munkálatok még az idén megkezdődnek és a jövő évben befejezést nyernek. Tervbe volt véve, hogy a pályaudvaron 100.000 korona költséggel egy vasúti felüljárót létesítenek, de tekintve, hogy a város törvényhatósága a hozzájárulást megtagadta, a tervet fel kellett adni.

Az automobil nyomorultja.

Könnyen beszennyeződik a szegény ember lakásának küszöbe. Haj, ha nincs meg a mindennapi kenyér! Ha éheznek a gyerekek, az asszony sír, a férfi nem kap munkát és nyomorúságával senki sem törődik: nem csoda, ha ilyenkor a bűn gondolata ijeszítő árny gyanánt bontakozik ki. A kétségbeesés rendszerint rossz tanácsadó. S csak akkor látja az elcsigázott, agyonhajszolt, a nyomorúság által megtört ember, mit nem kellett volna elkövetnie, amikor a törvényt szemtől-szembe kerül, mely kérelmetlenül sújt és nem ösmer irgalmat.

Ez a sorsüldözött ember sorsa, aki sok esetben ballépéseiben szánalomra méltóbb, mint ballépése előtt. Rendszerint csak akkor veszik észre, hogy existál s csak akkor foglalkoznak vele, ha már a törvénytől sorompói előtt áll. S akkor a nyomorúsága legfőlegb enyhítő körülmény, de a büntetés el nem marad. A társadalomnak védekeznie és példát statuálni kell.

Azonban nem természetellenesebb dolognak látszik-e, ha valaki, aki helyzeténél, nevelésénél és értelménél fogva fényesen meg tudna élni, de bűnbe keveredik egy automobil miatt? Ah, az automobil! Hány jómódu ember érzi magát boldogtalannak, noha a megélhetési gondok nem bántják, csak azért, mert nem zughat végig az utcákon automobilon, mint más, aki szerezhet magának egy ilyen ördögös masinát! Földhöz ragadt szegénynek képzeli magát, csak azért, mert villamoson, vagy legfőlegb bérkocsin kell járnia. És addig nézi a robogó automobiloikat, a sárga epesár addig önti el, amíg egyszerre csak azon veszi észre magát, hogy csakugyan automobilon ül, amelyet megszerzett s melynek söfförjét drága pénzen fizeti.

De milyen áron szerezte be! A bűn megyéjébe lépett, csak úgy, mint az, aki a kenyérért síkoltató gyermekek éhségét akarta csillapítani. Ő is etetni akarja fenhéjazó nagy ravágyását és hiúságát s ez rendszerint éhesebb is és falánkabb, mint a legéhesebb szegénysorsban élő ember, aki nem tud annyit szerezni, hogy ebédet főzhessen az asszony.

Ilyen egyén, vagy helyesebben típus volt az a Frenkl nevű bankigazgató, aki most már ott ül a vizsgálati fogságban. Értelménél, leleményénél fogva, gond nélkül élhetett volna. Mindig volt annyi keresete, amelylyel magát és családját eltarthatta volna. De a normális kereset nem volt elegendő arra, hogy automobilt szerezzen magának és nyolcz szobás lakásban pompázzon. Neki pedig mindenáron automobil kellett. Gavallér szinben is akart feltűnni, hogy imponáljon és kápráztasson. Fel-tűnést keltő párvialadokat is akart vívni, hogy bámulat tárgya legyen. Anélkül ő az életet nem tartotta életnek. Hiúságának molochja bögött ki belőle. Ennek az éhségét csak úgy tudta csillapítani, ha mások pénzéhez nyul és automobilt vásárol.

Vajjon hány ilyen nyomorult ül az utcákon végig vágató automobiloikban? A fényárban, mely a világváros előkelő részét elönti, a luxusok tombolásában és orgiái között vajjon ki tudná megszámolni azokat, akik sápadznak a gépkocsi belsejében, ha arra gondolnak, hogy mikor kéri számon tőlük az automobil árát? Ezek már hallják a börtönajtó nyikorgását. De már benne ülnek a gépkocsiban; nincs visszalépés.

Bizonyára arra gondolnak ezek a szomorú gavallérok, hogy majd, ha a leszámolás órája üt, ők is leszámolnak az életükkel. De mind egyiknek még sincs bátorsága ehhez, amint hogy Frenknek sem volt. Az utolsó perczben visszariadt a halál rémálmától s inkább választotta a gyalázatot.

Pedig előzőleg, mikor az orzott pénze is elfogyott, már automobilja sem volt. Fénves lakásából is kiköltözött s beérte egy kicsiny, hónapos szobával. S most, hogy még szűkebb

lakásban él, bizonyára elgondolja, hogy jobb lett volna beérnie három-négyszobás lakással s elég lett volna bérkocsin járnia. Mert ime az automobil a becsületén robogott át és azt gázolta el.

Nagy lopás a postán.

— Eltűnt vaskazetta. —

Budapest, október 22.

A Váci-utca és Irányi-utca sarkán levő 41. számú postahivatalban nagyarányú lopásnak jöttek nyomára tegnap este. Arról van szó, hogy egy vaskazetta, amelyben 36.000 korona volt, nyomtalanul eltűnt.

Tegnap délután négy órakor a Belvárosi Takarékpénztárból Farkas András hivatalosolga őt, pénzzel telt csomagot vitt el a 41-es számú postahivatalba, feladás végett. A pénzeszközök mind egyikében nagyobb összeg volt, nagyjából arany-péNZ. Farkas András mind az öt pénzeszközöt elvitte a postahivatalba, ahol azt Huma János postaszolga egyenkint lemérte és azután a szállítóleveleket átadták az illető postahivataloknak, aki azokat jegyzékbe vette és kiállította róluk a vevőnyeket. Amikor ezzel a munkával elkészültek, a postatiszt utasítására Farkas András hivatalosolga és Huma János a súlyos pénzeszközöket, amelyek közül a legsúlyosabb 19 kilogrammot nyomott, bevitték a rekesz mögött levő helyiségbe és ott egy asztalon helyezték el.

Este félhat órakor, amikor a pénzküldeményeket és a csomagokat a 41-es számú postahivatal rendszer szokás szerint a 62-es számú postahivatalnak továbbítja, az a postahivatalnok, aki a továbbítandó csomagokat rovatolja, észrevette, hogy az öt pénzeszköz közül az egyik, amelyik három kilogrammot nyomott, hiányzik. Nyomban jelentést tett a felfedezésről a postahivatal főnökének és hamarosan megállapították, hogy az eltűnt csomag Alföldi, Briefer és Grossmann bonyhádi cégnek volt czimezve. A zacskóban 35.000 korona arany-péNZ volt. Nyomban lezárták a postahivatal összes kijáratait, átkutatták az egész hivatalt, de az aranyakat tartalmazó zacskót nem találták sehol. Nyomban telefonáltak a főkapitányságra, ahonnan Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos, detektív-főnök egész sereg detektívvel sietett a helyszínére. Azonnal átkutatták ők is az egész postahivatalt, vállaltára fogták a postahivatal személyzetét, a tisztviselőket és a postaszolgákat, de az elveszett csomagnak nem tudtak nyomára akadni. Krecsányi rendőrtanácsos azután maga elő hívatta Farkas András hivatalosolgát és vállaltára fogta, de ez sem tudott semmit a zacskóról és határozottan állítja, hogy ő Huma János postaszolgával együtt, mind az öt zacskót letette az asztalra és amikor a feladóvevényeket megkapta, a postahivatalból távozott és visszament a Belvárosi Takarékpénztárhoz.

A rendőrség egész éjszaka folytatta a nyomozást, azonban mindezeidig nem sikerült a tettesnek nyomára akadni. Ma délután a postahivatalban rovacsolást tartottak, mert azt hitték, hogy talán az elveszett pénzeszközöt rosszul továbbították és valamely más továbbító hivatalnak küldték, erre nézve azonban ezideig semmi adat sincsen és így valószínű, hogy a pénzeszközöt valaki ellopta.

Krecsányi rendőrtanácsos ma délután 4 órakor ismét megjelent a postahivatalban és újra kihallgatta a postaszemélyzetet. A kihallgatás után Huma János postaszolgát, aki ugyanabban a házban lakik, ahol a postahivatal van, valamint ennek feleségét előállították a főkapitányságra.

Krecsányi detektív-főnök a kihallgatások során megállapította, hogy Huma Jánosné délután négy óra után egy kendővel akkor ment át a postahivatalba, amikor a zacskók az asztalon voltak, továbbá, hogy azelőtt a pénz még megvolt. Humának házmesterek abban a házban, amelyben a postahivatal van. A kihallgatás alkalmával Huma azt mondotta, hogy öneki 6000 korona megtakarított pénze van, egyébként pedig tartanak nála házkutatást. Huma őrizet alatt van.

A kihallgatottak semmi újat nem tudtak az esetről. A rendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást.

A falu védelme.

Budapest, október 22.

Nagy és mihamar pótolhatatlanná válható mulasztása társadalmunknak az, hogy megfeledekezett a falvakról. Első szempillantásra a falu jelentősége talán kevésbbé fontosnak tűnik fel. Talán eltörpül a városok gazdasági, politikai súlya mellett, de ha elgondoljuk a falvak és az azokat lakó kisgazda- s napszámos-publikum horribilis létszámát, kézimunkaerő kvantumát, arra kell jutnunk, hogy fontos s mindig sürgősebb állami és társadalmi kötelesség a falvakkal törődni.

Szegénység és intellektuális elmaradottság, ez a kettő a jelen falvak világnak mértéke.

Szegénység a rossznál-rosszabb termékek, kezezőtlen közgazdasági alakulások hatása alatt. Gabonatermés évek óta sincsen. Ha bor, kukorica terem, potom áron kell a termelőknak elvesztegetniök. A jószágárak hihetetlenül csekélyek. A közterhek évről-évre nőnek. Ami eddig állandó viszonyok között legalább észrevehetőleg nem szaporodott: az állami egyenes adó, a mivelési ág változásoknak az 1909.V. t.-cz. rendelkezései szerint köteles felvétele folytán jókora summával nő. A községi kivetések százaléka mintha mértani haladvány volna. A föld termőképessége és az egyéb falusi kereseti viszonyok mind lanyhábbak lesznek. A létminimummentesség, mely az 1909. évi adóreformok egyik figyelemreméltó újítása, azokra, akiknek keresete a minimumot meghaladja, a községi adózásnál iszonyu terheket ról. Az Országos Jegyző-Egylet fel is hívta erre a kormány figyelmét és ígéretet is kapott arra nézve, hogy a községi adózásban, illetőleg a községi háztartásokban az adóreformokkal előidézett zavarok még a reformok életbelépte előtt rendeztetni fognak. Azonban erre nézve, bár a föld- és házadóreformok már a folyó évben végrehajtottak és a többiek is 1911-iki terminussal végrehajthatók, még ezideig ni sem történt, sőt tekintettel az özönével levő politikai és egyéb elintézni valókra, belátható időben nem is fog történni.

Hová vezet ez, rágondolni sem esik jól.

Az intellektuális viszonyok is mind züllöttek. Az iskolák tehetetlenek. Felekezeti, községi iskolák egy-egy tantermében 110—150 nebuló van összezúfolva. Talán még több is. Ahol pedig van észrevehető szellemi élet, ott majd mindenütt a felburjánzott szociális tévtanok hatása alatt fejlődött ki, tehát nagyobb kár, mint haszon.

Még egyszer mondom: a magyar társadalom elfeledkezett a falvakról.

Ez az oka annak, miről e lap hasábjain már volt szó, hogy a kisbirtokos-közönség rohamosan züllik napszámosossá. Derék, jóra való földesgazdák, szép fekvőségek tulajdonosai egymásután mennek tönkre. Mondanák, azért, mert spekulálnak! De, ha a megélhetési viszonyok nehézsége egyenesen rákényszeríti a spekulálásra.

Mig a falusi közönség teljesen elfelejtett náczió, a községi hivatalos élet pedig agyongyámkodott. Főszolgabíró, számvevő, vármegye, miniszteriális központ akkor és úgy avatkozik bele a községi kezelésbe, háztartásba, amint kedve tartja. Törvényben gyökerező joguk van hozzá. Minden államirevaló intézkedés, mely a községi képviselő szava folytán határozattá válik, törvényhatósági jóváhagyást igényel. És minden gyakorlati érzék, gazdasági képzettség, helyismeret nélkül át és át vizsgálja egy sereg tisztviselő, akinek az íróasztala s azon néhány könyv összes tudománya s aki talán csak akkor lát községi ügyvitelt, mikor valamelyik jegyző ellen vezet fegyelmi vizsgálatot.

Amint a teljes elhagyatottság káros, épp úgy bönítő, fejlődést gátló az agyongyámkodás is. Engedni kell mindakettőtől.

Figyelmet fordítani a falusi publikum anyagi és szellemi viszonyaira — és fejlődésre, önállóságra vezető szabadságot biztosítani a községi ön-

kormányzatnak, e kettő legyen a törvényhozás szemé előtt, mikor majd a körülmények nyomásztó hatása alatt a falu védelmére kerül a sor. De mikor lesz még az? És hová züllemek addig ezek a már most is jórészt tarthatatlan falusi viszonyok, azt még csak képzelné sem lehet . . .

A letartóztatott bankigazgató.

Budapest, október 22.

Frenkl Ernőről, a Pesti Mezőgazdasági Bank Részvénytársaság című kitűnő intézet még titűnőbb igazgatójáról, akit tegnap tartóztatott le a rendőség, mindig czifrább dolgok sülnek ki.

Tegnap még csak két följelentés nypmán folyt Frenkl ellen az eljárás, ma már akadt egy harmadik följelentő. Sugár Lázár földbirtokos, aki itt lakik Budapesten, a Thököly-uton. Sugárnak egy-izben huszezer korona készpénzre volt szüksége. A Pesti Mezőgazdasági Bankhoz fordult kölcsönért, ahol természetesen bele kellett esnie Frenkl vámpirkarjaiba. A vezérigazgató kijelentette, hogy ő elintézi az ügyet, a lebonyolítás azonban egy kissé költséges lesz. A kölcsönt meg is szavazták. Sugár egy tizenötezer koronás és egy ötezer koronás váltót adott át s ezért kapott tizezer korona készpénzt, ötezer korona ára kétes értékű részvényt a banktól és egyebet semmit. Frenkl kijelentette, hogy ötezer korona elment a kamatra, információdíjra, közvetítési költségekre és más efféle dolgokra.

Alig mult el harmadfél hónap, Frenkl levélben arról értesítette Sugárt, hogy jó lesz a váltókat prolongálni, mert nemsokára lejárnak. A földbirtokos fölment a bankba. Átadott a vezérigazgató-nak egy tizenötezer és ötezer koronás fedezeti váltót, a régi váltókat azonban visszakérte. Frenkl erre odalépett a Wertheim-kasszához, kivett belőle két váltót s a forma kedvéért egy pillanatra megmutatta őket Sugár Lázárnak, aztán ott előtte mind a kettőt összetépte és beledobta a papirkosárba.

A földbirtokos ezután, abban a hiszemben, hogy rendezte a dolgát, nyugodtan hazament. Mily nagy volt azonban a meglepetése, amikor három hét múlva a lipótvárosi Industria bankrésztvénytársaságtól, továbbá a vasutasok bankjától levelet kapott, amelyekben a pénzügyintézetek arról értesítették, hogy egy tizenötezer és egy ötezer koronás váltóját leszámították. Sugár Lázár tüstént utána nézett a dolognak, s akkor még nagyobb meglepetés érte. Kiderült ugyanis, hogy a pénzügyintézetek azt a két eredeti váltóját számították le, amelyeket annak idején a Pesti Mezőgazdasági Bank Részvénytársaságnál a huszezer koronás kölcsönért benyújtott s amelyeket aztán Frenkl igazgató a prolongáció alkalmával az ő szemellettára szét-tépett. Sietett a Mezőgazdasági Bankba. Ott érte a harmadik és legkínosabb meglepetés. Megtudta ugyanis, hogy a vezérigazgató annak idején nem az ő váltóit semmisítette meg, hanem pompásan lemásolta őket s ezeket a családásig hü másolatokat szakgatta össze s hajította bele a papirkosárba. Így történhetett aztán, hogy Sugár Lázárnak, aki mindössze tizezer koronát kapott, ezért negyven-ezer korona értékű váltója van forgalomban. A rászédett birtokos, miután minderről meggyőződött, följelentést tett Frenkl ellen család- és magánokirathamisítás címén.

A rendősrégen makacsul tagad a letartóztatott bankigazgató s ravaszul igyekszik kimagarázni család üzleteit. Tegnap, amikor letartóztat-ták, eleintén nagyon kétségbe volt esve, utóbb azonban összeszde magát s mindent megpróbált, hogy a csávából menekülhessen. A detektívek tegnap délután házkutatást tartottak a lakásán, a Baross-utca 47. számú házában, ahol Frenkl feleségével együtt egy hónapos szobában szorongott. Sok üzleti- és magánföljegyzést találtak, amelyek mind bizonyítékul szolgálhatnak a gyanus üzelmekre. Az íróasztal fiókjában a detektívek kezébe került négy levél is. Ezekből látszik, hogy Frenkl érezte már a vesztét s talán kész lett volna arra is, hogy a büntetés elől a halálba meneküljön. Három levelet a barátainak és rokonainak szánt. A negyedik borítékban ez a fölírás van: Drága fele-

ségemnek! Ezt a levelet az ő beleegyezésével fölbontották a főkapitányságon. Azt írja benne az asszony, hogy vannak ügyei, amelyeket, úgy látszik, nem tud tisztázni, levonja tehát a konzekvenziát, mert — ugymond — fő a becsület.

TÁVIRATOK.

Milovanovics Berlinben.

Berlin, október 22. Báró Schön államtitkár Milovanovics külügyminiszter tiszteletére diszebedet adott. Dr. Milovanovicsot a miniszterválság miatt visszahívták Belgrádba.

A dán kormány lemondott.

Kopenhága, október 22. A Folkething ülésén a jobb párt és a szociáldemokraták által benyújtott bizalmatlansági indítványok elvetése után a ház 49 szavazattal 44 ellenében elfogadta a radikálisok indítványát, amely az egész Holstein miniszterium iránti bizalmatlanságnak ad kifejezést. A javaslat mellett a radikálisok, a szociáldemokraták és 8 jobb párti képviselő, ellene a balpárti csoportok foglaltak állást. A többiek nem szavaztak. A miniszterelnök ezután kijelentette, hogy a kormány lemond.

Orosz-japán tárgyalások.

Péttervár, október 22. Karbini távirat szerint Kokowzew pénzügyminiszter Ita herczeggel és Korostewez követtel e hó 27-én fog találkozni. Hírlik, hogy ezen értekezleten fontos határozatok fognak létrejönni.

A bolgár bandák.

Szófia, október 22. Hivatalos török jelentések szerint a bolgár kormány Törökországnak a bolgár bandák üzelmeire vonatkozó panaszait legközelebb átnyújtandó jegyzékében tárgyalja. E jegyzék utal Bulgária korrekt magatartására és kifejti, hogy a bolgár kormánynak semmi köze sincs a bandákhoz és hogy amennyiben ilyenek alakulnak, azok csakis rablókból és kalandorokból állanak.

A francia hadsereg gyásza.

Páris, október 22. Hagron, a francia hadsereg volt generalissimusa ma meghalt.

UJDONSÁGOK.

Se pénz — se puskapor.

* * *

Belgrádban most egy furcsamód kínos ügyben folyik egy furcsamód kínos vizsgálat, amelynek furcsamód kínos eredményei vannak már eddig is.

Valami ostoba véletlen kiderítette ugyanis, hogy a hadsereg számára beszerzett legfrissebb municzió egy hajtófát se ér.

Valami tizenyolez egynéhány millió frank ára fegyvertöltényben meg ágyumuniczióban van füstnélküli löpor helyett jóféle fűrészpor.

A felfedezés persze kínosan hatott, annál kínosabban, mert könnyen megeshetett volna csak az imént is, hogy a hőselellő szerb királyi hadsereg fűrészporral töltött patronokkal állt volna ki a esatamezőre.

Ez a kis mal apropos pedig. — tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar ármádia goromba szemcsés igazi puskaporral lődöz, — aligha nagy kellemetlenséggel nem járt volna a fentnevezett dícsőséges szerb királyi hadsereg nézve.

Belgrádban tehát megindult a kíváncsi érdeklődés, hogy kinek vagy kiknek a hazafias igyekezetén és lelkiismeretén mult, hogy fűrészpor vált a drágán fizetett puskaporból.

Tizenyolez magasrangú katonatiszt került a slamasztikába. Valamennyi belső intímusa és kegyeltje Péter királynak.

Egyszerre roppant kellemetlenné vált az ügy. Még kellemetlenebbé, mint maga a nedves fűrészpor. És a vizsgálóbizottság kezét-lábát majd megette kínos zavarában, hogy a tizenyolezmilliószállamosokat ilyen pompásan kiderítette.

Azonban, meg van írva, hogy aki á-t mond, annak b-ét is mondanía kelljen. A vizsgálatot tehát immel-ámmal, keservesen, de folytatni muszáj. Már ki is hallgatták a sápoló tiszteket, akik közül minden második milliomos ur, pedig nemrégiben még a szükös lénungon ölsöködtek.

Ezek az urak aztán szolgáltak szenzációival. A vallomásuk olyan egybehangzó, hogy csupa szavahihetőség és mindenik azt mondja, hogy amit tettek — tettek. de legfőbb parancsra cselekedtek.

A király parancsolt, és ők engedelmesskedtek.

És mondják még, hogy mindenikük megszede a maga sápját, de az mindösszevéve is csak kismiska ahoz, amit ő felsége sápol.

Hát most így áll az ügy.

És a szerb nép hűségben alattvaló, a király pedig dícsősen uralkodik fölötté; a sápos tisztturak szabadon járnak és az elszabadult puska-por milliók is.

Csak a szegény leleplezett fűrészpor van bedugva a szoros patronokba.

NAPIREND. Naptár: szombat, október 23. — Róm. kath.: Kapiszt. János. — Prot.: Kapisztrán. — Görög-orsz.: okt. 10. Eulamp és n. — Zsidó: Mareh. 8. — A nap két reggel 6 óra 31 perczkor, nyugszik este 4 óra 57 perczkor. — A hold két délután 2 óra 54 perczkor, nyugszik éjjel 12 órakor.

A miniszterek nem fogadnak.

A „Magyarok bejövetele“ Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 9-től este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — Torna kiállítás a Műcsarnokban. Nyitva 9-4-ig. Belépődíj 1 korona. — A gödöllőiek kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-5-ig. Belépődíj 1 korona. — Őszi kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9-7-ig. Belépődíj nincs. — Gulácsy-Fáy kiállítás az Uránia szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2 óráig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig és 3-7 óráig. — Az Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — A Széchényi Múzeum 10-12-ig. — Az Aquineumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10-4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3-4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9-1-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9-12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3-6-ig.

— Kiténtetések. A király hü szolgálatuk elismeréséül *Billasch* Klárolynak, a prázsmári papír-gyár műszaki vezetőjének *Baumgarten* Mór és *Édes* György kereskedősegedeknek, *Barabás* Béla üzletvezetőnek, valamint *Fehmítzer* Ignác és *Bacher* Miksa kereskedelmi utazóknak az arany érdemkeresztet, *Knezaurek* Nándor könyvkötősegednek pedig, továbbá *Édenburg* Hermann kereskedősegednek, *Weiser* Ferencz, idős *Berger* János és *Varga* János gépészeknek a koronás ezüst érdemkeresztet és végül *Liska* János lakatosnak az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Széll Kálmán állapota. A lakásán még mindig ágyban fekvő Széll Kálmán állapotában a javulás annyira állandó, hogy a beteg legközelebb már elhagyja az ágyat. Már most is egészen jól van, vizes borogatást nem raknak rá, visszajött az ótvágya is s csupán csak pihenőre van még szüksége. Széll Kálmán betegágyában is állandóan dolgozik és fogadja nagyszámu látogatóit, akik még mindig tömegesen keresik fel lakásán.

— Tanügyi kinevezések és áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Piliits Sándor okleveles tanítót és Marczikits Erzsébet okleveles tanítónőt a felsőkaboli (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé, Bodor Kálmán lőrinczrévi állami elemi iskolai tanítót az oroszalfajai állami elemi iskolához helyezte át és Káli Kálmán okleveles tanítót a lőrinczrévi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki, Huber Sarolta lajtajfalui állami óvónőt a zombolyai állami óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

— Blériot Bécsben. Blériot bécsi felrepülésén, amely holnap délután lesz a simmeringi mezőn, a király délután négy órakor jelenik meg.

Török vendégeink. A török vendégek ma reggel indultak el a keleti pályaudvarról, hogy megtekintsék a hatvani erurópai híri cukorgyárat. A vendégeket a pályaudvaron *Bálint Imre*, a Kereskedelmi Múzeum aligazgatója fogadta a kereskedelmi múzeum kiküldött tisztviselőivel együtt, míg a Máv. részéről *Fontano* főfelügyelő jelent meg. A török vendégek körülbelül 200-an voltak, köztük *Tevfik Riza* és *Para* szaloniki-i főkonzul. Az I. osztályú kocsinak való elhelyezkedés után a vonat 7 óra 55 perckor indult és 9 óra 20 perckor érkezett meg a hatvani állomásra, ahol a kiránduló társaságot rendkívül lelkes fogadtatásban részesítették. Az állomáson üdvözlésükre mintegy 2000 ember jelent meg. A városi hatóságot *Farkas* főjegyző, a miskolci kereskedelmi kamarát pedig *Sugár Ignác* titkár képviselte. Megjelent ezenkívül a cukorgyár egész tisztikara *Hatvany József* báróval élén, valamint dr. *Hirsch Albert*, *Coppely Géza* igazgató-sági tagok, továbbá *Kander Sigfried* műszaki és *Sternberg Albert* kereskedelmi igazgatók. A vendégek kiszállásakor lelkes éljenzés és Csokjasa-költés fogadták őket és a bemutatkozások megtörténte után báró *Hatvany József* francziául adott kifejezést afelett érzett örömeinek, hogy a vendégeket vidéki kirándulásaik során Hatvanban üdvözölhetik. Kívánja, hogy rövid tartózkodásuk alatt jól érezzék magukat. Azután üdvözlését török nyelven fejezte be. Majd a kamara részéről *Sugár Ignác* titkár üdvözölte a vendégeket, kik közül a *Journal de Salonique* szerkesztője francziául, *Adil bej* pedig, a „Jeni Asr“ szerkesztője törökül mondott köszönetet a szíves fogadtatásért, mire a gyár egyik tisztviselője, *Sziklai Albert* még török nyelvű üdvözlő beszédet mondott a gyári tisztviselői kar nevében. A vendégek ezután a kastélyparkon keresztül vonultak a gyártelepre, ahol hosszas csoportokban tekiintették meg a belső berendezést. Az első csoportot maga báró *Hatvany József* vezette és francia nyelven magyarázta a gyártás lefolyását. A többi csoportokat a gyár törökül és francziául tudó tisztviselői vezették. Az egy óráig tartott megtekintés után, amelynek során a vendégek ismételtén kifejezték csodálkozásukat a gyár hatalmas méretein és nagyszerű technikai berendezésén, az egész társaság a gyárudvarra vonult, ahol a házigazda őket gazdag lakomával vendégelte meg, amelynek folyamán a „*Journal de Salonique*“ szerkesztője és a társaság többi tagja lelkes felköszöntőkben ünnepelték *Hatvany Józsefet* és köszönetüknek adták kifejezést azért, hogy e nagyszerű magyar gyárteleppel megismerkedhettek. Báró *Hatvany József* francia nyelven köszönte meg a szíves szavakat, és kérte a vendégeket, hogy tartsák meg a mai látogatást jó emlékezetükben.

A lakoma befejeztével a társaság 12 óra 30 perckor délben tovább utazott Diósgyőrbe. A látottak felett érzett lelkesedésnek a társaság a kereskedelmi minisztériumhoz intézett táviratban adott kifejezést, amelyben megköszönte *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszternek és *Szterényi József* államtitkárnak, hogy a magyar ipar egyik legvalalmasabb telepét, a hatvani cukorgyárat megismertette velük.

A török vendégek ma délután Miskolcra át Diósgyőrbe utaztak. A miskolci pályaudvaron a lakosság nagy számmal jelent meg és amint a vendégeket megpillantotta, harsány éljenzésben tört ki. Amint a vendégek a vonatból kiszálltak, a város nevében *Szentpály* polgármester, a kereskedelmi kamara nevében *Radvány István* kir. tanácsos üdvözölte őket, akiknek nevében *Abdul bej* válaszolt török nyelven, megköszönve a szíves vendéglátást. Néhány percznyi itt-délkezés után különvonaton továbbutaztak Diósgyőrbe. A vasgyárban fényes fogadtatásban részesültek a vendégek és *Fleischmann* igazgató meleg hangon üdvözölte őket. A vármegye nevében *Tarnay* alispán franczia nyelvű beszédet tartott és a gyár nevében *Spannbauer* felügyelő köszönte meg, hogy a gyár megtekintésére ideértek. A küldöttség vezetője megköszönte a fogadtatást és azután csoportokra osztva, megtekintették a gyárat. Ete 6 órakor a vasgyár vezetősége megvendégelte a török vendégeket, akik azután különvonaton visszautaztak. A lakosság mindenütt nagy ovációkban részesítette a testvéremeztetet.

A török küldöttség társaságában Budapestre érkezett török újságírók ma délután testületileg

tisztelegtek a két budapesti újságíró egyesületben. Megjelentek: *Adil bej* (Asr, Salonique), *Hikmet bej* és *Atif bej* (Zeman, Salonique), *Sam Lewy* (*Journal de Salonique*), *R. Benuzio* (Epoce), *Souroudjeff* (Otetchestvo), *Tahsin bej* (Kiainat, Drama), *J. Naar* (Agence Telegraphique Ottomane, Konstantinápoly), *Sadi bej* (Sadai Millet, Konstantinápoly) és *Ahmet Rassim* (Sabah, Konstantinápoly). A török újságírókat *Rákosi Jenő* fogadta és a tiszteletükre adott fiwe of clock thee-n szíves szavakkal köszöntötte őket, amire a török vendégek a köszönet meleg szavaival válaszoltak. A török újságírók azután több szerkesztőségbe ellátogattak és érdeklődéssel nézték az újságírók munkáját.

Konstantinápolyból jelentik: A lapok kimerítő jelentéseket közölnek a török kirándulók budapesti fogadtatásáról. A „*Sabah*“ az utazás fontos ságát méltatva, történelmi visszapillantást vet a két nemzet multjára, hangoztatván a fajrokonságot és a magyarok és ottománok barátságos viszonyát. A „*Sabah*“ hivatkozik az osztrák-magyar monarchia békés politikájára és azt az óhaját fejezi ki, hogy az ottomán birodalom és a monarchia jó viszonya mindinkább erősödjék. Reméli, hogy az alkotmányos ottománok üdvözlőre a monarchia lakossága és diplomáciájára azzal válaszol, hogy támogatja a megújított ottománok törekvéseit.

A szent sir-rend új nagymestere. X. Pius pápa *Lányi József* püspököt, *Ferencz Ferdinánd* trónörökös volt magyar tanítóját a Szent sir-rend nagymesterévé nevezte ki. A kinevezés előzményeiről a főpápaság körében a következő részleteket beszéltek: A pápa a főhercegi trónörökös már évekkézel elzött ki akarta tüntetni a Szent sir-rendjellel. A trónörökös azonban akkor nem fogadta el a kitüntetést, mert nem rokonszenvezett az akkori nagymester személyével. Kevéssel ezután a trónörökös megküldötte a pápának *László Fülöp* által festett saját arcképét, amelyet *Lányi József* vitt Rómába. Ebből az alkalomból a Vatikánban tudomást szereztek arról a belső összeköttetésről, amely a trónörökös és korábbi magyar tanítója között fennáll, miért is a pápa rövidesen a Szent sir-rend nagymesterévé nevezte ki *Lányit*, hogy ennek közvetítésével újból felajánlhassa a trónörökösnek a Szent sir-rend jelvényeit. Minthogy azonban a Szent sir-rend nagymestere csakis valóságos és egyházi funkciókat teljesítő püspök lehet, ezért *Lányinak* a rend nagymesterévé történt kinevezését csak nagyváradi püspökké történt kinevezése után fogják publikálni.

Bleriot tervel. Bleriot, aki jelenleg az osztrák császárvárosban időzik, ahol holnap fel fog szállni, egy bécsi újságíró előtt nyilatkozott jövődó terveiről. Kijelentette, hogy nemsokára meg fogja szakítani a nagyközönség előtt való repülések sorát, de persze a felszállásokat nem hagyja abba, hanem azok csupán a készülékének tökéletesítésére irányuló kísérletezések lesznek. Annál a gépmintánál, melylyel a *La Manche* csatornát átrepülte és amelyet még ma is használ, semmikéint nem fog megmaradni. Messzeemenő tervekkel foglalkozik. Aeroplánját tovább fogja fejleszteni, hogy a most még sporteszközből praktikus szállítóeszköz legyen.

Hiszem, — mondotta, — hogy nem sok idő múlva sikerül olyan aeroplánt konstruálnom, amelyen akárhány személy felszállhat. Véleményem szerint két—három esztendő után a repülőgép pótolhatja már a vasutat és a hajót és nem lesz határa azoknak a távolságoknak, amiket a repülőgépek idővel be tudnak majd futni.

A pseudo-Orth János vallott. Mindjárt ostobaságnak látszott, de azért komolyabb emberek is kezdték már hinni, hogy *Orth János* az északamerikai *Painesvillében* él és jelenleg a géplakatosági mesterséget üzi. Az ó- és újvilág sajtója tele volt ezzel a hírszettel, mivelhogy a tiszteletreméltó géplakatos maga mondta, hogy ő nem más, mint *Orth János*. Ezt arra alapította, hogy volt fiatalkori arcképe, mely feltűnően hasonlít királyunkra és *Ferencz Károly* főhercegre. Csakhamar kitént, hogy szelhámos-trükköről volt szó, de maga a géplakatos csak most vallotta be, hogy félre akarta vezetni a világot. A clevelandi főkonzul maga elé ezítálta a vállalkozót s ez végre a vallatásra elősmerte, hogy igenis nem volt *Orth János* és megígérte, hogy többé soha sem fogja annak mondani magát.

A budapesti hadtestparancsnok a királlyal. Bécsből jelentik, hogy a király tegnap *Schönbrunnban* külön kihallgatáson fogadta *Schreiber Viktor* altábornagyot, a 4. hadtest ujonnan kinevezett parancsnokát és budapesti vezénylő tábornokot.

Kinevezések és áthelyezések. Az igazságügy-minisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Országh Pál* somorjai kir. járásbírósi végrehajtót a nagyszombati kir. járásbíróshoz helyezte át, a belügyminiszter a belügyminiszteri számvevőséghez *Szelezky István*, *Barcza Mátyás* és *Ürményi Gyula* m. kir. belügyminiszteri számellenőrököt számvizsgálókká, utóbbi számfeletti minőségben, továbbá *Havas Ferencz* és *Csányi István* m. kir. belügyminiszteri számtisztviselőket számellenőrökké, *Görög Jenő* díjas számgyakornokot számtisztviselővé, végül *Telbisz Imre* díjtalan számgyakornokot díjas számgyakornokká, a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök *Gálík János* marosvásárhelyi m. kir. pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá a tordai pénzügyigazgatósághoz végleges minőségben, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Somogyi László* okleveles gépészmérnököt fizetéstelen kir. ipari segédfelügyelővé nevezte ki. Ugyanez alkalommal *Szabó Károly* kir. ipari segédfelügyelőt a nagybecskereki iparfelügyelői kerület vezetésével bízta meg, a debreczeni itélőtábla elnöke *Lányi Sándor* mészalkai kir. járásbírósi díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Benáth Géza* budapesti kir. törvényszéki joggyakornokot a vezetése alatt álló minisztériumhoz ideiglenes minőségben fizetéstelen fogalmazó-gyakornokká nevezte ki.

Hercegi kézművesek. *Frigyes Lipót* herceg, aki fiait a Hohenzollernnek ősi tradíciója szerint kézművességre tanította, most fogja levizgáztatni két fiát. Az idősebbik asztalos mesterséget tanult, a fiatalabbik nagy ügyességre tett szert a lakatosmesterségben.

A rendőrség és Zsitvay. Abból az alkalomból, hogy a király *Zsitvay Leót*, a budapesti büntetőtörvényszék elnökét kuriai tanácselnökké nevezte ki, dr. *Boda Dezső* főkapitány is átiratilag üdvözölte a maga és tisztikara nevében. *Zsitvay Leó* az üdvözlést igen megleghangu iratban köszönte meg, melyben köszönetet mond az államrendőrségnek 18 éven át súlyos és kényes helyzetek közt való támogatásáért, konstatalja egyuttal „azt a kedvező fejlődést is, mely az államrendőrségi intézményt oly magas fokra emelte“.

A budapesti görög katolikusok ünnepe. A budapesti görög katolikus hitközség szegényházi-teri templomának újjáalakítása alkalmából október 24-én, vasárnap ünnepet ül. A meghívott vendégeknek, köztük a székesfőváros polgármestereinek és tanácsosainak megmutatják a templom új falfestményeit, melyeket *Roskovics Ignác* festőművész festett. Az aranyozott alapon bizanti stílusban festett négy kép a következő: *Szűz Mária*, Magyarország védőasszonya, *Krisztus*, az Üdvözítő, *Mária* az Isten szülő és az *Urvaosora*. A délelőtti folyamán ünnepi istentisztelet lesz, amelyet *Melles Emil* budapesti gör. kath. apátplébános fog tartani. Istentisztelet után a Hungária külön termében diszebed lesz, melyre a város urai és a hitközség előkelőségei hivatalosak.

A földrengés Olaszországban. A réálból érkezett hírek szerint tegnap este hat óra tájban újabb földrengést éreztek, mely sok faluban kárt is okozott. Tizenhat ház beomlott, számos házban repedések mutatkoznak. Egy ember életét veszítette. A lakosság a szabadban táborozik. A földlökések tovább tartanak. A földrengés által súított helységekbe csapatokat küldtek ki.

Dr. *Elischer Gyula* emléke. Az Országos Közegészségi Egyesület választmányi ülését elhunyt másodelnöke, *Elischer Gyula* emlékének szentelte. Dr. *Gerlóczy Zsigmond* egyetemi magántanár, az egyesület főtitkára megható emlékezésben emelte ki azokat az érdemeket, amiket *Elischer Gyula*, mint az egyesületnek négy éven át másodelnöke és ezt megelőzően 13 éven át pénztárosa szerzett az egyesület körül.

Főuri esküvő. Kaptuk a következő jelentést: *Buzini gróf Keglevich Gábor*, a magyar főrendiház örökös tagja és neje, *ebeczei Blaskovics Clémence* örömmel jelentik fiuknak, *buzini gróf Keglevich Miklósnak*, a II. Vilmos német császár nevével viselő 7. számú cs. és kir. huszárezred tartalékos hadnagyának, *zsadányi és törökszentmiklósi Almássy Emma* grófnővel, *zsadányi és törökszentmiklóssy gróf Almássy Dénes*, a magyar főrendiház örökös tagja, cs. és kir. kamarás, *Sarkad örökös ura és neje*, *nagykárolyi Károlyi Gabriella* grófnő, néhai *Erzsébet királyné* palotahölgye leányával f. évi november 4-én délután 6 órakor Budapesten az egyetemi templomban történendő házassági egybekelését.

— **A Vezuv újra háborog.** Nápolyból érkezett jelentések szerint a Vezuv tegnap veszedelmes módon háborogni kezdett megint. Oly dőrejt hallottak Nápolyban, mintha menydörgés lett volna. A láva tíz méternyi magasságban szökött föl s kövek hullottak alá a hegyoldalra.

— **Titokzatos gyilkosság.** Berlinben a Heberstrasse 40-b. szám alatt, egy kis péküzletben szolgált *Rakovszky Alice*, szép szőke fiatal leány, mint üzletvezető. Az üzlet reggel 5 órától este 8 óráig szokott nyitva lenni, tegnapelőtt reggel azonban a megszokott órában nem nyit ki a boltocská. A szép és életvidor *Rakovszky Alice* holtan, sebektól életlenül feküdt a kiszolgáló pult mögött, amikor a rendőrségi közbelépésre feltörték az ajtót. A pénzeszék fel volt törve és hiányzott onnan az ezüst és arany pénz; létségtelennek látszott tehát, hogy rablógyilkosság történt. Kihallgatták a szomszédokat, azok semmit sem tudtak mondani. Apró-cseprő adatokat, amelyek a nyomozás nem tudott elindulni. Hogy a szép leány szívesen állt szóba férfakkal és a gyilkosságot megelőző estén is látták a kis boltban egy férfit, bizalmas beszélgetésben a leánnyal. A szerencsétlen *Alice* barátja szolgálta némi bizonyítékkal. Egy kétes egzisztencia, amolyan turfalak, a legalsóbb rétegből volt az, akít a szép leány leginkább barátságával kiűntetett. Arról is tudott a barátja, hogy a jeles firma pénzeket is esalt ki a szegény leánytól. A rendőrség mihamar felkutatja a „szökőt”. Ő *Korbnak* nevezte magát, a valódi neve azonban *Jühe-man* és korábbi életében fodrász volt. Míg őt vallatták, az alatt a detektívek rendőrkutyákkal nyomoztak a tettes után. — Az egyik eb egy darabon követni is tudta a gyilkos nyomát, a városi villamos vasut egy megállóhelyéig. Itt azonban elvesztette a nyomát. Később 1000 márká díjat tűzött ki a rendőrség, aki nyomára vezet a tettesnek. Az alatt pedig *Jühe-man* lakásán házkutatást tartottak és megtalálták azt a ruhát, amelyet *Jühe-man* az előző napon viselt. Tele volt vérfoltokkal. *Rakovszky Alice* gyilkosát, *Jühe-man* volt fodrászt ma délben a Grunewaldban a versenytéren éppen akkor tartóztatták le, mikor fébe akarta magát löni. A detektívek megragadták a golyó csak jelentéktelen sebet ütött halántékán. A gyilkost egyelőre a Charitében őrzik. Az elkövetett ember, aki minden valószínűség szerint féltékenységből inkább, mint rablási szándékból ölte meg a leányt, ennek dacára állhatatosan tagad.

— **Vádirat Borovszka ellen.** A krakói ügyészség elkészítette a vádiratot Borovszka Janina ellen s azzal vádolja, hogy előre megfontolt szándékkal ölte meg *Levicki* ügyvédet. Borovszka Janina a fogházból levelet csempészett ki, amelyben azt írta férjének:

— Ne félj, nem fogom a közönségnek azt a gyönyörűséget megszerezni, hogy vivisectiot lásson rajtam. A vádirat halálos ítéletet lesz.

Mivel Borovszka Janina más ismerősének is azt írta, hogy öngyilkosságot fog elkövetni, czellájában megkettőztetett szigorúsággal őrzik, külön őrséget rendeltek mellé és éjjel-nappal ég a villamos lámpa. A végtárgyalás november első felében lesz.

— **Róma szenzációja.** A római „Avanti” közli, hogy Monsignore Giobbio, aki eddig Rómában a nemes ifjak papnevelő akadémiáján tanár volt, leteszi a reverendát, hogy nőül vehessen egy fiatal leányt, akibe beleszeretett. Monsignore Giobbio egyik legmeghittebb barátja *Merry del Val* államtitkárnak és az eset nagy feltűnést kelt.

— **Kövek összezúzták Kőrmöczbányán** Erneck József 21 éves zuzómunkás a Ludovika-aknánál az érczuzóban dolgozott. Munka közben nagy kövek zuhantak rá és életveszélyesen megsebesítették. Bevitték a helybeli kincstári kórházba és ott ápolják. A vizsgálat megindult.

— **Lombroso végrendelete.** Lombroso végrendeletében azt az óhaját fejezte ki, hogy holttestét vigyék az általa alapított orvostani intézetbe, és ott a hallgatók jelenlétében a saját veje, dr. Carrara boncolja fel. A temetésre vonatkozólag úgy intézkedett Lombroso, hogy az egyházi szertartás nélkül történjék.

— **Három csomag dinamit.** München városában ugyancsak nagy a rémület. Tegnap az igazságügyi palota előtt három csomag dinamitot találtak. A három csomagban összesen 250 kilogramm dinamit volt. A csomagok belül viaszkos papirossal voltak bevonva és a papirosson ez a fölírás volt: „Karbonit robbanóanyag részvénytársaság”. Valószínű, hogy a csomagokat már az éjjel helyezték oda, miután hogy a zsinór nedves volt. Az esemény valószínűen összefügg a muzeumban tegnap éjjel megkísérelt lopással. Ott ugyanis ismeretlen tettes egy üvegszekrényből üres dinamit-töltéseket akart lopni, amiben azonban az őrség közbeledése megakadályozta. Egy másik müncheni távirat robbanásról ad hírt. A rendőrség jelentése szerint ugyanis csütörtökre virradó éjjel egy óra felé a Burgstrasse egyik háza előtt robbanás történt, mely két háznak több ablakát bezúta. A rendőrök az egész utcában nem találtak embert, a ház előtt levő aszfaltban azonban mélyedést láttak, amelyből sűrű füstgomoly szállt föl. Egy fémkupakot találtak. Eddig nem lehetett megállapítani, vajon gyerekesinyről vagy boszúról van-e szó.

— **A császár hasonmása.** Vincennesben tegnapelőtt az a hír terjedt el, hogy II. Vilmos császár odaérkezett s meglátogatott egy gyárat. A gyár körül csakhamar nagy tömeg kíváncsi gyűlt össze, de csakhamar kiderült, hogy az idegen nem Vilmos császár, bár hasonlósága a császárhoz meglepő volt. A német császár hasonmása állítólag egy német titkos tanácsos, de a nevét eddig nem sikerült megtudni.

— **Kisfuvárosok értekezlete.** A budapesti kisfuvárosok ipartársulata által alapított budapesti kisfuvárosok hitel- és takarmány-ellátó szövetkeztének alapszabályait a miniszter jóváhagyta és a cég mint ilyen bejegyeztetett. Ebből az alkalomból az ipartársulat tagjait a hó 24-re értekezletre hívta össze, amelyet a ferencvárosi függetlenségi párt helyiségeiben IX., Ráday-u. 61. sz. alatt fog-nak megtartani.

— **Uj fényképező lencsék.** A fényképezést tökéletesítő találmánnyal lépett Mayering Károly acesai gyógyszerész nemrégiben a nyilvánosság elé. Találmánya az ugynevezett folyadékös lencsék előállítására s módszerével igen olcsón és akármilyen nagyságban lehet a fényképező-gépbe való lencsét előállítani. A találmányt itthon is elismerés fogadta s most a feltaláló a külföldre vitte találmányát s tizenhat külföldi államban szabadalmaztatta azt. Már a londoni magyar kiállításon aranyérmét nyert, legutóbb pedig a bécsi tudományegyetemen mutatta le készítési módját a feltaláló s a meghívott hetven szakértő jelenlétében dr. Eder M. J. egyetemi tanár különös elismerését nyilvánította azért, hogy a Mayering-féle módszerrel előállított lencsék tartósak s akár évtizedekig elállanak. A Magyar Tudományos Akadémiának annak idején adott szakvéleménye szintén a lencsék tartósságáról szól a legelismertbben.

— **Házasság.** Nádor Jenő, a Rops fémáru r.-t. bécsi fiókvállalatának vezetője eljegyezte Traub Minust, Budapestről.

Vitéz Dezső eljegyezte *Schrenk* Ilonkát, Temesvárott.

Bozóky János budapesti órásmester eljegyezte *Nagy Esztert* Nyiregyházáról.

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtérás ékszertelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhető be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Uj petroleum-források Amerikában.** Santiago de Chileből jelentik, hogy az állami mérnökök az ország déli vidékein dúz petroleum-telepeket fedeztek fel. A nafta-telepeket valószínűleg állami kezelésben fogják kiaknázni.

— **Ábrahám ősapja.** Szélhámosságokat követtek el már kis emberek és nagy emberek nevében, sőt királyok és császárok nevében is. Mivelhogy a szélhámosok trükkjei kimeríthetetlenek és leleményük határt nem ismer. De talán amilyen öreg is ez a világ, Ábrahám ősapja nevében még senki sem követett el csalásokat. Hogy erre is precedens legyen, tehát Párisban egy öreg ember erre is vállalkozott. Nem volt egyebe jó hosszú szakállánál, de ez azután fehér és imponáló volt. Erre alapított mindent és kiadta magát Ábrahám ősapjának. Párisi jelentés szerint néhány előkelőbb pénzintézet igazgatóját sűrűszen a telefonhoz hívták. A jelentkező arra a kérdésre, hogy ki beszél, rendezesen ezt a feleletet kapta:

— Ábrahám ősapja beszél.

Az igazgatók rossz tréfának vették a dolgot s letették a kagylót. Az egyik azonban mégis kíváncsi volt Ábrahám ősapjára és — miután ez az igazgatóval beszélni óhajtott — meginvitálta, hogy látogassa meg. Meg is jelent a rengő fehér szakállas ember és így mutatkozott be:

— Ábrahám ősapja vagyok!

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte mosolyogva a direktor.

— Alapítottam egy bibliai társaságot és chez kívánom az igazgató urat finanziaális részvételre megnyerni. Több ezer esztendő tapasztalataim és kitiűnő öszeköttetésem fényes jövedelemmel biztatnak. Be fogja látni, hogy pompás eredményt ígér ez a társaság. A terv szerint egymillió frankos alapítókere van szükség. Idővel a vállalat részvénytársasággá alakulhatna át, ha a tőke gyarapítására kerülne a sor.

Az igazgató persze azt hitte, hogy tébolyodott van dolga, de a rendőrség nem volt oly hiszékeny. A rendőrség kifürkészte, hogy a fehérszakállas ember örületében legalább is rendszert van. Alapított csakugyan egy bibliai társaságot és akadt olyanokra, akik elhitték neki, hogy ő Ábrahám ősapja. Ezeknek drága pénzért jövedőt mondott és mindenféle hókusz-pókuszszal elbolondította őket. Persze hoppon vették és család címén tartóztatták. Mivelhogy nincs oly hülyeség, amelylyel a még hülyébbeket el ne lehetne bolondítani.

— **A francia deportáltak kinszenvedései.** A francia kormány elhatározta a deportáció megszűntetését. Ennek a kérdésnek elintézéséhez nagyban hozzájárult az a statisztika, amelyet Jean Galmot állított össze és aki hosszabb időt töltött egy cayennei büntetőintézetben. Galmot a száműzöttek sorsáról a következőket mondja el:

— Egy izben kétszáznegyvenhét deportált fegyenc érkezett a szenvedés helyére. E büntetési módnak egy nagy hátránya és legnagyobb baja az, hogy tulajdonképen a kisebb bűnösök szenvednek el a legsúlyosabb büntetést; míg a gonosztevők aránylag elég kényelmes életet élnek. A kisebb bűnösöket ugyanis nem tartják elzárva, hanem a szabadban szigorú felügyelet alatt dolgoztatják őket, irtózatosságságban a végkimerülésig. Nem is bírják ki a szegény deportáltak sokáig és az ujjonnan érkezetteknek 40—50 százaléka elpusztul egy év alatt, úgy, hogy két-három év múlva már hírvmondó sem akad közülük. A legjobban pusztítja őket a váltóláz és a napszúrás. 1887-től 1909-ig tizenegyezer embert deportáltak Franciaországból s a száműzöttek jelenlegi száma kétezer. A legutóbb érkezett kétszáznegyvenhét deportált közül nyolczat betörésért, hármat verekedésért száműztek, a többiek is holmi esekélyességért, részegeskedés, tyuklopás, dologtalanság s más egyebekért kapták a súlyos büntetést. Banditát, gyilkost, gyújtogatót egyetlenegy sem hoztak. Az ilyeneket különben kényelmes börtönben elzárva tartják, ahol semmit sem dolgoznak és a megkegyelmezésre is igényt tarthatnak. Ha aztán megszabadulnak a számkivetésből s Uj-Kaledóniában letelepszene, új életet kezdenek s multjuk fölül senki sem tudakozódik többé.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorhajosok-
nak és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

— **Letartóztatott kereskedő.** A szatmári törvényszék vizsgálóbírája letartóztatta Mayer Henrik nagybányai kereskedőt, aki nemrégben csödbe ment. Mayer ellen a hitelezők bünyádi feljelentést tettek hamis bukás címén s annyi terhelő bizonyíték merült fel ellene, hogy a vizsgálóbíró elrendelte a letartóztatást. A végzést a vádtanács is helyben hagyta.

— **Újkori borzalmak.** Egy londoni hetilap, a Turin hajmeresztő leírásával szolgál a délamerikai borzalmakról, melyeket az Amazon és a Putumayo folyók közelében a Pezuvian Amazon Rubber Company gumi-gyűjtő telepén követtek el. A telep voltaképpen egy őserdő, amelyben hajtoto indiánok laknak. A spanyolokból és angolokból álló társaság hivatalnokai velük szedetik a gummit, amit aztán Iquitos-ba szállítanak. A telep kerületekre van fölosztva. Az indiánokat összeírták és mindegyiknek egy bizonyos meghatározott mennyiségű gummit kell beszállgatnia. A módra nézve, ahogy a megszállt mennyiséget behajtják rajtuk, eléggé jellemző, hogy a tájékat elnevezték az ördög paradicsomának. Egy Hardenburg nevű amerikai polgár beutazta az egész tájékat s hihetetlen dolgokról beszélt. Azt mondta, hogy a társaság alkalmazottai az elgondolható legborzalmasabb rabszolgaságot támasztották föl. Az indiánusok éjjel-nappal dolgoznak ingyen, sőt még csak táplálékot sem kapnak. A fehér emberek elrabolják termésüket, asszonyaikat, leányaikat s ha valaki elleneségül, felholtra verik. A szerencsétlen emberek aztán ott hevernek minden ápolás nélkül halálukig, a holtakat pedig oda vetik a kutyáknak. A nők sorsa még borzalmasabb, megbeestelenítik őket, aztán kinözzák a fehérek szórakoztatására. Levágják a karjukat, lábukat, orrukat, fillüket s még más szörnyű módon is megcsönkítik őket. Az amerikai polgár látta, amikor a társaság alkalmazottai gyermekeket vágtak a falhoz, úgy, hogy a szegény teremtések holtak estek a földre. Az öreg és munkára alkalmatlan indiánusokat könyörtelenül megölik. A hivatalnokok valóságos rabszolgahadjáratot indítanak a környéken, ha a sók rémített miatt megfogalkozik a társaság munkásainak száma. Miguel Flores, a társaság egyik tüzeltvezetője különösen gonosz ember. Az ő szemeláttára kinözzák a foglyokat, amíg csak nem lesz mindegyik vakon engedelmessé. Azokat, akik nem mondják meg, hová rejtették kis vagyongájukat, halálra kínözzák. Hardenburg elbeszéli, hogy miként szerzett magának egy benszülött évekig tartó néhez munkával egy telepítvényt a társaság birtokának közelében, de kolumbiai területen az Amazon-társaság alkalmazottai ezt a telepítvényt meg akarták szerezni a maguk számára. Mivel a benszülött nem akarta oda adni nekik, valóságos rablótámadást intéztek ellene. A benszülöttet megkötözték, feleségét megkínözték és megcsönkítették, végül a szegény benszülöttet is halálra gyötörték. Az amerikai ember jelentésében sok ilyenfajta dolgot mond el. Mindenki kíváncsi rá, hogy mit szél mindehhez a londoni középponti társaság.

— **Gyilkos vő.** Annak idején jelentettük, hogy Matuska Lajos földbirtokost a napokban Nagyikinda község határában meggyilkolta találták. Tegnap sikerült a tettest Matuska veje, Kovács Pál személyében letartóztatni, aki a gyilkosságot már beismerte. Azt vallotta, hogy az utóbbi időben apósával többször összekocczant, sőt legutóbbára Matuska házából kitiltotta. Kovácsot a nagyikindai ügyészség fogházába szállították.

— **Az újságok megeszik az erdőt.** Egy geni újság szakszerűen foglalkozik azokkal a következtetésekkel, amikkel az amerikai újságírás fejlődése az erdő-kultúrára nézve jár. Az állami erdőhivatal statisztikája szerint évenként átlag 100 milliárd fatörzset vágnak ki az Egyesült Államokban, holott az új erdőültetvények az erdők állományát alig 30—40 milliárd fatörzsszel gyarapítják évenként. A kivágott fatörzsek túlnyomó részéből újságnak való papírost gyártanak; megállapítható ez a körülmény abból is, hogy az erdőpusztítás fokozódása arányos az újságíró ipar fejlődésével, 1888. évben az Egyesült-Államokban egy lakosra átlag 41 újságpéldány jutott évenként; 1900-ban már 103 és 1905-ben 125 példány. A folyóirat- és újságpéldányok teljes száma 1880-ban 2 milliárd volt, 1905-ben pedig már 10 milliárd és 500 millió. A fölül az újságok terjedelme öt oldalról kilenczre növekedett, úgy hogy míg 1880-ban valamely újság ezer példányának 45 kilogramm volt a súlya, 1905-ben 89 kilogramm. Nem csoda tehát, ha ennek a rengeteg sulyu papírosnak előállítására rengeteg sulyu papíros-péprre van szükség. Minthogy pedig ezt farostból készítik, nem csoda, ha az erdőt letarolják érte. Pontosán kiszámítható, hogy ilyen körülmények között már harmincz-harminczöt esztendő múlva nem lesz erdő az Egyesült-Államokban.

— **Megkínzott gyermek.** A szegedi árvászekhez tegnap két feljelentés érkezett Richter József államvasuti hivatalnok ellen, melyek szerint Richter négy éves leánykáját állandóan ütök-verik, sőt tét oduban tartják és állandóan csak korpával ételmezik. Pálffy József árvászeki elnök intézkedésére Richter leánykáját bevitték a gyermekmenhelyre, hol az orvosi vizsgálat a leánya testén sanyargatás és külérzések nyomait konstata. A kis leány testén lévő szederjes véraláfutások napokint botal való veréstől származtak. A kis leány Richternek törvénytelen származású gyermeke.

— **Lelőtte a gazdáját.** Borosjenőn báró Soly-mossy Lajos uradalmának első gazdáját, Regis Györgyöt ma délelőtt Kocka György béres lelőtte. A gazdát súlyos sérülésével Aradra szállították, Azonban utközben meghalt. A gyilkost letartóztatták. Azt állítja, hogy véletlenségből lötte le Regist.

— **Az emberi faj nemesítése.** Londonból jelentik, hogy egy san-franciskoi yankee orvos azzal a nem egészen új tervvel foglalkozik, hogy fajvegyítés által egy új, lehetőleg tökéletes emberfajt állítson elő. Egy san-franciskoi hajókapitány megígérte az orvosnak, hogy Ausztráliából és a Fidzsi-szigetekről lehetőleg tökéletes testalkatú gyermekeket fog hozni neki. Ezek a gyermekek aztán gondes testi és szellemi nevelésben fognak részesülni, hogy minden tekintetben minta-emberek váljanak belőlük. Ezeknek éppen ilyen mintaemberekkel való keresztezése által akar dr. Schutz, az elmes yankee, tökéletes fajt előállítani. Erre a célra amerikai, mexikói, portugál, japán és indiai fajokat már szerzett be magának.

— **Amerikai szabadalmi egyezményünk.** Bécsből jelentik félhivatalosan, hogy Edward B. Moore, az Északamerikai Egyesült Államok szabadalmi hivatalának főnöke, az elmúlt napokban Bécsben járt és tanácskozásokat kezdett az Egyesült Államok és Ausztria, valamint a Magyarország közt fennálló egyezmény megváltoztatása érdekében. Ez ügyben a Budapesti Tudósító értesülése szerint előzetes konferenciájára volt Roessler lovag külügyi osztályfőnökkel. E tanácskozás után úgy a magyar, mint az osztrák kormánnyal hivatalos tárgyalások fognak kezdődni a bejelentési határidő meghosszabbításáról.

— **Halálozás.** Gyogyevics B. Miklósné, szül. huszthi Doray Mária, Baja város volt árvászeki ülnöknek, Gyogyevics Miklósnak felesége e hó 20-ikán Baján meghalt. Az elhunyt urinóknak nagykiterjedésű rokonsága van Baján. Halálát férjén kívül két árvája gyászolja.

— **Özvegy Schwarz Lipótné,** született Menezel Josefina hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogultban Schwarz Zsigmond, a Neumann és Schwarz-cég beltagja édesanyját gyászolja.

— **Kiszely István,** Arvavármegye árvászekének helyettes elnöke 25 éves működése után Alsókubinban meghalt. A halálesetről Arvavármegye tisztikara külön gyászjelentést adott ki.

— **Öz. Küzdy Jenőné,** szül. Kupka Ilona életének 57-ik évében folyó hó 19-én hosszabb szenvedés után elhunyt Nagyszentmiklóson.

— **Nárai Nary-Szabó Gézáné,** szül. szentkapolnai Cseh Anna október 21-én, életének 41-ik évében, hosszabb szenvedés után elhunyt Pécsen.

— **Rendőri hírek.** Eltűnt asszonyok. Ma két asszony eltűnését jelentették be a főkapitányságon. Az asszonyok magukkal vitték gyermeküket is. Székely Géza kereskedősegéd felesége e hónap 4-én eltávozott négyéves gyermekével Gólya-utca 7. számú lakásáról s azóta nyoma vezet. — Nagy Mihályné munkásnő még szeptember 30-án eltűnt Százház-utca 13. számú lakásáról hét, hat és harmadfélves gyermekeivel. Az eltűnt asszonyokat keresi a rendőrség. — **Elgázolás.** Ma délután az Oktogon-téren a 215. számú városi villamos kocsit, amelyet Szalai József vezetett, elgázolta Grünfeld Jakab szabómestert. Halálos sérülésével a Hunyady-ter 9. számú lakására vitték. — **Baleset a gyárban.** Tegnap délután a Vaspálya-utca 33. szám alatti Keszler-féle líkorgyárban Szalai Mari gyári munkásnő leesett egy létráról, Agyrázkódást szenvedett. A Rókus-kórházba vitték.

x Olvassa figyelemmel mindenki! Japunk mai számában a Modern és Kertész cég hirdetését, mert nevezett cég nagy sulyt helyez arra, hogy a vidéki urbölgyek megbízásai pontosan és lelkiismeretesen legyenek eszközölve.

x Szép a hajusz a Hajdusági pedróvel.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermekturna- és vivásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Álmatlanságban szenved az emberek egy nagy része, ideges kimerültség, vagy túlfeszített munka következtében. Dr. Hönig Izso villanygyógyító intézetében (Károly-körút 24.) teljesen fájdalommentesen és a lehető legkényelmesebb (mert levétközni sem kell hozzá) gyógyeljárás (elektromágneses áram, Franklin fejdouche, magas feszültségű áram stb.) vezet sokszor már néhány nap alatt sikerre, még oly eseteknél is, melyek évekig daczolnak mindennemű orvosi kezeléssel.

Nyilttér.

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
Természetes érvényes
SAVANYUVÍZ

Nagyuri hajnal.

— Paradoxok. —

Nem tudom, melyik lángeszű ember mondotta, hogy egyetlen bűn a szegénység. A gyilkosság, a rablás, a lopás mind csak botlás. Gyöngye akaratu emberek, fegyelméletlen jellemek ballépése. Inkább szánalomra, mint büntetésre méltóké. Egy nagy bűn van csak, a szegénység. Az érdes, piszkos tenyér; az éhségtől beesett szemek; az álmatlanságtól sápadt, ráncos arc és a megalázkodó, térdet hajtó jellem csak félembert vonások. A kemény szalmazsák kutyáknak való. És a sötét, dohos odú börtönnek. Zseniális gonosztevők börtönének. Nem a koldusnak. Mert annak palota a börtön szük sikátora és menyország a vasrácsos ablakon bevilanó megszállt napsugár. A szegénynek a föld való. A mélyeséges föld. Mert mire való a szegény ember? Mire való az alamizsnáért könyörgő tenyér? Az esekelő szem? A meghajló térd? Ha nem volnaak tolvajok, banditák, zsványok, sok ember kenyerét vesztené. Az igazságszolgáltatás, törvénykezés, védelem intézményeiből élő emberek száma igen nagy. És ha nem volnaak a tolvajok, a banditák és a zsványok, ezek mind kenyerüket vesztenék. De ki vesztené vele, ha szegények nem volnaak? Ki érezná a hiányukat? — A szegénység nem csak bűn, hanem gyöngye akarat, fegyelméletlen jellem. Mert tessék csak megfigyelni, mindig a szegény ember lop, rabol, vagy gyilkol. A szegénység bűne szüli a szegénység betegségét, a gyöngye akaratot. Amelyik szegény nem lop, rabol, vagy gyilkol, az egy megrogzott jellem. Az ember nem tudja, nevensen-e vagy sirjon-e rajta: egy megrogzott jellem; egy bűnös, akit nem lehet elítélni, egy elítélt, aki nem bűnös. Mert ha a szegénység nem bűn, akkor a társadalom, a vagyonos osztály, a pénz, a fény, a káprázat, a pompa a bűnös, mert a szegénységet elítéli. Igazságtalanul, felháborító gazsággal, aljas eszközökkel elítéli. Hatalmánál, erejénél, pénzénél, gazdagságánál fogva elítéli. De ez a gazdagokról nem tételvezhető fel. A gazdagok bölcsék, okosak, belátók, mert műveltek és van kulturájuk. Nem a szegények söprik-e a gazdagok elrologó kocsija előtt az utat? Nem ők teszik-e azt, amit a gazdagok parancsolnak? Ha bölcsébbek, okosabbak, műveltebbek volnaak a gazdagoknál, akkor ők ülnének a gummiradlerben és a gazdagok söpörnék az utat. Mert bölcseséggel és műveltséggel mindent el lehet élni. Ha ez nem lenne így, akkor nem lennének kulturállam. Pedig ugyebár, kulturállam vagyunk? Tehát igenis, jól van így; a gazdagok bölcsék, okosak és műveltek. Mivel pedig — hiszen kulturállam vagyunk — a gazdagságot bölcseséggel, okossággal és műveltséggel lehet élni, azért a gazdagság érdem.

A szegény ember a hajnallal kezdi a napot, a gazdag ember a hajnallal végzi. Ugyanaz a hajnal mind a kettő és mégis, mennyivel durvább, otrombább, szürkébb az egyik, mennyivel illatosabb, ragyogóbb, káprázatosabb a másik!

... Szürke az ég, beláthatatlan szürke. Ólmos eső veri a külváros agyagos utcáit, a gázlámpák árnyéka mind rövidebbre szorul. Valami nehéz sűrű köd ül az ember torkára és fojtja, fojtogatja. Csönd van, siri csönd, ilyen az Élet zokogása, ilyen néma, ilyen csöndes, mint a halál. Bezzeg, nagyurénknál kaczag az Élet. Az ólmos esőn átszűrődik a csillár ibolyafénye és a sima parkettes terem forróságában elhal a szürkesség és ragyogó, káprázatos, zenés a hajnal!

Egy átélvezett éjszaka után bandukoltam hazafelé és azon gondolkodtam, hogy melyik hajnal az enyém. Az-e, amelyiknek szürke bizonytalanságába csilláros termék bódító illata száll ki, vagy az, amelyik ködös, borongós nehézségével fojtogatja a torkomat. Egy pillanat alatt éreztem át mindazt, amit leirtam és kívántam, követeltem az Élettől, hogy az enyém a nagyuri hajnal legyen. A zenés, illatos, ibolyaszínű nagyuri hajnal. Mert úgy éreztem, hogy ha az egyedüllét kétsége az ólmoszürke hajnalt mondaná az enyémnek, bűnbekellene esnem!

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Opera.** „Tosca“ mai előadásában *Stracciari* Riccardo énekelte *Scarpia* szerepét. A vendégművész az ő gyönyörű, behizelgő, lágy, bársonyos baritonjával nem tudta velünk elhittetni, hogy ő az a vérszopó, gyilkos hóhér. De azt elhittük, hogy szépen énekel s hogy nagy művész. Ez egy *Meister Vilmos* volt; fiatal és elegáns. A közönség nagyon ünnepelte a kiváló művészt és vele együtt *Krammer Teréz* és *Anthest*.

(*) **„A hivatalnok urak“ jubileuma.** A Magyar Színházban ma volt Földes Imre erős hatású drámájának, „A hivatalnok urak“-nak ötvenedik előadása. A közönség most is frissen kapta a mozgalmas darabot és szerzőt, szereplőket sokszor hívta ki a lámpák elé. A Magántisztviselők Országos Szövetsége hátlájának és elismerésének jeléül hatalmas nemzetiszínű szalaggal ellátott babérkoszorút nyújtott át a szerzőnek.

(*) **Dalibor főpróbája.** Az Operaház első idejű ujdonságának, *Smetana* „Dalibor“ című operájának ma volt az előadászerű, jelmezes főpróbája. Meghívott közönség foglalt helyett a földszinten. Az új opera főszerepeit *Vasquez grófné*, *Arányi, Takáts* és *Venczell* énekeltek.

(*) **Zeneakadémiai hangverseny.** Liszt születésének a fordulóján Liszt emlékének szentelte a mai hangversenyét a Zeneakadémia. A műsoron Liszt-kompozíciók szerepeltek, a dobogón pedig gyöngye énekesek és talentumos zongorások. Az előbbieket főként lebegjen jótékony hallgatás. De meg kell emlékezni *Morvai Zsuzsi* befejezett, mély művészetéről, amelyet a h-moll szonáta eljátszásával csillogtatott meg. Átérzett, sok-sok érzelemmel és temperamentummal van teli a játéka, a technikája sokszor megszedítően briliáns, de sohasem uralkodik és sohasem nyomja el a művészi kifejezés mélységét. Megérdemelt, nagy és meleg sikere volt neki, valamint *Zsigmond György* Gábornak is, aki egy Liszt-legendát adott elő. *Zsigmondy* intelligens muzsikusként megértető és világos a játéka, a kifejezési módja pedig tiszta artisztikum. A Liszt-számok közé beékeltek egy vonósnyest: *Beethoven* es-dur kvartettjét (op. 72.) adták elő *Telmány Emil*, *Temesváry János*, *Herman László* és *Tonkóczy Ferencz*. Az andante közben elfogódó, halk beethoveni hangulat szállott le a teremben, beethoveni muzsikát hallott a közönség, amit illet is honorálni a meleg tapsokkal.

(*) **Márk Lajos berlini sikere.** Márk Lajos jeles festőművészünk a nemzetközi orvoskongresszus több kiváló német műpártoló tagjainak meghívására, Németország több városában kiállítás rendezésével, Németország több városában kiállítás rendezésével. Mint *Berlin*ből értesítettek, ahol a művész első állomását tartotta, rendkívül nagy sikert ért el. A kiállítást a német fővárosnak ugyancsak egész előkelő közönsége megnézte s abból igen sok darabot megvásárolt. De nemcsak a közönség, hanem a sajtó is szívesen fogadta a tehetséges magyar művésznek kiállítását és a legnevesebb műkritikusok a leghízelgőbben méltatták az ő egyéni művészetét. Berlin után *Düsseldorfban* és *Kölnben* állítják ki a művész képeit.

(*) **Mikszáth Kálmán jubileuma.** A Mikszáth-jubileum agitáló-bizottsága ma délután a m. tud. Akadémia képestermében *Beöthy Zsolt* főrendiházi tag, egyetemi tanár elnöklésével ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy *Szemere Miklós*, az agitálóbizottság elnöke ezen tisztviseléséről lemondott, mert hosszabb időre külföldre utazott. Javaslatára a bizottság elnökévé egyhangúan *Desseffy Arisztid*, a képviselőház elnöki tanácsosát választották meg. Ezután élénk eszmecsere indult meg arról, hogy miképp lehetne az egész országot meggyőzni az irodalmi ünnepség nagy kulturális jelentőségéről. A vitában *Beöthy Zsolt* elnökön kívül résztvettek: *Desseffy Arisztid*, *Márkus Miksa*, *Endrődi Sándor*, *Rusz József* és *Révai Mór*. Elhatározta a bizottság, hogy az összes budapesti politikai és társadalmi körök elnökségeit legközelebb értekezletre hívja egybe és velük egyöntetűen fog megállapodni a jubileumi-kiadás intenzívebb terjesztése tárgyában. A vidéki köröket és kaszinókat levélben fogja megkérni hasonló eljárásra. A jubileum alkalmából megalakult hölgybizottságot a

jövő hét folyamán ugyancsak ebben a tárgyban értekezletre fogják egybehozni. A jubileumi nagybizottság november elején tartja első összehívását.

(*) **„A szentgalleni kaland.“** Érdekes bemutatót tűzött ki szombatra a kolozsvári Nemzeti Színház. Ekkor kerül színre *Farkas Imréné*, „A szentgalleni kaland“ című darabja, amelynek énekszámait is ő szerezte. A darab az ösmagyarok németországi kalandozásainak idejében játszódik és *Bulus* vezérnek a szép idegen leány, *Amélie* iránt érzett szerelme körül forog.

(*) **A Tornai-kiállítás bezárása.** A Képzőművészeti Társulat a *Tornai Gyula* orientalista festőművésznek műveiből rendezett kollektív kiállítást e hó 24-én, vasárnap délután zárja be a városligeti Műcsarnokban. A művésznek ezt a kiállítását is ugyanolyan nagy siker koronázta, mint amilyent 1904-ben, ugyanitt a műcsarnokban ért el afrikai képeivel. A képek közül számtalant magánzók vettek meg s az állam művásárló bizottsága több darabot jelölt ki megvételre a Szépművészeti Múzeum számára s ugyancsak többet jelöltek ki a Lipótvárosi Kaszinó részére is. A még megmaradó anyagért a legelőkelőbb külföldi művészeti szalonok valószínűleg versengést folytatnak egymással, hogy azt nekik a művész, akinek a neve odakünn ugyyszólván ismerőbb, átengedje. Így egy része ezeknek a japán és indiai képeknek külföldi műpártolók kezébe fog kerülni.

(*) **A soproni színház átalakítása.** Sopronból jelentik, hogy az ottani városi színház külső és belső átalakítását, amit kétszáz ezer korona költséggel végeztet a város, nemcsakára befejezik s néhány héttel utóbb megkezdődik benne a magyar színházi évad. Az átalakítási munkákat *Medgyaszay István*, a veszprémi színház építője végzi s a színház épülete új külsejében igazi díszes lesz a városnak. A néhány hét multával megkezdődő színjáték *Nádasy József* színtársulata vezeti be, amely az őszi hónapokban a békéscsabai színházban játszott.

(*) **A Tolnai Zenegyesület vasárnap, e hó 24-én zeneestélyt rendez a kaszinó nagytermében.** Az érdekesnek ígérkező hangversenyen közreműködnek: *Taubner* Árminné czimbalmon, dr. *Szily Géza*, *Lengyel Ferencz* és *Máthé Károly* együttesen zongorán, hegedűn és csellon, felsőszopori *Szily János* jelenet ad elő, *Varga Jolán* és *Lengyel Ferencz* zongoráznak, *Farkas Irén* a rosszul nevelt leány jelenetét adja elő. A műsor után társasvacsora és tánc következik.

(*) **A Városligeti Színházban vasárnap este Feld Mátyás és Faragó Jenő pompás pesti bohózatát, „A Smokk-család“ kerül színre. A szerzők ez alkalomra a „Smokkné a repülőgépen“ című felvonásban egy mulatságos új „Berliot“ felszállási jelenetet írtak. Az „Egy szenzációs eset“ vasárnap esti előadására váltott jegyek a darabváltás következtében a pénztárnál a „Smokk-család“ vasárnap esti előadására kicseréltek. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal *Küry Klára* felléptével a „Szerelmi kerítő“ vidám táncoperettet adják. „Az erdőszleány“ szombati előadására tömeges előjegyzés történt. Erdész Juczi szerepét ezúttal is *Küry Klára* játssza.**

(*) **Shakespeare-színház.** Az angolok már jó ideje terveznek egy Shakespeare-színházat. Ez a terv, mint Londonból jelentik, most szilárd alapot kezd kapni a megvalósulásához. Az londoni Lordmayor holnaputánra ebben az irányban értekezletre hívott meg minden angol magyort, akik hír szerint határozatlanlag fogják támogatásukat megígérni. A terv kivitelihez tíz millió korona szükséges.

(*) **A Gyermekszínház vasárnapi megnyitó előadására, amelyen a legszebb varázsigék egyike, a „Hófehérke és hét törpe“ kerül színre, rendkívül sok előjegyzés történt. Az igazgatóság a bájos darabot fényes és új kiállításban mutatja be. Az előadás 4 órakor kezdődik. Jegyek egész napon át válthatók a Gyermekszínház pénztáránál, Révay-utca 18. szám.**

(*) **Az Orsz. m. kir. Szépművészeti Akadémia** holnap szombaton tartja növendékeivel ez évadban első vizsgálati előadását színpadján (*Uránia*). Gál Gyula tanár vezetésével meletti. Ez alkalommal *Kisfaludy Károly* négyfelvonásos vigjátéka, a „Csalódások“ kerül színre. A főbb szerepeket *Király Boriska*, *Saláth Etel*, *Tompa Irma*, *Váradi Erzsébet*, *Kertész Endre*, *László Tivadar*, *Nagy Adorján*, *Nyikos Zsigmond*, *Petrik József*, *Sugár Károly* és *Tompa Béla* játsszák.

(*) **A szimfonikusok.** Az a nagy siker, amely az Országos Szimfoniai Zenekar első estélyét kísérte, abban a fokozott érdeklődésben is mutatkozik, amely a jeles művésztestület következő hangversenyei iránt a közönség legszelebb rétegeiben

nyilvánul. A vezetőség intézkedett, hogy a hátralévő öt estere külön bérlet legyen szereshető olyformán, hogy már négy koronáért is lehessen mind az öt hangversenyre bérletet váltani, még pedig igen jó ülőhelyekre s a legdrágább bérlet is csak husz koronába kerül. Már számos új bérlet jelentkezett és a soron következő második estere is nagyon sok előjegyzés történt a Bárd-czegnél. Ezt a második hangversenyt vasárnap, november 21-én este fél 8 órakor tartják meg, úgy, hogy a szimfonikusok egy egész hónapot szentelhetnek az előkészületeknek. Közben azonban egy ifjúsági matiné is lesz, ugyancsak a Zeneakadémia dísztermében. Erre a délelőtti hangversenyre a tanulók 40 fillérért kapnak jegyet az egyes tanintézetekben.

FŐVÁROS.

(*) **Czimadományozás.** Dr. *Bárczy István* polgármester dr. *Szemere Béla* ideiglenes hivatalnoknak az ideiglenes kerületi orvosi címet adományozta.

(*) **A mérnökök akciója.** A mérnökök akcióit indítottak, hogy a községi választáson minél több technikus jusson be a törvényhatóságba. Tegnap a mérnök- és építészegyletben gyűlést tartottak s kiküldöttek egy intézőbizottságot, hogy az akciókat készítse elő, az illetékes körökkel tárgyaljon. A bizottság ma megjelent *Bárczy István* polgármesternél s megkérték, hogy ő is hasson oda, hogy minél több mérnököt válaszzanak be a törvényhatóságba.

(*) **A főváros partbeosztó-bizottsága** ma délelőtt dr. *Melly Béla* tanácsos elnöklésével ülést tartott. A dunai rakodópartok 1910. évi béreit a bizottság a tavalyi összegekben állapította meg. A budapesti csavargózás átkelési és hajózási részvénytársaság azzal a kérelemmel fordult a főváros-hoz, hogy az O-Buda—Hungária-ut közötti átkelési vonal további fentartásával kapcsolatban a partbér-átalány eddigi összegét állapítsa meg a főváros 1914-ig. A bizottság a kérelemnek helyt adott. A Pannónia csónakázó-egyesület partbérének elengedését kérte. A bizottság a kérelem elutasítását javasolja.

(*) **A budai áttemelő-telep.** A főváros vízmű-építő végrehajtó bizottsága ma délelőtt *Vosits Károly* tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen a Duna jobbparti vízmű óra- és Budakeszi-uti áttemelőtelep gépezeti felszerelésének szállítására beadott ajánlatot bontotta fel. Beérkezett összesen 6 ajánlat. Az ajánlatokat felülvizsgálat és átszámítás céljából a közmunkák tanácsának, a mérnöki hivatalnak és a számvevőségnek adta ki a bizottság.

(*) **Kálvin születésének évfordulója.** Október 31-én a református egyetemes konvent *Kálvin János* születésének négy százados évfordulója alkalmából a magyarországi ref. székházban ünnepi ülést tart. Az ünnepélyre meghívta a konvent a fővárost is. A főváros tanácsát az ünnepélyen *Kun Gyula* tanácsos fogja képviselni.

(*) **A zsidó hitközség kérelme.** A pesti zsidó hitközség küldöttsége *Weinmann Fülöp* elnök vezetésével arra kérte a polgármestert, hogy a főváros adja át a hitközségnek a *Wesselenyi-utca* városi telket. A polgármester jóindulatáról biztosította a küldöttséget.

(*) **Közlekedés a gyáli-uti kislakásokhoz.** A főváros tanácsa elhatározta, hogy addig is, amíg a gyáli-uti kislakásokhoz a villamos közlekedés kérdését véglegesen megoldanak, a közlekedést a Székesfővárosi Közlekedési Vállalat omnibuszaival fogják fentartani.

(*) **Nyírfaseprők szállítása.** A tanács mai ülésében jóváhagyta az 500.000 nyírfaseprő szállítására megtartott árlejtést.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Bácsmezei Községi Jegyzők Egylete** megtartotta rendes évi közgyűlését. A gyűlésen nagy ovációban részesítették az egyet nagymunkásságu elnökét, *Kiss Gyula* óverbázi jegyzőt jubileuma alkalmából. Jóváhagyó tudomásul vették a györmegyei jegyzői egylet átiratát a jegyzői joggyakorlatok alkalmazására vonatkozólag és a temesvári jegyzőegylet indítványát országos jegyzői kongresszus összehívása tárgyában. A békésvármegyei jegyzői egylet megkeresését községi központi takarékpénztárak és fiókok létesítése érdekében, mint kivihetetlen mellőzték. A baranyaiak indítványa a jegyzők erkölcsi és anyagi helyzetének javítása és politikai napilap létesítése iránt, mint gondosan kidolgozott munka meleg pártfogásra talált s a legmesszebb menő támogatásra számíthat. A pestiek előterjesztését az országos központi jegyzői egylet módosítása céljából célszerűtlennek ta-

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Zsitvay Leó bucsuztatása. Abból az alkalomból, hogy Zsitvay Leó, a budapesti büntető törvényszék elnöke, kuriai tanácselnökké történt kinevezése folytán ma elnököl utóljára esküdtzéki fő tárgyaláson, a mai napra kitűzött tárgyalás megkezdése előtt az esküdtbírák megható ovációban részesítették a közszertetben álló elnököt. Amikor Zsitvay a terembe lépett, az esküdtök lelkes eljenzéssel fogadták. Az esküdtök nevében dr. Fellner Frigyes üdvözölte Zsitvayt, aki mindenkor disze volt az igazságszolgáltatásnak és az esküdtzéki intézménynek, és aki működésével évek hosszú során át több ezer esküdtbíró szeretetét és tiszteletét ki tudta vívni a maga részére. Kívánta, hogy Zsitvay kuriai tanácselnöki méltóságában még sokáig szolgálhassa az igazságszolgáltatást. Az üdvözlést Zsitvay Leó meghatóan köszönte meg. Válaszában kiemelte, hogy az esküdtbíró-sági intézményt az esküdtök fenkölt gondolkozása és igazságérzete olyan magas szintű intézményvé emelte, amely elismerést és megnyugvást kelt a jogkereső közönségben. Zsitvay köszönő beszéde után újból felhangzott a lelkes eljenzés. Ezután megkezdték a mai napra kitűzött fő tárgyalást.

§ A Magyar Jogászegylet mint minden évben, ugy ez idén is ünnepélyes ülésen nyitja meg ülészetét. Az ényitő diszülés vasárnap, a hónap 24-én délelőtt 11 órakor lesz az ügyvédi kamara dísztermében. Ez alkalommal dr. Baumgarten Izidor koronaujgyész helyettes fog előadást tartani „Uj irányok a büntetőjogban“ czímen. Az előadás iránt, amelynél szívesen lát vendéget a jogászegylet, jogászi körökben élénk érdeklődés nyilvánul.

§ Főispán és földbirtokos párbaja. A múlt év augusztus 3-án Polónyi Lajos, Polónyi Géza volt igazságügyminiszter fia, levélben elkövetett sértés miatt provokáltatta Lits Gyula főispánt. A felek kardpárbajt vívtak, amelyben Lits Gyula sebesült meg. A büntető törvényszék ma vontá felelősségre a párbajozókat. A bíróság Polónyi Lajos földbirtokos két napi, Lits Gyula főispánt pedig öt napi államfogházra ítélte párviadal vétségéért. Az ítélet jogerős.

§ A provizió. Kellner Gyula gazdálkodó egy, a részére közvetített haszonbérlet révén Wechsler Simon miskolci terménykereskedőnek és Reich Vilmos budapesti ügynöknek 1500—1500 koronával volt adósa. A Reichnak járó 1500 koronát kifizette, ellenben Wechsler Simonnak nem fizette meg ki a proviziót, mert Wechsler azt nem sürgette. A múlt év augusztus 2-án Kellner Gyula feljött a fővárosba és itt a Rémi-kávéházban öszszetalálkozott Reich Vilmostal. Az ügynök értesére adta, hogy Wechsler Simon el fog jönni a kávéházba, csak azért, hogy az 1500 koronáját átvegye Kellnertől. Kérte Kellnert Wechsler nevében, hogy várja meg Kellner várt is jó darab ideig Wechslerre, de ez nem jött el. Mivel haza kellett utaznia, megkérte Reich Vilmost, hogy az 1500 koronát, amelyet átadott neki Wechsler részére, juttassa ennek kezébe. Az ügynök átvette a pénzt, de ebből csak 900 koronát adott át Wechslernek, a többi megtartotta magának. Wechsler Simon, mivel nem kapta meg teljes összegében a proviziót, pert indított Kellner ellen, aki viszont sikkasztás büntetéseért jelentette fel Reich Vilmos ügynököt. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék. A tárgyaláson a vádlott ügynök azal védekezett, hogy ő Wechslernek csak 900 koronát tartozott átadni provizió fejében a közvetített haszonbérlet után. Miután a vádlott védekezését a kihallgatott tanúk nem czáfolták meg, a bíróság felmentő ítéletet hozott. Az ítélet ellen az ügyész fellebbezett.

§ Megrágalmazott munkások. Nemrégiben ítélték a budapesti büntető törvényszék Bellág József kárpossegéd fölött sikkasztás büntetéseért. Bellág József mint a kárpossegéd szakosztály pénztárnoka a tagoktól inkasszált tagdíjakból 1350 koronát elsikkasztott. A büntető törvényszék ezért három hónapi fogházra ítélte. Az ítélet meghozatala után Bellág József boszúból nyílt levelet intézett a kárpossegéd munkásokhoz és ebben Horvitz Ábrahám Gábor, Grünhut Fülöp és Propper Sámuel szakosztályi vezetőket a legdurvább módon megtámadta, elnevezte őket kapzabetyároknak, sikkasztóknak és csalóknak. A röpvit tartal-

máért a megtámadott szakosztályvezetőségi tagok rágalmozási sajtópert indítottak Bellág József kárpossegéd ellen, akit a büntető törvényszék négy rendbeli rágalmozás vétségéért két hónapi fogházra és 30 korona pénzbüntetésre ítélte el. A vádlott fellebbezéssel élt.

§ Bélyegcsalók. A múlt év szeptember 24-én este Péchy Mór Máv. főellenőr utánvételes és ajánlott leveleit átadta Bőjtös Ferenc vasuti szolgának, azzal az utasítással, hogy a leveleket postán adja fel. A főellenőr egyuttal átadta a szolgának a bélyegre való pénzt is. Bőjtös azonban nem a trafikban vette meg a szükséges bélyegyet, hanem Domokos József nevű társától. A levelek feladásánál a postás észrevette, hogy a leveleken levő bélyegek már használt bélyegek voltak és a rajtuk volt értéktelenítési jelzést róluk lekapták. A postatiszt erre rendőrt hivatott és Bőjtöst letartóztatta. A vizsgálat folyamán kint, hogy Domokos a használt bélyegeket lakásadónójától, Horváth Gyulánál vette. A budapesti kir. ügyészség indítványára mind a három tettes ellen bélyeghamisítás vétségé miatt indult meg az eljárás. A törvényszék a vádlottakat két-két havi fogházra ítélte a vádbeli cselekmény miatt és azonkívül a két Máv. szolgát hivataluk elvesztésével sújtotta. A budapesti kir. tábla ma Csiky József elnöklésével tárgyalta ezt a bünpert és Domokos büntetését 14 napra, Bőjtös és Horváthné büntetését pedig hét-hét napra szállította le. A bíróság feldoldta az első bíróságnak a hivatalvesztés kimondó ítéletét is.

§ A kidobott vendégek boszuja. Tőke Gyula irodaszolga ez év július 14-én este kilencz óra tájban betért Fekete József kőmivessegéddel és Szakálos János nevű barátjával borozni Szabó János Lujza-utca 27—29. sz. alatti vendéglőjébe. Két liter bor elfogyasztása után a három vendég garázdálkodni kezdett a koresmában, mire Szabó János vendéglős Szakálos Jánost galléron ragadta és kidobta a koresmából. Szakálos kidobtatása után Tőke Gyula kezdett garázdálkodni is az erélyes koresmáros csakhamar őt is kidobta Szakálos után az utcára. A kidobott irodaszolgát módfelett bosszantotta a vendéglős eljárása s elhatározta, hogy ezért boszut áll Szabó Jánoson. Fekete Józsefet hazaküldte lakására, a Lujza-u. 37. sz. alá, hogy hozza el revolverét. Fekete el is hozta a fegyvert és Tőke Gyula kezében a fegyverrel lesbe állott a vendéglős ajtajában, hogy Szabó Jánosra rálöhessen, ha ez kijön az üzletből. Éjjeli 12 óra felé Szabó János kijött vendéglőjéből az utcára. Alighogy kilépett, Tőke Gyula három-négy lépésnyi távolságról rálőtt kétszer egymásután. Az egyik golyó Szabó Jánost balalkarján találta és súlyos sérülést tett rajta. A merénylő irodaszolgát nyomban elfogták és letartóztatták. A budapesti büntető törvényszék esküdtbíró-sága Zsitvay Leó elnöke alatt ma tárgyalta Tőke Gyula szándékos emberölés kísérleti bűnyűjét. Tőkével együtt a vádlottak padjára került Fekete József is, akit az ügyészség bűnsegítséggel vádolt. A tárgyaláson a vádat dr. Vargha József kir. ügyész képviselte. Tőkét dr. Vadász Imre, Fekete Józsefet pedig hivatalból kirendelve dr. Weisz Ödön ügyvéd védte. Érdekes megemlíteni, hogy dr. Weisz Ödön annak idején, mikor Zsitvay Leó mint kinevezett büntetőtörvényszéki alelnök utolsó tárgyalását tartotta Szombathelyen, akkor is Weisz Ödön volt a védő. A tárgyaláson a vádlott Tőke Gyula tagadta, hogy ölési szándékkal használta volna a fegyvert. Künn az utcán Szabó János ismét meg akarta támadni s ő erre önvédelemből vette elő a revolvert s lött rá támadójára. Ezen védekezését azonban a kihallgatott tanúk meczáfolták. Az esküdtök bűnösnek mondták ki Tőke Gyulát súlyos testi sértés vétségében és ezen marasztaló verdikt alapján a bíróság öt hónapi fogházra ítélte. Fekete Józsefet az esküdtök felmentő verdiktje alapján a bíróság is felmentette. Az ítélet jogerős.

§ Egy elszakadt nadrág miatt. Egy fővárosi ügyvéd az V. ker. kir. járásbíró-sági tárgyaló teremben tárgyalván, az egyik ott levő széken foglalt helyet, egyszerre csak azt vette észre, hogy a székben kiálló szeg végighasította nadrágját, úgy hogy az teljesen hasznavehetetlenné lett. Az ügyvéd pert indított a kincstár ellen 32 korona megfizetése iránt. Ebben az ügyben a VIII—X. kir. járásbíró-ság — mint az „Ügyvédek Lapja“ írja — a napokban hozta meg ítéletét, kötelezván a kincstárt, hogy felperesnek a 32 korona tőkét, ennek

lálták. A községi segédjegyzők és alkalmazottak fizetésének felemelésére vonatkozó mozgalom, valamint a községi jegyzők és a községi segéd és kezelőszemélyzet nyugdíjszabályzatának egyesítésére vonatkozó javaslat a bácsmegeyi jegyzői egyesület hó óhajának kifejezője. Potzka György indítványát a községi alkalmazottak biztosítási kötelezettségére vonatkozólag az 1907. XIX. t.-cz. alapján a kartársak figyelmébe ajánlják. Elnökké az eddigi elnök Kiss Gyula lett megválasztva, alelnökké Bercsényi József parragi, pénztárnokká Szokola Gyula csantavéri jegyzők, első jegyzővé Limbák Pál kishegyesi, másodjegyzővé Szalay Dezső dunacsébi, harmadik jegyzővé Egi Lajos szépligetesi segédjegyzők, ezenfelül minden járásból két-két választmányi tag.

(—) A Természettudományi Társulat ülése. A Természettudományi Társulat élettani szakosztálya október hó 26-án, kedden este fél 7 órakor az egyetem kör- és gyógytani intézetében (Rákos-utca 9.) ülést tart. Tárgyak: 1. *Tanulmányok*: Élettani és energetikai vizsgálatok a metamorphosizról, 2. *Hári Pál*: Nagjobb vérvesztés befolyása az anyag és energiaforgalomra. Ülés után társasvaesora az Országos Kaszinó Semmelweis-utcai pinczéjében.

(—) A Rákócziánium most tartotta rendes igazgatósági ülését dr. Kohl Medárd püspök elnöke alatt. Az ülésen jelen voltak: Várady L. Árpád püspök, az egyesület egyházi elnöke, dr. Andor György prelátnak, dr. Zsembery István ügyvéd, Hindy Zoltán, dr. Baránszky Gyula, Krantz Alajos, Thym Adolf igazgatósági tagok, Bednárz Róbert collegiumi, dr. Sebők Imre a II. ker. érseki főgimnázium igazgatója és Baumgarten Gyula kör-alapítványi igazgató. Az ülés tárgyát képezte a Rákóczi emlékkápolna építésének ügye, melynek során az igazgatóság tudomásul vette, hogy az egyesület közgyűlésének határozata folytán 35.000 korona vételáron a kollégiummal szomszédos telek megvásároltatott; azonkívül egy bizottságot küldött ki a további részletek előkészítésére. Ezután tárgyalták az egyesület folyó ügyeit, a kollégium fejlesztésének s a vele kapcsolatos érseki főgimnáziummal való együttműködésének kérdését.

(—) Felolvasó-estély. A Magyar Urinők Egyesülete ma délután 6 órakor tartotta a Sándor-utcai régi országház nagytermében második felolvasó-ülését. Az est első felolvasója Dánielné Lengyel Laura volt, aki „A jövendő asszonya“ czímmel tartott előadást. Utána Vozáry Pál, a „Meteor“ szerkesztője tartott vetített képekkel illusztrált előadást naprendszerünkéről és a meteorológiáról. A legközelebbi felolvasó estét folyó hó 29-én, pénteken délután 6 órakor tartja az egyesület.

(—) A Vakokat Gyámolító Országos Egylet dr. Imrédy Kálmán udvari tanácsos elnöke alatt tartotta negyedéves választmányi gyűlését az egylet VIII., Hungária-körút 16. szám alatt levő intézetében, amelyen Vikár Redő gondnok beszámolta az egylet működéséről, előadta, hogy az egylet a kolozsvári, miskolci, szegedi, szombathelyi, temesvári és újpesti intézetek fejlesztése és támogatása mellett a központi intézetben ma már 196 vakot részesített a kiképzés áldásaiban, őket eltartja és foglalkoztatja. A választmány beható tanácskozás után bálás köszönettel fogadta el a vallás- és közoktatásügyi kormány azon jóindulatú ajánlatát, hogy az indítvány második épületét a Hermina-uton 200.000 koronáért felépíti és az egyletnek használatra évi 10 ezer korona törlesztő részlettel ellátja. Az építkezési ügyek jóakaratu felkarolásáért a választmány Nagy-Szabó Sándor miniszteri tanácsosnak köszönetet szavazott és elhatározta, hogy a magyar társadalomhoz az építkezés költségeinek fedezése végett felhívást intéz. Szily Adolf dr. egyetemi tanár lehangoltan konstataulta, hogy az egylet küzdelme és eredményes működése ellenére nagyon kevesen ismerik a vakok intézményeit s a legtöbb ember nem bír tudomással arról, hogy az intézeteket felvétel végett száz meg száz szerencsétlen vak ostromolja, kik ma még koldulásra vannak utalva, de ha az egylet felvehetné őket, a társadalom derek iparosai vá lennének képezhetők. Előadja, hogy Londonban a kormány és a város fejeinek elnöke alatt meetingek tartatnak, amelyek a társadalom rendkívül nagy érdeklődése mellett a vakok ügyét ismertetik. Bemutatja az angol lapok példányait, amelyek a meeting előtt és után hársábokat írtak a vakok megmentésének kérdéséről. A választmány az előadást köszönettel fogadta, elhatározta, hogy hasonló meetingek rendezése iránt mozgalmat indít és ennek szervezésére bizottságot küldött ki. Zipernovszky Károlyné szükségesnek tartaná, hogy az egylet Budapesten is rendezze kiállítását, amelyen a vakok oktatása és az oktatás terén elért bámulatos eredmények bemutattnának. A választmány az indítványt magáéya tette. Elhatározta továbbá, hogy a családok vakok gyermekei a folyó évben is felruháztassanak. A pénztári jelentés kapcsán a választmány a jelentkező 200000 rendes és 10 alapító tagot beiktatta és dr. Légrady Imre választmányi tagnak 2000 koronás alapítványt, továbbá báró Wodianer Albertné és a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete áldozatkész támogatásáért köszönetet szavazott. A vidéki intézetek segélyezése ügyének letárgyalása után a választmány megalakította a bizottságokat és letárgyalta a munkaképtelen vakok segélykérvényeit.

az 1909. márczius hó 19. napjától számítandó 5 százalékos kamatait és 3 korona 44 fillér bélyeg-költséget 8 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett fizesse meg. Indokul azt hozván fel, hogy dr. Lutter Nándor járásbíró minden tekintetben aggálytalan tanuvallomása alapján, a bíróság tényként megállapította, hogy felperes nadrágja tényleg a kincstári szék kiálló szegében szakadt el. Minthogy a nadrág értékét a felek vitássá nem tették, alperest a kereset értelmében marasztalni kellett, mert a kincstár köteles arról gondoskodni, hogy a hivatalos helyiségek megfelelő butorokkal láttassanak el.

§ Szilasi Adolf gyilkosa. Dr. Marczell vizsgálóbíró ma reggel kapta kézhez a meggyilkolt Szilasi Adolf boncolásáról felvett jegyzőkönyvet, amelyet dr. Minich Aurél és dr. Ajthay K. Sándor törvényszéki orvosok irtak alá. A boncolás adatai szerint Szilasi Adolfon tiz szurt és egy vágott sebet ejtett a gyilkos. A halál közvetlen oka külső elvérzés volt. A sérülések általános benyomása megerősíteni látszik a vádlottnak azt a védekezését, hogy nem előre megfontolt szándékkal támadt Szilasira, hanem védekezése közben követte el véres tettet, amikor megtámadta Szilasi. A törvényszéki orvosok megvizsgálták Liszkai István sérüléseit is, amelyeket jelentéktelenné találtak.

§ November havi esküdtbírák kisorsolása. A budapesti büntetőtörvényszéken ma délelőtt sorsolták ki a november 8-tól 20-ig terjedő rendes és a 22-től 27-ig terjedő rendkívüli esküdtbírási ülészekben bírói tisztséget gyakorló esküdtbírákat. A kisorsoló bizottság elnöke dr. Mikovics Lajos bíró volt, tagjai dr. Madarassy Béla és dr. Horváth Sándor törvényszéki bírák voltak. Az ügyészség dr. Geszti Andor kir. ügyész képviselte, az ügyvédi kamara részéről dr. Reik Ferenc ügyvéd volt jelen. Kisorsoltattak rendes esküdtbírák a november 8-tól 20-ig terjedő rendes ülésszakra: Rauczenberger János tőkes, Komor Marczel műépítész, Mátyási Antal mázsolómester, dr. Mészöly László nyug. aljegyző, Rothkugel Arnold uradalmi igazgató, Szikora Ignác temetkezési vállalkozó, Falvai István fővárosi számtanácsos, Auguszt József cukrász, Bartolotti Ertvég mérnök, Haimbach Gyula posztókereskedő, Weisz Leó háztulajdonos, dr. Bodor Zsigmond szerkesztő, Fehér Lajos építőmester, Harsányi Sándor ezégheltag, Fraenkel Sándor ügyvéd, Linczer Armin gyáros, Detsinyi Frigyes droguista, Neményi Miksa bankár, Hatvány Deutch Károly tőkes, Zwicki F. János magánhivatalnok, Schaar Ede építési vállalkozó, Megyesi György háztulajdonos, Hirschhorn Dániel mérnök, Baumgarten Henrik vezérigazgató, Kertész József ügynök, Girárdi Sándor nyug. Máv. hivatalnok, Appel Mór fogtechnikus, Baumholtzer Ede fűszeres, Adler Sándor bankár, Ambrus Zoltán író. Helyettes esküdtétek lettek: Halmi Elemér lapszerkesztő, Adler Ferenc cipész, Löwincz István tisztítótulajdonos, Kaszab Zoltán gyáros, Jakabfi Rezső fűszeres, Hennefeld Ignác bádgos, Tropp Mór létszerész, Skuts Honi cipőkereskedő, Loeve Albert magánhivatalnok, Rózsavölgyi Lajos szállító.

A november 22-től 27-ig terjedő rendkívüli esküdtbírási ülészekre kisorsoltattak rendes esküdtbírák: Madarasz Gyula háztulajdonos, Gubics János háztulajdonos, Krayer Emil festékkereskedő, Klein Vilmos papírkereskedő, Vastagh Géza festőművész, Kresztes József közevőmester, Vas Béla kereskedő, Ehrlich József magánhivatalnok, Birnbaum László kenderkereskedő, Breitenfeld Ferenc orvos, Matyeka Vilmos óras, Barcsay Lajos építész, dr. Gregersen Endre cégevezető, Bellatini Arthur pezsgőgyáros, Adamy József temetkezési vállalkozó, Gleichmann Miksa háztulajdonos, Szentgyörgyi Antal háztulajdonos, Téglási Géza műszerész, Berger Leó kávé, Edeskuthy Jenő fűszeres, dr. Kovács Emil háztulajdonos, Tiedler Ferenc korepmáros, ifj. Zsák András mázsolómester, Török Lajos fuvaros, Beczassy Géza sertésbárány, Burger Viktor háztulajdonos, Borovszky László vendéglős, Bacsovics Kálmán fodrász, ifj. Kugelbauer László bérköcsitulajdonos, Bárdos Lipót cégevezető. Helyettes esküdtétek lettek: Ludvig János mázsoló, Oblát Lipót nagykereskedő, Szeitz Lajos cukrász, Draskovics Miklós fűszerkereskedő, Hofhauser Gyula ügynök, Barna Jzso karmester, Bolgár Pál üvegkereskedő, Wankó Ádám szabó, Fischer Árpád írodafőnök, Sorger József ügyvéd.

Az esküdtbírási november havi két ülészekében a következő büntügyeket tárgyalja: November 8-án Baki Imre és társai halálhozó súlyos testisértési, november 9-én Sgalicer Rezső és társai halálhozó súlyos testisértési, november 10-én Ince Rózsa gyilkosság kísérleti, november 11. és 12-én Dellimán Dániel és társai rablási, november 13-án Vilkó István gyilkosságkísérleti, november 15-én Kozma András Gyula rágalmazási, november 16-án Rafuka József rablási, november 17-én Fork Péter rágalmazási, november 18., 19. és 20-án Kragujevics Spázo gyilkossági, rablási és lopási, november 22-én Kovács József igaztási, november 23-án Rubor Alcibiades rágalmazási, november 24-én Weisz Mayer igaztási, november 25-én Bartal György és társai rablási büntügyeit.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel-féle Haematogent! Óvás! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Ötödik nap. —

Legjobban dotált versenye a napnak a 15.000 koronás *Triumph-verseny*, mely elgő jelleggel bír s 1600 méteres távolságán kétévesek vehetnek részt. A népes nevezési listából *Coupefile*, *Fecske*, *Avisio* és *Xenos* tetszenek legjobban s a nyerő is valószínűleg ebből a kvartetből fog kikerülni.

A másik jobban díjazott futam a 2000 méteres *Simmering dii*, melyben indulási joga van *Lángolónak* is s ha starthoz áll, nagy pónalítása dacára, öt várjuk első sorban *Kottingbrunn* előtt. Jó futást *Kaiser-uhlan*-tól várunk.

A többi futamokkal nem foglalkozunk részletebben s ezért ezekben tipjeink szolgálhatnak utmutatásul.

Jelöltjeink:

- I. *Rodostó*—*Topper*.
- II. *Damascener*—*Ma mie*.
- III. *Lángoló*—*Kottingbrunn*.
- IV. *Coupefile*—*Xenos*—*Fecske*.
- V. *Vacant*—*Zombory-ist*.
- VI. *Selma*—*Angyal*, *Eundé*.
- VII. *Lepke*—*Pityi Palkó*—*Telemach*.

( ) U. T. E.—B. T. C. Vasárnap délután háromnegyed három órakor találkoznak a népszíveti pályán. Rendkívüli izgalmas mérkőzésre van kilátás. Tekintve a mérkőzés fontosságát, az elmúlt vasárnap mindkét egyesület lemondta nemzetközi mérkőzését, hogy csapatjaik pihenve állhassanak ki. A BTC. a héten erős munkát végzett és az FTC. match óta szemmel láthatólag sokat javult. Ezúttal történik meg először, hogy két oly fontos díjat, mint a Corinthian-díj és a bajnokság, egy alkalommal játszanak le. A mérkőzés érdekességére való tekintettel az UTE. vezetősége felhívta a villamos társaságot, hogy kellő számú kocsi indítsa a kora délutáni órákban az újpesti vonalon, a belépőjegyek árát pedig tetemesen leszállította.

( ) A Teplitzer Football-Club Budapesten. Az őszi szezon legkimagaslóbb sporteseménye lesz, a kontinens ezen legkiválóbb football-csapatának október 31 és november 1-én való itt szereplése. Az évek óta nélkülözött Slavia mérkőzéseket lesz hivatva ezen mérkőzés pótolni. A sportkőrök rendkívüli érdeklődéssel várják a csapat bemutatkozását. Ha szem előtt tartjuk azokat a kiváló eredményeket, amelyeket ezen csapat a kontinens legjobb csapataival idegen pályákon elért, akkor a Teplitzer FC.-nak nálunk való szereplése főkmerője lesz a kontinens football-sportjának. Ugy a BTC. nek, mint a FTC.-nak teljes tudását és lelkesedését kell a küzdelemben vinni, hogy méltóan tudják ezen irányadó mérkőzésen a magyar színeket képviselni.

( ) Nagy nemzetközi atlétikai verseny Pozsonyban. A „Pozsonyi Torna Egyesület” holnapi verseny rendkívüli sporteseménynyé fejlődött. A monarchia ugyszólván összes kiváló atletái holnap nemes harcra kelnek a „Pozsonyi Torna Egyesület” gyönyörűen fekvő, kifogástalan berendezésű sporttelepén. Körülbelül 90 versenyző 230 nevezést adott le. Legtöbb atlétát (13-at) a „W. A. C.” küld. Bp. budai 11; „B. E. A. C.” 11; „B. T. C.” 8; „M. T. K.” 3; Érsekújvári Sport Club 5; Sopron 3; Selmezbánya 3; „M. A. C.” 2; Brünn 2; Pápa 12; Pozsony 30 tornászt és atlétát nevezett be. A tornaszámokban többek között Gellért, Erdődy, Boór, Magyar indulnak. Az ugrók közül Holios, Ludinszky, Domokos, Weininger, Kovács, Walter, Schmidt; a futók közül Kwieton, Rác, Wiesner, Schöneck, Nagy, Penninger; a dobók közül a Mudinok, Strausz, Dávid, Kőcsán, Schiller, Luntzer, Jesina és még számosan mind első-

rangu kiváló atléta. Ily sok jó erő már rég nem találkozott egy versenyen. Pozsony egész lábában van s végtelen érdeklődéssel várja a rendkívül érdekesnek ígérkező vetélkedéseket. Az ifjusági és juniorszámok, valamint az előfutamok és sulydobás délelőtt lesz 9 órától. Délután a verseny már fél 2 órakor kezdődik.

KÖZGAZDASÁG.

A török beruházási program.

IV.*)

A 12 részlet a következő:

1. A talajöntözés Mousséyib és Sémava közt az Euphrat vizével. A folyópart 240 kilométer hosszában a dattolyafálmák és a kertek kulturája fel van hagyva. A folyam medrét ugyanis 20 évvel ezelőtt védőgáttal szabályozni akarták, de a gátak rosszak voltak és a feladat nem sikerült. Ezáltal a folyam, amely eredetileg 150 méter széles és 6 méter mély volt, most 30 méter széles és 2 méter mély. Az árterület évi 100.000 károsodást jelent és 100.000 ember kivándorlását eredményezte. Szükséges tehát a mostani elhanyagolt zárgátat megsemmisíteni és egyet Mousséyib fölött, egy másikat Hillé és egy harmadikat Diwania előtt létesíteni. A költség ugyan 1,530.000 fontot tett ki, de miután 500.000 holdnak öntözéséről van szó, a minimális jövedelem évi 250.000 fontra becsülhető.

2. A Tigris hajózhatóvá tétele. Bagdad boldogulását az ókorban a Tigris hajózása eredményezte, amely még Nagy Sándor alatt is nagyszabású volt. Most a folyam meder több helyen elposványosodott úgy, hogy Amara és Gourná közt 140 kilométer hosszában kotrásokat kell eszközölni. A kiadások 5000 font sterlingre becsülhetők. Az ár emelkedés alkalmával a Tigris Bagdad alatt 300 méter széles és 7 méter mély; Saleh és Ezra próféta sirja közt a szélesség csak 40 méter és a mélység csak másfél méter, még pedig áradás idején is.

3. Az Euphrat és Tigris védgátjainak erősítése. Az Euphrat védgátjai a Saklawi csatorna kezdetétől fogva erősítést igényelnek. Épp így a Tigris Bagdad és a Shatt-el-Arabé Bassara-tól fogva. A munkálatok költsége 15.000 fontra van előírányozva.

4. Öntözés Bagdadtól nyugatra. A költség 25.000 fonttal van előírányozva, de miután 10.000 hektárról van szó, ez évi 20.000 font hozadéknak felel meg.

5. Öntözés Bagdadtól keletre. Most a terület pusztaság, amikor a Tigris vizállása alacsony és mocsár, ha a vizállás magas. Ezért 40.000 font költséggel a Tigris szivattyúval ellátják, a területet öntözési csatornával korszerűsítik és a kulturának 5000 hektár földet nyerne, Bagdad városát pedig az öt körülvívó mocsaraktól mentesítik ami a közegészséget jóval emeli. Az évi jövedelmezőség 5000 font sterlingre tehető.

6. Öntözés Basra (Bassorah)-tól délre. Az ősrégi és most elpusztult Palakopus vagy Felh de Basra csatorna helyrehozása Basra városának boldogulását teszi lehetővé. A költség 20.000 font, 10.000 hektár kerülvén használat alá, évi 3000 font jövedelem várható.

7. Öntözés Bagdadtól délkeletre. 50.000 hektár: a régi Csésiphon, Perzsia ősi fővárosa mellett kerül használat alá. A költség 750.000 font. Felosztható 100.000 fontos évi részletre. Az öntözés a Dyala és a Tigris vizének felhasználásával történik, a Dijala torkolatánál felállítandó nyomó szivattyúteleppel. E terület Mezopotámia legdusább talajához tartozik és haszna az új befektetésnek kiszámíthatatlan.

*) Az első cikk az Egyetértés október 2-iki, a második cikk október 12-iki, a harmadik cikk október 22-iki számában jelent meg.

TÉLIKABÁT 35,

selyem
vagy
angol
bőréssel

45,

prima ölt.
vagy
átmeneti
kabát

30 frt.

Caakis mérték
szerint, első-
rangú kivitel-
ben

Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-
utca mellett. — Telefon 116—59.

Angol késpénzrendszerű

uriszabótermek

ZÉLINGER SAMU

Budapest, IV. ker., Belváros

8. A Bagdad és Monséyib közötti terület öntözése 250.000 hektárnyi földet tesz hasznavehetővé. Eszközlésére öt nagy csatorna és egy Feloudja föltött építendő zárógát fordítandó, esetleg a Saklawi csatorna vizét is felhasználják. A költségelirányzat 2.000.000, az évi jövedelem 250.000 fontra tehető. A földek a régi Selencia mellett igen dúsak.

9. Basra öntözése. 50.000 hektár terület öntözése és alagcsövezése 200.000 fontra kerül és évi 15.000 fontot jövedelmez. Itt datolyapalma, here és rizs buján terem.

10. A gournai mocsarak lecsapolása. 2.000.000 hektár területet ad vissza a kulturának. A mocsarak vize édes és a rendezés után más célra is használható. 20.000 hektárnyi terület kiszáritása mintegy 75.000 fontra kerül és 10.000 font jövedelmet hoz. Ha a munkát sikerrel jár, 2.000.000 hektár terület nyerhető vissza rizs, gyapot és mindenféle tropikus növény termesztésére.

11. A Bagdadtól északnyugatra eső terület öntözése 90.000 hektárt tesz termékképpé. A költség 1.250.000 font. A hozadék 90.000 fontra tehető. A talajt a régi Dédjail-csatorna szeli át, amely a Médek védőfala mellett halad el. A csatornák eredetét Nimródra vezetik vissza és a gát is, amely Beled előtt a Tigríst elzárja, Nimród után nevezetik. Ezen zárógát jókarba helyezésének és a régi csatornák felújításának költségei 1.250.000 fontra tehetőek és 90.000 font évi jövedelemmel biztatnak. Végül

12. A régi Hai csatorna helyreállítása. Ez a csatorna Kont-el-Amara-val szemben a Tigrisből indul ki és északról délre haladva, átszeli azt a területet, amelyet hajdan Mesopotámia éléstárának neveztek. A csatorna helyreállítása 1.500.000 fontra kerül és az évi jövedelem 250.000 fontra becsülhető. Szoros kapcsolatban áll ez a munkálat az 1. számú részlettel, amely 100.000 hektár föld hasznosításával jár.

Ebből a részletezésből kivehető, hogy mit jelent ez a munkálat nemcsak Magyarországnak, hanem más földművelő állam mezőgazdaságára: a leküzdhetetlen verseny forrását. A termés a csatornák, a Tigrisen és Euphratesen le a Perzsiái öbölbe és onnan a világ minden tájába fogja olesó vizi útját venni. Hogy a termelést nyomban követi a malomipar létesítése is, egész valószínű és ekkor oly probléma elő kerül malomiparunkkal együtt mezőgazdaságunk, amelyet ma csak nehezen lehet átlátni. A kendertermelés is, amely ma délvidekünk egyik jelentékeny művelési ága, valószínűleg Mezopotámiába kerül vissza és ezzel új konjunkturának nézhetünk elébe a kendergyártás terén is.

Mindezek után nemcsak félelemmel, de esodálattal is nézhetjük azt a hatalmas munkát, amelyhez a török kormány most hozzáfogott, hogy a régi paradicsomi állapotot, amelyben a birodalom említett része leledzett, hosszú tespedés és pusztulás után, ismét visszavásárolja. Szabad és céltudatos nép pedig ily csoda művelésére képes.

Vajda Mihály.

Jeszenszky Pál — királyi tanácsos. A hivatalos lap legközelebbi száma — amint értesülünk — közölni fogja, hogy ő felsége Jeszenszky Pált, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ügyvezető-titkárát királyi tanácsossággal tüntette ki. Jeszenszky Pál közel husz éve van az Országos szolgálatában és a Köztelek tisztviselőkarának egyik legagilisabb tagja. A királyi kinevezés tehát a magyar mezőgazdaság egyik érdemes munkását érte. Jeszenszkyvel kapcsolatban a király Murányi Nándor orsz. törzskönyvvezetőnek a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Mennyi választója van a budapesti kamarának. A budapesti kereskedelmi és iparkamara újalakítása alkalmából a kamara irodája összeállította a választói jogosultsággal bíró kereskedők és iparosok névjegyzékét. Az összeírás szerint a főváros területén 15.372 kereskedő és 19.246 iparos bír választói jogosultsággal. Az újalakítás előmunkálatait intéző központi bizottság a törvény értelmében kiadta a névjegyzékeket a kerületi albizottiságoknak átvezetésre és kiigazításra végezt. Ezek az albizottiságok most fejezték be munkáikat és a kereskedők névjegyzékéből 222-öt töröltek és 722 új választót vettek fel. Az iparosok névjegyzékéből 407-öt töröltek, ellenben 705 új választót felvettek. E szerint a kiigazítás után a választói jogosultsággal bíró kereskedők száma 15.372, az iparosoké 19.246, tehát az összes választók száma 35.416. A kiigazítási munkák felülvizsgálatának és a további teendőknek megbeszélése végezt a központi bizottság október 27-én, szerdán, délután fél 5 órakor ülést tart.

Igazgató-változás az Alfalu Faipar R.-T.-nél. Az Angol-Osztrák Bank, a Magyar Országos Központi Tkp. és a Nationalbank für Deutschland érdekközösségben a Beszterezenaszódai faipar r.-t.-gal 1907-ben 1.500.000 korona alaptőkével megalakították az Alfalu Faipar Részvénytársaságot. Az alaptőkét időközben 3.600.000 koronára emelték fel. A társaság a nagy fakrach idejében főleg a Baiersdorf és a Milch-féle érdekek lebonyolítására alakult meg. Annál érdekesebb most az, hogy Milch David, aki pedig a társaság egyik alapítója volt — amint értesülünk — kilépett a társaság kötelékéből. Helyébe legutóbb igazgatósági tagnak Klein Sándort választották meg.

Kitüntetett öreg cseléd. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Porubszky János bérsgazdát, ki már negyvenhét évet meghaladó idő óta van kéthelyi gróf Hunyady László földbirtokos úrmelyi uradalmánál, negyven évi hű szolgálattal díszreemmel tüntette ki.

Pelikán és Gyukics cég — részvénytársaság. Magyarország legnagyobb kalapgyári cége, a Pelikán és Gyukics, hír szerint — legközelebb részvénytársasággá alakul át. A cég részére a kereskedelemügyi miniszter nagyobb államszegélyt biztosított.

Uj felsőkereskedelmi iskola Kecskeméten. Kecskemét város polgárai, tekintettel a város egyre élénkülő kereskedelmére, felterjesztést intéztek gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, amelyben bejelentik, hogy a felsőkereskedelmi iskola megnyitását már a jövő évre szükségesnek tartják és kéri a miniszter hozzájárulását és támogatását. Ezzel az ország felsőkereskedelmi iskoláinak száma negyvenhárom lesz.

Mi történik a városi villamosvasut részvényei körül. Az értéktözevény a legutóbbi időben az általános lanyhaság közepette élénken domborodott ki az az irányzat, amely a Városi Villamos Vasut részvényei megszerzése érdekében folyt. Nagyobb tételekben keresték a papirokat és így természetesen árfolyamuk is lényegesen emelkedett. Mi minden egyes esetben, mikor különösebb mozgalom van az értéktözevény, regisztrálni szoktuk, hogy melyek a rugói az egyes mozgalmaknak és mi történik nemcsak a nyílt színen, hanem a kulisszák mögött is. Hogy a Városi Villamos Vasut papiroseit oly élénken vásárolják, erre nézve ezerféle kombináció merült fel; így hirsztelik azt, hogy az a csoport, amely nemrégiben a Közüti Vasutnál sikert ért el a legutóbb a Rimamurányi akciónál kudarcot vallott, vásárolja a papirokat és akar valamit a társaságnál. Hír volt továbbá arról is, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Angol-Osztrák Bank között, — amelyek a társaság bankárjai — differenciák merültek volna fel és az egyik bank a másikat szeretné ki buktatni. Volt végül hír arról is, hogy a város akarja megváltani a vasutat és ezt a spekuláció már előre leszámítolni óhajtván, előre is igyekezne megszerezni a részvényeket. Főlégsleges talán hangsúlyoznunk, hogy ez mind csak mese. Ha van valami, ami a tözsede figyelmét a városi villamos vasut részvényeire irányítja, egyedül az idei feletted kedvező üzletének eredményei. A forgalom megnövekedése és az új villamfejlesztő-telepek által elért megtakarítás legalább 800.000 koronával szaporították az üzlet bevételét, úgy, hogy a Városi Villamos Vasut az idén — amint mi már régebben megirtuk — magasabb osztalékot fog fizetni, mint a múlt évben. Ez a magyarázata az egész mozgalomnak.

Törökországi vasútépítési tervek. A török kormány beruházási programja alig látott napvilágot és már is hozzáfog annak gyakorlati megvalósításához. Miként a röviddel ezelőtt lapunkban behatóan ismertett programmból tudjuk, a török birodalom vasuthálózatának 17.500 kilométerre való kiegészítéséről van szó. Lapunk olvasói bizonyára kétkedtek abban, hogy a nagyszabású beruházási terv oly gyorsan fog megvalósulni, mi-

ként a kormány kortemplálja, t. i. rövid 8 év alatt. De a tények úgy mutatják, hogy ennyi ideig sem fog Törökország közlekedési hálózatának kiépítése késlekedni, mert miként értesülünk, az ottomán kormány rövid idő előtt kötötte meg a szerződést egy angol pénzesoporttal a Hodeidából Sanasba vezető vasut építésére. A Junction Salonique társasággal a Xanthiból Sari—Schabenen át Kavalláig tervezett vasut iránt folytatott tárgyalások szintén befejezésükhöz közelednek. Ugyanez a társaság folyamodott a Szerbiában fekvő Merdanától—Medinaiig tervezett ugynovetett Adria-vasut építési engedélyért is és már próbafelméréseket is eszközölt. A „Regie des chemins de fer dans la Turquie” a Tripolis és Home között építendő vasuti vonal koncessziójáért folyamodott. Egy nagy amerikai pénzesoport egész Macedóniát átszelő nagy vasut építését tervezi és a Wardar és a Marova folyók hajózhatóvá tételének tervével is foglalkozik. Ez a társaság más nagy gazdasági tervek keresztülvitele végett is tárgyalt a szerb és a bolgár kormányval. Egy angol-francia pénzesoport új vasuti vonalat kíván építeni Adrianápolytól a Bosporusig és a Bosporus áthidalásával folytatólag Anatólián és Perzián keresztül. Ez a terv Konstantinápoly és India között közvetlen vasuti összeköttetést létesítene. A terv kivitele pénzügyi szempontból állítólag már biztosítva van.

A Budapesti Ingatlanbank R.-T. új igazgatósága. Nagy tervekkel és igen előkelő igazgatósággal megalakult 1906-ban a Budapesti Ingatlanbank Részvénytársaság két millió korona alaptőkével. Az alapító igazgatók: gróf Korniss Károly, dr. Erdély Sándor, Schöber Károly, Schön Lipót, Selymes Bertalan, Sternberg Emil, gróf Teleki László és Ullmann Gyula voltak. Legutóbb az igazgatóság változást szenvedett, amennyiben egy nemrég tartott ülésen a bank is igazgatókat választott. Az új igazgatók: Holtz Armand, Leschke Hermann, Scheidel Adolf, Schmidt Ágost, Sternberg Mórítz és Wentzke Alfréd. Még megemlítjük azt, hogy a két millió alaptőkének eddig e felét, egy millió koronát fizették be.

Nemzetközi tanácskozás a liszt hamisításáról. Párisból jelentik, hogy ott most tanácskozik az élelmiszerek hamisításának megállítására alakult nemzetközi kongresszus, amelyen a genfi Fehérkereszt meghívására 2000 tag vesz részt. Magyar részről Kazy József földművelésügyi min. tanácsos, Bernát István orsz. képviselő, a Magyar Gazda szövetség igazgatója, Konek Frigyes dr. egyetemi tanár, Frank Ödön közegészségügyi főfelügyelő, dr. Steinecker Ferenc min. fogalmazó, Madrovics István székesfővárosi vegyész vannak jelen. Mindjárt az első nap nagy vita volt a liszt hamisításáról a több oldalról azt kívánták, hogy legyen szabad a lisztbe 4 százalék bablisztet keverni. Ez ellen a magyar küldöttek egymásután felszóltak a pártjukra hódították Ruau francia földművelésügyi minisztert, illetve helyettesét is, akinek hozzászólása után a szakosztály kimondta, hogy a lisztbe kevert bármilyen idegen anyag hamisításnak tekintendő.

Szolgálati jubileum. Iszer Károly, a szab. osztrák-magyar államvasutársaság budapesti igazgatóságának főhivatalnok a hó 24-én tölti be a társulatnál 25-ik szolgálati évét, amely alkalmából a társulat tisztviselői a jubiléumot egy emléktárgyval és egy emléklappal fogják megünnepelni.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Hecksch Manó kereskedő Buziás-fürdő; Kuttner Leó kereskedő Kaposvár; Berger Linót, a Berger L. cég tulajdonosa, ecetgyár, Budapesten.

Árcsökkenés a gabonátözevény. A buzaüzlet iránya ma váratlanul nagyon ellanyhult. Különösen az áprilisi buza lett jelentékenyen olesőbb, mivel piacunk nagy része mind tömegesen utát az áprilist és pedig ábritrázképpen argentinai buzára, melyből állítólag tegnap 120 ezer métermázsát vettek 50 kilónként 13 korona 15 fillérért elvámolva, Fiuméba 1910. január—február havában szállítva. E vételárhoz 92 fillér vasuti fuvar és 18 fillér egyéb költséget számítva, az argentinai buza Budapestre szállítva 50 kilónként 14 korona 25 fillérbe kerül, ami az áprilisi buza mai árfolyamának teljesen megfelel. E vételekkel immár az új argentinai buzaüzletnek hozzánk való garvitalása is be van bizonyítva. Nem elég, hogy az európai gabonát exportáló valamennyi országok hozzánk tödulnak a buzájukkal, most még a tengerentuli államok is elárasztani kezdik piacunkat, felhasználva a nálunk még

mindig érvényben levő, sehol a világon nem uralgó magas árakat, buzatermésük feleslegének jó értékesítésére. És emellett magyar búzában még mindig nincs kínálat.

Husiparosok Köre. E cím alatt a mézárás, hentes és kolbászgártó iparosok érdekeinek előmozdítására a husiparosok tegnap este megalakították a husiparosok körét. Diszelnökök lettek: Preuszner Ferencz, a közbiztonsági és vásártér igazgatója és Demkó Dezső vásárpénztári igazgató; elnök Simon Imre; társelnök Weisz Jakab; alelnökök Bittner János, Lindmayer György, Braun Samu és Brauch Ferencz; titkár Komáromi Sándor.

A Badaecsonyi Bazaltbánya R.-T. tökémeleése. Már régebben megírtuk, hogy a Badaecsonyi bazaltbánya részvénytársaság felemeli 500.000 koronás alaptőkéjét. Az alaptőkefelemelést kimondó rendkívüli közgyűlést már megtartották s ezt a körülményt most a cégbírósnál is bejegyezték. Ebből megtudjuk, hogy az eddigi alaptőkét 1500 darab, egyenként 200 korona névértékű, bemutatásra szóló új részvény kibocsátása által 300.000 koronával emelték fel s így most a társaság alaptőkéje 800.000 korona, mely 4000 darab egyenként 200 korona névértékű, bemutatásra szóló részvényre oszlik. Megjegyezzük, hogy a társaság 1905-ben alakult 300.000 korona alaptőkével, amelyet 1906-ban emeltek fel 500.000 s most 800.000 koronára. Osztalékot azonban ezideig még nem fizetett.

Ipari vándorgyűjtemények. A modern szakoktatásnak főelve a gyakorlati elvek kidomborítása. Ez tette nagygyá az amerikai mérnök- és munkásnevelést. Ezt az irányt követik legújabbán nálunk is. A kereskedelmi minisztérium már régóta nagy gondot fordít arra, hogy egyes ipari szakoktatási intézményeink lehetőleg czél szerűen berendezett könyvtárral és ipari mintaraktárakkal rendelkezzenek. A megkívánt anyagi áldozatok azonban ezeket a berendezéseket a szerényebb javadalmazású vidéki intézményeknél lehetetlenné tették. A minisztérium tehát a drágább szakmunkákból és mintatárakból, amiket nem intézet szerezhethet be, vándorgyűjteményeket alakított, amelyek meghatározott irányban és idő alatt az összes intézeteknél megfordulnak. Vannak gyűjtemények, amelyek vándorkörútja két-három évre terjed. Ezt az intézményt újabb kibővítették azzal, hogy a rajzoktatás egyöntetűvé tételére végezték a különböző intézetekben készített tanulmányokból is vándorgyűjteményeket alakítottak azzal a czélzattal, hogy az egyes intézetek tanárai egymás működésének eredményeit tanulmányozhassák.

Hogy rendezték a czepléi malom ügyeit. Megírtuk, hogy a czepléi gőzmalom részvénytársaság összes hitelezőivel kiegyezett s így a malom további fennállása és üzeme biztosítva van. A részvénytársaság alaptőkéje és tartaléka azonban elveszett s beállt annak szüksége, hogy a 80 koronás részvényeket lebélyezik 10 koronára, miáltal a részvénytőke 480.000 koronáról 60.000 koronára redukálódik. E czélból a malom a jövő héten rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen 600.000 korona névértékű elsőbbségi részvények kiadását fogják elhatározni. E czímetek átvétele a főhitelezők által biztosítva van.

Bécsi cég — budapesti telepe. A Danubia légszuszmu világitási és mérőkészülékek gyára részvénytársaság bécsi cég Budapesti fióktelepet állított fel. A társaság alaptőkéje hat millió korona. A budapesti fióktelep képviselője: Lukács Jenő.

Milyen a vetés? Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetet illetően október 21-iki kelettel a következőket jelentik:

Arad. A vetési munkálatokkal a gazdák a kedvező időjárás folytán nagyon szépen haladnak és a vetőmag igen kedvező körülmények között jut a földre. A rozsvetések már nagyon szép zöldes s a korai buzavetések is kikeltek. A jövő évi terméskilátások tehát jelenleg igen kedvezőek.

Baja. Hűvös időjárás mellett folytatják a vetést. A korábbi vetések szépen kelnek ki. A tengeritörés még folyamatban van, a termés nagyon jó.

Debreczen. Derült, meleg idő, éjjel hűvös. Győr. Az időjárás előnyösen szép, minden gazdasági munka fennakadás nélkül végezhető.

Kassa. A szüret befejeződött s általában rosznak mondható, minőség közepes.

Losonc. Az időjárás jó, a vetések részben már kikeltek, de még folyton vetnek.

Léva. Az időjárás szép, meleg, száraz. Eső kellene. A gazdasági munkálatokra az idő kedvező. A cukorrépaszedés befejezéséhez közeledik, jó termést adott.

Miskolc. Igen kellemes őszi időnk van, a vetésre már eső kellene, csak nagy ritkán esik.

Nagybecskerek. Az elmúlt héten derült, de kevésbé meleg volt az időjárás. A vetést folytatják.

Nagykanizsa. Időjárásunk elég meleg. A szüret befejezést nyert. A must minősége közepes.

Nagyszombat. Az időjárás nappal meleg, éjjel nagyon hűvös. A tengeritörés, burgonya és cukorrépaszedés vége felé jár. A tengeritörés gyenge. A vetések szépen kelnek. A szeptemberi esőtől a legelőik is szépen javultak. A mezei egér nagy kárt tesz a vetésekben.

Nyíregyháza. Állandóan enyhe időjárás következtében a vetési munkálatok gyorsan haladnak. Tengeritörés befejeztetett. Takarmány- és cukorrépaszedés folyamatban van.

Nyitra. Az idő állandóan enyhe, derült. A szüretelést sok helyen bevégezték. Az őszi vetések gyönyörűen fejlődnek. A cukorrépa kiszedése még mindig tart; a terméseredmény közepes.

Pancsova. A vetési munkák a gyönyörű és kedvező időjárás folytán jól haladnak, a kikelt buza nagyon szép.

Sopron. Az időjárás kedvező a mezei munkálatokra. A szüret itt-ott befejeztetett. Az eredmény elég jó, a czepléi alacsony áll.

Szatmár. Őszi vetés teljesen be van fejezve, a kedvező enyhe időben az őszi mélyítő szántás könnyen halad. Répaszedés szintén a befejezéshez közeledik. Lucernákról sok helyen a hatodik kaszálás került le, a nagyon kedvező időben.

Temesvár. Az idő nappal szép, meleg, estefelé hűvösebb. A vetések szépen és egyenletesen kelnek.

Verscez. A szántás-vetési munkálatok serényen folynak. A szüretet néhány nap múlva befejezik.

Zalaegerszeg. Az állandó száraz meleg időjárás a vetések kelésére és a még végzendő vetési munkálatokra jó hatással van. A korábbi vetések már szépen kikeltek. A terménybetakarítási munkálatok a befejezéshez közelednek. A korábbi vetésekben a csimász egyes helyeken tetemes kárt okozott.

Zenta. Az időjárás rendkívül kedvező. Miután az őszi vetések teljesen kikeltek és gyönyörűek, a kilátások igen jók. A korai vetésekben mutatoznak rovarkárok, de csak csekély mennyiségben.

Cserháti Sándor emléke. Az OMGE. igazgatóválasztmánya elhatározta, hogy Cserháti Sándornak, ki különösen a növénytermesztés érdekében kifejtett önálló tudományos kísérleteivel hervadhatatlan érdemeket szerzett, a nevét egy irodalmi alapítvánnyal fogja megörökíteni és emellett volt működési helyén művészies kivitelű emlékművet állít fel. A gyűjtés vezetésére kiküldött bizottság, melynek gróf Deseffy Aurél az elnöke, elhatározta, hogy a gazdaközönséget a nyilvánosság útján közadakozásra mielőbb felhívja, miután a belügyminiszter a gyűjtést már engedélyezte.

Eladó szeszmoslák. A szeszadótörvényre vonatkozó 1908. XXVIII. t.-cz. 88. szakasza értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdéktől évenként elvont kontingensért nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdék tarthatnak igényt, amelyek a szeszfőzdékből kikerülő moslákot vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el. A törvény ezen rendelkezése alapján folyó évi október hó 2-ig beérkezett jelentések szerint Hirsch Ödön kolozsvári (Magyar-utca 43.) szeszfőzde vállalkozó czégnél október—december hónapok folyamán mintegy 1200 mm., a Gschwindt-féle szesz-élesztő, likőr- és rumgyár részvénytársaság budapesti czégnél (VIII. József-körut 58.) mintegy 700 mm., a Neumann-testvérek aradi czégnél pedig ugyancsak a fenti évnegyedre mintegy 5000 métermáza szeszmoslák kerül eladásra.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsdetanács ma délután fél hat órakor Simon Jakab alelnök elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen elrendelte a

Magyar Országos Központi Takarékpénztár által kibocsátott záloglevelek 2000 koronás czímeleinek tőzsdéi lajstromozását és jegyzését. Ezután a tanács a folyó ügyeket intézte el, s egy legutóbb elfordult eset alkalmából, amidőn egy bécsi lakos, ügynök, a budapesti tőzsdén ügynöki működését szándékozott kifejezni, megállapította, hogy a fennálló szabályok értelmében a budapesti tőzsdén alkuzsi ügyletekkel csak tőzsdetagok foglalkozhatnak.

A mesterséges zsiradékok árusításának ellenőrzése. A földmivélsügyi miniszter utazította a hatóságokat, hogy a mesterséges zsiradékok árusítását szigorúan ellenőrizzék és ha már elérték azt, hogy a müzsirok szabályszerű jelzéssel hozatnak forgalomba, mindazoknál a sütőknel, akik tésztaneműket margarinnal vagy bármi néven nevezendő mesterséges ételzsiradékok készítenek, szintén tartanak ellenőrző szemléket annak megállapítása végett, hogy ezek a tésztaneműek készítmény módját a szabályrendeletnek is megfelelően szabályosan jelzik-e.

A temesvári iparkamara ülése. Temesvárról táviratozzák a Magyar Távirati Irodának: A temesvári kereskedelmi és iparkamara ma összülést tartott, amelyen Sternthal Salamon kamarai tag hosszabb beszédben foglalkozott a bank-kérdéssel és indítványt terjesztett elő a közös bank fentartása érdekében a képviselőházhoz intézendő felirat tárgyában. Az indítványt többen ellenézték, végül Schwarz Fülöp kamarai tag határozati javaslatot terjesztett elő, melyet az összülés nagy többséggel elfogadott. E szerint a kereskedelmi és iparkamara kimondja, hogy teljesen a gazdasági önállóság és függetlenség álláspontján áll. Ami azonban az önálló bankot illeti, azt a nézetet vallja, hogy ezuttal nem tartja időszerűnek és sürgősnek a bank felállítását, mert az önálló bank előkészületei még nincsenek olyan előrehaladott stádiumban, hogy az önálló bank eszméjét a gazdasági élet megrázkódtatása nélkül meg lehetne valósítani.

Vásártartás. A kereskedelmi miniszter rendeletben megengedte, hogy a fehérmegyei Isztimérközségben a november 1-ére eső országos vásárt az idén kivételesen november 2-án tartásuk meg.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Dr. HÖNIG IZSÓ
VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.
Budapest, IV., Károly-körut 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle lümlápa fürdők	Általános idegesség (neurasthénia, hystéria).
szív- és vérérdényelmeszedés ellen.	Idégyengeségi állapotok.
Elektromágneses gyógyítás	Álmatlanság, Fejfájás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdések (Paralýsis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idégyfájdalmak, Idégyzsebák (Neuralgiák, ischiás).
Kék fényvel való kezelés.	Gerincvelősorvadás (Tabes).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Vérérdényelmeszedés.
Villamos masszázs (Vibratio).	Köszvény és osz, reuma, ízületi és esontbajok.
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés, Daganatok, Anyagoserebajok (Elhízó cukorbeteg, vérszegénység)
Villamos vízfürdők.	Bőrbajok, Bőrvészleget.
Szénsavas fürdők.	Lupus.
	Hajhullás, kopaszosság.
	Szörtelenítés (nőknél az arezon).
	Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus

Szén, kocsz, téli fűtéshez briket és antracit

téli fűtéshez
a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon: detall: 78-80, 86-87. { 164 Interurban.

Radnay Károly
Budapest, Váci-körut 78. sz.
Sürgőnyczim: ANTRACIT Budapest

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, október 22.

A készáru piacra kifejezetten lanyha volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben, a malmok nagyon tartózkodók voltak és amellet, hogy alig is akartak vásárolni, rossz árakat is ígértek. Így aztán csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán mindössze alig 7000 q buza kelt el a tegnapiaknál 20 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 29.65 korona volt 78 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 29 korona 80 kilós román búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs csendes, a zab és az árpa 10-10 fillérrel olcsóbb, a tengeri változatlan. Forgalmába került: 600 q rozs 19.60-19.70 koronás áron és 700 q zab 15.05-15.33 koronás áron.

A határidőpiacra a mai üzlet mindjárt megnyitáskor kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán a fentebb vázolt események következtében, izgatott hangulat mellett egyre fokozódott a kínálat különösen áprilisi búzában, mire erősen lanyhult az irányzat és lényegesen hanyatlottak az árfolyamok. Az októberi és az áprilisi búzákat közötti depórt ma 1.20 koronára emelkedett (100 kilónként), ami szintén annak a következménye, hogy az áprilisi búzákat igen sürgősen kinalták. Az áprilisi buza ma 4 fillérrel a tegnapi zárlatnál alul 28.62 koronán indult, gyorsan 28.22-ig esökkent, aztán 28.34 koronáig javult és zárlatkor 28.30 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenegyet fillérrel, az áprilisi buza harminczhat fillérrel, az októberi rozs tizenkét fillérrel, az áprilisi rozs tizenhat fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel esökkent, az októberi zab ellenben tizenkét fillérrel és az áprilisi zab két fillérrel javult.

Az októberi ügyletekre ma 19.000 q búzát, 4000 q rozst és 5000 q zabot mondtak fel folyó hónap 27-iki szállításra.

Eladatott:

Buza: Pestvidéki: 100 q 77 k 29.30 K. Fejérmegyei: 500 q 78 k 29.65 K, 300 q 78 k 29.80 K, 100 q 78 k 29.50 K. Bányási: 200 q 77 k 29.50 K. Tolnai: 300 q 7 k 29.20 K. Román: 5000 q 80 k 29 K. Rozs: 100 q 19.60 K, kpf par, 500 q 19.70 K kpf par. Zab: 150 q 15.05 K kpf, 100 q 15.10 K kpf, 100 q 15.20 K kpf, 100 q 15.45 K kpf, 100 q 15.50 K kpf, 100 q 15.80 K kpf.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns for Buza, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai, Rozs I-rendű, középminőségű, Árpa takarmány I-rendű, II-rendű, Zab I-rendű, II-rendű, Tengeri belföldi, Korpa, Köles. It lists prices per 100 kg for various types of grain.

A határidőpiacra kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (1000 kg-kint) 1909-re: Buza okt. 29.44-29.4-29.36 29.44. Buza apr. 28.62-28.64-28.22-28.36-28.20-28.84. Rozs októberre 19.5-19.44-19.50. Rozs áprilisére 20.42-20.44-20.28-20.36. Tengeri májusra 18.78-18.72, Zab októberre 14.88-14.90, Zab áprilisére 15.28-15.0-15.24.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table showing closing prices for Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa at 1:30 PM.

Budapesti gabonaforgalom.

1909. október 20-től 1909. október 21-ig.

Table showing arrival (Érkezett) and shipment (Elszállított) in thousands of metric tons for Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

A tegnapi londoni bankkamatlábemelésre az összes tőzsdéken tartózkodó irányzat támadt. Nálunk ezenkívül a politikai események is hozzájárultak a lanyha irányzat kialakulásához, úgy hogy a vezető értékek a mai nap folyamán két-három koronával visszaestek. A forgalom rendkívül mérsékelt volt úgy a nemzetközi, mint a helyi értékek piacán, nem szólva a járadékpiacról, hol mindössze egy-két kötés fordult elő, alig változott árak mellett. A helyi értékek piacán forgalomban voltak a Hazai bank, a Kereskedelmi részvénytársaság, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár, a Salgó, az Ujlaki, a Ganz, a Magyar villamosági és a Városi villamos vasút részvények, többnyire eszközárnyalatok mellett. A déli tőzsdén egy árnyalattal barátságosabb volt ugyan a hangulat, de csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki és így az árfolyamok is alig változtak.

Az alábbi jegyzett értékeken kívül forgalomba került még: Salgó 621-622 koronán, Kereskedelmi r.t. 644.50-643 koronán, Hazai bank 285.50 koronán, Magyar aszfalt 176 koronán.

Az előzőszen előfordult kötések: Osztrák hitel 660.50-659.25-659.75, Magyar hitel 770.50-769, Osztrák-magyar államvasutak 745.25-745.75-745.50, Leszámitolóbank 483.-484, Jelzálogbank 449.25, Rimamurányi r. 689, Városi villamosvasut 307-305, Közúti vaspálya 588-589-588.50 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 660.50-660-659.75, Magyar hitel 769-769.50-769.25, Osztrák-magyar államvasut 746, Leszámitolóbank 483.50, Jelzálogbank 450, Rimamurányi r. 689.50, Városi villamosvasut r. 306.50-308.25, Közúti vaspálya 598-589.50, Magyar koronajáradék 91.75 K.

Díjbiztosítók osztrák hitelrészvényre: holnapra 3-4 korona, nyolcz napra 5-6 korona, november hónap végére 22-24 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor: Osztrák hitel 660.50, Magyar hitel 769.75, Államvasut 745.75, Leszámitolóbank 483.50, Jelzálogbank 449.75, Rima 689, Városi vasut 307.25, Közúti vasut 599 korona

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, október 22. (Saját tudósítónktól.) A budapesti tőzsdével egyetértően az itteni piac irányzata ma határozottan lanyha volt és az árak átlag 10 fillérrel hanyatlottak. Buza 5-10, rozs és zab 5 fillérrel lett olcsóbb, tengeri ára változatlan nyugodt, árpában ugyanolyanok az üzleti viszonyok, mint a hét kezdete óta.

Jegyzett buza: tiszavidéki 15.35-15.60, bánáti 14.30-15.25, mosoni 14.30-14.45, tótfelvidéki 14.30-14.55, déliavasuti 14.30-14.60, marchfeldi 13.85-14.35, románai 14.75-15, orosz 14.30-14.65. Rozs: tótfelvidéki 10.15-10.35, csepeli 10.10-10.25, pestmegyei 10.30-10.45, déliavasuti 10.10-10.30, különféle magyar 10.10-10.25, osztrák 10.10-10.35. Árpa: morvaországi 8.10-9, marchfeldi 7.50-8.50, tótfelvidéki 7.30-7.75, csepeli 7.30-8, győri 7-7.70, középdunai állomások 7.10-7.80, déliavasuti 7.40-8.60, északmagyarországi 6.93-7.70, tiszavidéki 6.90-7.20, malata 7.45-7.70, takarmány 7.30-7.50. Magyar tengeri 7.90-8.15, Cinqtantin 11-11.20, Magyar zab 7.55-8.45, válogatott 8.45-8.65.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 22. Az angol bank kamatlábemelése az itteni előtőzsdére nem gyakorolt mélyebb hatást, mert a londoni és newyorki tőzsdékről a tegnapi zárlat után javulást jelentettek. A forgalom ugyan nyugodt volt, mivel a spekuláció a politikai bonyodalmakra való tekintettel tartózkodóan viselkedett. Az árfolyamok jól tartottak. Korlátok közt egyes kötések fordultak elő Dunagőzhajózási és nyugateurópai közbánnyaértékekben. A déli tőzsde megnyitásakor a tartózkodás nem szűnt meg, sőt még élénkebben jutott érvényre, de az árfolyamok nem javultak, mert Berlin általánosan javult irányzatot jelentett. A forgalom későbbi során hágyadt lett az irányzat, mivel Berlinben a bányáértékek piacán is gyengült a magatartás.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 660, Magyar hitel 770, Leanderbank 490.50, Államvasut 746, Déliavasut 123.50, Alpesi 731, Rimamurányi 690, Dunagőzhajózási 1037, Nyugateurópai közbánnya 482, Török sorsjegy 205.50 K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 659.50, Magyar hitel 769.50, Anglo 300, Bankverein 536.75, Laenderbank 490, Union 575.50, Magyar Jelzálog 450, Államvasut 745.25, Déliavasut 123.50, Dunagőzhajózási 1055, Alpesi 730.50, Rimamurányi r 689.50, Orosz járadék 101, Török sorsjegy 205.25 korona.

Bécs, okt. 22. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos aranyjáradék 112.40, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.10, Magyar hitelbank részvény 769.25, Magyar leszámitoló és váltó részvény 482, Rimamurányi 690, Magyar cukoripar 2250, Adria hajózási részvénytársaság, Magyar koronajáradék 91.7, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény, Magyar nyere-m. kötv. sorsjegy 211, Kassa-Oderbergi Vasutársaság 361, Magyar jelzálogbank 448, Magyar kereskedelmi bank, Tartott.

Bécs, okt. 22. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papírjáradék 94.70, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 116.25, 1860-as sorsjegy 164.25, Osztrák hitel-sorsjegy 512, Angol-osztrák bankrészvény 306.25, Bécsi Bankverein 537.50, Osztrák magyar bank 177, Déli vasut 123, Dunagőzhajózási társ. 1048, Dohány részv., Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bank, 117.63, Osztr. Lloyd 530, 4.2 száz ezüst jár. 94.60, 97.85, Osztr. koronajáradék, 1864-es sorsj. 314, Osztrák hitelintézeti részvény, Union-Bank 577.50, Osztrák Länderbank 489.75, Osztrák-magyar államvasut 744.75, Elbevolgyi vasut, Alpesi részvény 730.50

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 22. (Értéktőzsde.) A nyugati tőzsdék tegnapi jó magatartására támaszkodva, megnyitáskor a spekuláció nagyobb visszavásárlásokat teljesített, ami általános megszilárdulást vonat maga után. Bányáértékek, amelyeknek a kedvező iparjelentések ösztönzést nyújtottak, 2-3 1/2 százaléknyi javulást mutattak és villamosági részvények 3 százalékgig, bankok 1 százaléknyi árfolyamemelkedést tüntettek fel. Egyéb értékekben a javulás alig volt észrevehető, mindazonáltal amerikai vasutak iránt mutatkozott nagyobb érdeklődés. Az üzlet későbbi menetében ismét a nemzetközi pénzpiacz viszonyainak alakulása kellett félelmet, ami által a forgalom kiterjedése gátolva lett. Bányáértékeknel a megnyitáskor mutatkozó emelkedések legnagyobb részét lemorzsolódtak. A zárlat gyenge volt. Az utőtőzsdén nyugati tőzsdék helyzetjelentései ujjában megszilárdították a tőzsdét, nyolcz élénk forgalom fejlődött, különösen bank, bányá és villamosági értékekben némi emelkedés mellett. A készpénzpiacz ipari értékei meglehetősen szilárdak voltak, csapán csementértékek gyengültek el. Napipénz 3 1/2 százalék, Ultimopénz 5 százalék, magánleszámitolási kamatláb 4 1/4 százalék.

Berlin, (Zárlat). okt. 22. (Saját tudósítónktól). Zárlathoz jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.80, osztrák hitelrészvény 20.80, Déli vasut 23.80, orosz bankjegyek 21.3, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.60, Disconto Commandit 196.60, Dinamitruszt 172.20, Harpeni 234.90 Unifkált török járadék 94.30, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.40, Magyar koronajáradék 91.80, Osztrák-magyar államvasut 159, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék, Ált. villamosági Edison 245, Gelsenkircheni 211.70, Laurakohó 193.60, Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat). okt. 22. 4.2 száz-os papírjáradék, 4 száz-os osztr. ar-jár. 99.05, Magy. ar-jár. 94.30, Osztr. hitelint. részv. 207.30, Osztrák-magyar államvasut 159.40, Északnyugati vasut, Bustleh-radi vasut, Londoni váltóár 204.25, Bécsi Bankverein 136.10, Villamos részvény, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.20, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.40, Osztrák koronajáradék 94.75, Magyar koronajáradék 91.65, Osztrák-magyar bank 127.20, Déli vasut részvény 23.70, Elbevolgyi vasut, Bécsi váltóár 849.60, Párisi váltóár, Union bankrészvény, Alpesi részv., Szilárd.

London, okt. 22. Angol consol 85 1/2.

Páris (Zárlat) okt. 22. 3 százalékos francia járadék 9.0. Osztr. aranyjáradék 100. — Magyar aranyjáradék 96.85, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 506. — 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasút elsőbbségi kötv. 291. —, 5 százalékos marokkói járadék 5.2. —, 4 százalékos 1890. román jár. 97.75. 4 százalékos amort. román járadék 1.95, 5 százalékos orosz járadék 105.15, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 97.85, 4 százalékos spanyol jár. 95.72 4 százalékos unifikált török jár. 93.77. Török sorsjegy 19.25. Török dohányrészevény 382. — Osztrák földhitelintézet 12.44 Osztr. Länderbank 530., Magyar jelzálogbank 476. —, Banque de Paris 17.58, Banque Ottomane —, Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút —, Merdionálisvasút 689. —, Hartman gépgyár 5-6. — Rio Tinto 19.24, Sucrerie d'Egyedt 37. —, Tula 34., Urikányi kőszén 17., Chartered 48.7, De Beers 465.5., East Rand 1 8.50, Jagersfontein 192. —, Trans. Land Comp. 76. 5, Váltó Amsterdama (rövid) 207.68, Váltó német piacokra (rövid) 128.50, Váltó Bécsre (rövid) 104.68 Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó rövid 14, Váltó Svájcra (Rövid) 1/2, Csekk Londonra 252. — Magakauatlab 2/4. Gyenge,

Üzleti tudósítások.

Vásáresarnok.

Okt. 22. Élő: Csirke rántani való 1.40—2 K, sütni való hazai Ia 2.60 korona, IIa 2.20—2.40 K. Tyuk, hazai Ia 3—3.40 K, IIa 2.60—2.80 K. Rucza hizott 5.60—7 K, sovány 3.60—4.80 K. Lud, hizott 10—18 K, sovány 6—8 K. Pulyka, újdonság 5.60—8 K. **Tisztított:** Csirke Ia 1—1.60 K, IIa 0.60—0.90 K, Jérece Ia 1.80—2.20 K, IIa 1.40—1.70 K. Tyuk Ia 1.03—2.20 korona, IIa 1—1.40 K. Kappan, hizott 2.60—2.80 K. Rucza, hizott 2.60—4 K, sovány 1.80—2.40 K. Lud, hizott 5—9 K, pulyka, újdonság 3.40—6 K. Ludnáj, nagy 4—5 K, kicsiny 3—3.0 K. Ludzsir 2.60—2.80 K. Ludháj, tiszta 2.80—3 K. Ludvegves 1.80—2 K. **Vad- és vadhus:** Szarvas, egészben (klg.) 0.70—0.80 K. Öz, egészben 1.60—1.80 K. Vaddisznó, egészben 1.20—1.40 K. Nyul, nagy 3—3.20 K, sülős 1.80—2 K. Főcán 3.40—4 K. Fogoly 1.20—1.40 K. **Tojás:** Friss tojás, teatojás (100 drb) 8—9 K, főztojás 7—7.60 K, alföldi tojás (1440 drb) 94—98 K, erdélyi tojás 90—92 K, apadt tojás 82—92 korona.

Kőbányai sertéspiac.

Október 22-én. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 146—148 fillér. Fialat közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 148—150 fillér. Közép (páronként 240—280 klgr.) 146—150 fillérig. Könnyű (páronként 240 klgr.) 150—154 fillérig.

Szártlétszám: 1909. évi október hó 20. napján volt készlet 25326 drb. — 1909. október hó 21-én felhajtott 296 drb. — 1909. október hó 21-én elszállított 509 drb. — 1909. okt. hó 22. napjára maradt készletben 25036 drb. A hízott sertészetlet irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székessővárosi állatvásár és közigazgatás igazgatósága.) Október 22-én. Előző napi eladatlan maradvány 1248 drb sertés, 88 drb süldő. Pótfelhajtás 160 drb sertés. Mai felhajtás 1639 drb sertés, 20 drb süldő, összesen 2047 drb sertés, 108 drb süldő. Eladatott 1399 drb sertés, 74 drb süldő. Mai maradvány 1648 drb ser-

tés, 34 drb süldő. Következő árak jegyeztettek: Zsír-sértés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felüli éltsúlyban 122—129 fillér, II-örendű 280—350 kilogramm 110—116 fillér, fiatal közép 220—300 klg-ig éltsúly-levonással 146—168 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogramm-levonással 139—158. Husértés, belföldi süldő 140—158 fillérig, külföldi süldő 108—120 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

Október 22. Felhajtott 474 drb élő borjú, (közte 78 rugott.) Árjegyzék: Elsőrendű élő borjúkért 112—122 fillérig, kivételesen 128 fillér, középminőségű élő borjúkért 84—108 fillérig, sifér és rugott borjúkért 40—76 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk, az árak szilárdak maradtak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 22. —

Kinevezések. A belügyminiszter a belügyminiszteri számvevőséghez Szelezky István, Barcza Mátyás és Ürményi Gyula belügyminiszteri számellenőröket számvizsgálókká, utóbbit számszerű minőségben, továbbá Havas Ferenc és Csányi István belügyminiszteri számszámvevőket számszámvevőkké, Görög Jenő díjas számszámvevőket számszámvevőkké, végül Telbisz Imre díjtalan számszámvevőket díjas számszámvevőkké; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Gálk János marosvásárhelyi pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárá; a kereskedelemügyi miniszter Somogyi László okleveles gépészmérnököt fizetésellen ipari segédfelügyelővé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Pilits Sándor okleveles tanítót és Marezits Erzsébet okleveles tanítónőt a felsőkabolyi községi elemi iskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé; dr. Bernáth Géza budapesti törvényeszkői joggyakorlatot a vezetés alatt álló minisztériumhoz ideiglenes minőségben fizetésellen fogalmazógyakorlatokká; a debreczeni ítélőtábla elnöke Lányi Sándor mészárosi járásbírói díjtalan joggyakorlatot segélydíjas joggyakorlatokká; a karánsebesi törvényszék elnöke a karánsebesi törvényszékhez Bárdos Péter karánsebesi törvényeszkői fogalmazót III-ad osztályú hivataloszállásúvá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bodor Kálmán lörczei állami elemi iskolai tanítót az oroszfajai állami elemi iskolához, Huber Sarolta lajtáufalusi állami óvónőt a zombolyai állami óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

Névgyarapítások. A belügyminiszter Abelesz Márkus budapesti lakos, valamint Henrik, Margit, Imre és Vilma nevű kiskoru gyermekei Abonyira, Mathias Ádám bajai lakos, valamint Erzsébet és Mária nevű kiskoru gyermekei Mátyásra, Hollender Áron, valamint Lipót, Fülöp, Tibor és Eleméd nevű kiskoru gyermekei Halmosra, Bekkmann Jakab konstantinápolyi lakos Hazaira, kiskoru Grün Hugó, Simon, Győző és László budapesti lakosok Györgyre, Gross Paula budapesti lakos Gönczire, Löwinger Antal és kiskoru József budapesti lakosok Lászlóra, Guttman Artúr, kiskoru Miksa és Mór budapesti lakosok, továbbá kiskoru Guttman Armin paksi lakos családi nevének Gyulaira kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nagyváradi pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi vigyázói állásra 8 hét alatt; Sápón (Biharmegye) postamesteri állásra, Kirtekapony (Marostordamegye) postai ügynéki állásra október 29-ig; a terezováci sóhivatalnál sótanári állásra 14 nap alatt; a debreczeni pénzügyigazgatóságnál 2 pénzügyi fővigyázói állásra 14 nap, 4 pénzügyi vigyázói állásra 8 hét alatt; a segesvári adóhivatalnál adóhivatali gyakornoki állásra 14 nap alatt; a marosvásárhelyi törvényszéknél jegyzői állásra 2 hét alatt; a nagykarolyi pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra 2 hét alatt; az óbecsei járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt; a m. kir. földmives iskolánál egy gazdasági gyakornoki állásra november 10-ig lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt is tulnyomóan derült idő uralkodott, amely reggelre részben ködösre változott. A hőmérséklet nagyjából kissé a normális alá került; a maximum jobbra 15 és 20 C° volt, a minimum — a Délvidék kivételével mindenütt 5 C° alá süllyedt és Nagyváradon, Nagyszébenben, meg Botfalun —2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható. (Sürgöny-progn.: Változás nem várható.)

Állomás	Legnyomás mm. 700 +	Hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	69.6	2.0	SE	3	0	17	1	
Ungvár	68.1	2.6	N	3	0	18	2	
Késmárk	69.1	1.1		0	0	1	1	
Losoncz	68.0	3.6		0	0	18	2	
Gyalla	67.0	3.2		0	0	18	2	
Budapest	67.3	8.0		2	0	17	7	
Hereny	67.0	4.3		0	0	16	4	
Keszthely	65.1	5.6	N	1	0	16	4	
Pécs	68.5	4.3		0	0	16	4	
Zágráb	68.5	6.0		0	0	15	5	
Fiume	66.2	1.7	N	1	0	20	11	
Szeged	67.4	7.2	S	2	0	15	6	
Temesvár	67.6	4.3	E	2	0	16	4	
Nagyvárad	69.0	1.3	E	1	0	15	2	
Köszvény	70.1	0.6		0	0	13	2	
Nagyszében	69.0	1.3	SE	1	0	15	2	
Szatmár	68.7	5.4	N	1	4	15	4	
Eger	67.0	5.0	SSE	1	0	17	2	
Arvavárja	67.0	4.6	N	1	0	1	2	
Selm. czabánya	67.0	5.0	W	1	0	15	5	
Komárom	67.0	4.2	NE	3	0	18	3	
Magyar-Óvár	67.0	6.8	E	2	0	14	2	
Sopron	67.0	4.7	S	1	0	17	4	
Eszék	67.0	7.8		0	0	2	9	
Cirkvenica	67.0	10.1		0	0	22	10	
Debrecen	67.0	2.5		0	0	18	0	
Keskeny	67.0	0.0	E	1	0	0	0	
Oros-áza	67.0	4.4		0	0	16	4	
Arad	67.0	0.4	NE	2	0	18	8	
Zombolya	67.0	5.4		1	0	17	6	
Versecz	67.0	6.0	NW	2	0	20	6	
Orsovy	67.0	9.0	NE	0	0	16	7	

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE.		Mai záró árfolyam		Mai záró árfolyam		Mai záró árfolyam		mai záró árfolyam	
		PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	ÁRU	ÁRU
Allamadósság									
Magyar aranyjáradék	4%	118	113.50						
koronajáradék	4%	91.75	92						
Magy. kir. állampénzt. jegy	4 1/2%	100	100.50						
Államkölcs. Vaskapu céljára	3%	78	79						
1870. évi nyereségkölcsön	4 1/2%	210	215						
H.-Szalavon reg. kárt. kötv.	4 1/2%	99	100						
Magyar földhitelment. kötv.	4%	92.25	93.25						
Horv.-Szalavon	4%	94	95						
Tiszai és szegedi nyer.-kölcs.	4%	141	150						
Egyesített járad. papírban	4 1/2%	95.10	98.60						
széchenyi	4 1/2%	210	215						
Osztrák aranyjáradék	4%	100	100						
koronajáradék	4%	100	100						
államj. 1890. évb.	4%	100	100						
1864. 500 K. n. é.	4%	164	168						
1864. 100 K. n. é.	4%	314	318						
Bpest sz. f. v. kölc. adomen.	4%	99.25	91.25						
Temes-bágv. szab. kölc.	4%	94.50	95.50						
Záloglevelek, elsőbbségek.									
Egyes. budapesti f. v. takp.	4 1/2%	98.50	99.50						
Házai bank r. t. kamat kötv.	4 1/2%	92	98						
Kisbirt. orsz. földhitelint.	5%	98.25	99.25						
" " " " " " " "	5%	101	102						
" " " " " " " "	5%	101	102						
M. agr. és járad. 62000k. kötv.	4%	97.00	98.50						
" " " " " " " "	4%	94	95						
" " " " " " " "	4%	98.25	99.25						
M. ált. takp. r. t.	4%	98.25	99.25						
Magyar földhitelintézet	4%	96	97						
" " " " " " " "	4%	84.50	85.50						
Magy. helyi érd. vas. kötv. 60% évrre	4%	91.75	92.75						
Magyar jelzáloghitelbank	4 1/2%	99	100						
M. jelzáloghit. közs. kötv.	4 1/2%	91.75	92.75						
" " " " " " " "	4%	92	98						
" " " " " " " "	4%	121	123						
" " " " " " " "	4%	126	128						
Magyar orsz. központi takp.	4%	99	100						
Magyar takp. közp. jelz.	4 1/2%	99	100						
" " " " " " " "	4%	92.25	93						
" " " " " " " "	4%	98	99						
Osztrák-magyar bank	4%	98.10	99.10						
Pesti házi takp. közs. kötv.	4 1/2%	98.50	99.50						
" " " " " " " "	4%	91.50	92.5						
" " " " " " " "	4%	92.75	93.75						
" " " " " " " "	4%	10	106						
Gőzmalomok.									
Borsod-miskolci gőzmalom		410	420						
Concordia-gőzmalom r. t.		165	275						
Első budapesti gőzmalom r. t.		440	1480						
Erzsébet-gőzmalom-társaság		41	42						
Luiza-gőzmalom r. társaság		300	310						
Pesti hengermalom-társaság		40	42						
Pesti molnár- és sütők gőzm. r. t.		365	355						
Pesti Viktória gőzmalom		591	593						
Iparvállalatok.									
Beocsini cementgyári Unió r. t.		655	660						
Budapest-szentlőrinci téglagyár		440	444						
Északmagyarországi kőszénbánya		315	317						
F. magyar. bány. és kohómu		563	570						
István gőztéglagyár		282	290						
Kőbányai gőztéglagyár r. t.		1325	1350						
Kőszénbánya és téglagyár r. t.		553	556						
Magyar aszfalt részvénytársaság		176	177						
Magyar általános kőszénbánya r. t.		645	655						
Magyar kerámiagyár r. t.		230	235						
Salgótarjáni kőszénbánya r. t.		622	623						
Ujlaki tégl. és mészkőgőz r. t.		395	341						
Első magyar gazd. gépgyár r. t.		371	390						
Daubius		345	347						
Fogver- és Gépgyár részv. társ.		325	332						
Ganz és társa vasöntőde r. t.		300	300						
Nicolson-gépgyár r. t.		300	210						
Rimanurányi s. t. vasmű r. t.		680	690						
Schlick-féle vasöntőde és gépgyár		456	460						
Teudloff és Ditrich gépgyár r. t.		200	210						
Weitzer J. gép- és vasgyár r. t.		403	402						
Athenaeum iródaipari és nyomdai r. t.		534	544						
Franklin-társulat		200	210						
Fényes Kálmán m. m. r. t.		300	300						
Pesti könyvnyomda r. t.		400	400						
Rábai testv. iróda. int. részv. társ.		200	200						
Bihar-Szilágyi olajipar r. t.		360	400						
Budapesti ált. villamosági r. t.		304	307						

KÜLÖNFÉLÉK.

Rejtett sebek.

Ki téged igazán szeret,
S szíve tiédde összenőtt
Előtte bármit rejtegetsz,
Megtudja azt utóbb-előbb.

Hiába övod, titkolod
A bánatot, fáó panaszt,
Mint a madár közel vihart,
Szíve megsejti, érzi azt,

Szememben egy bágyadt sugár,
A homlokodon egy kis redő,
Egy fojtott sóhaj s tudja már
A bajt a sziv, a szerető.

A szived hord nagy szenvedést,
Nem ez a legnagyobb csapás.
De jaj neked, ha kivüled
Nem tudja, érzi senki más.

Ki mondhatná, hány porladoz,
Kit bánat terho sirba vitt,
Mert nem lett egy rokon szívet,
Ki megsejtette titkait.

Feleki Sándor.

(Ausztráliai szokások.) Ausztrália nemcsak a legfiatalabb és legkisebb világrész, de legkevesebbet is tudunk róla. Most egy angol tudós könyvet írt a legkevesebb ismert déli részekről. A bensülöttek alacsony termetű, csokoládébarna színű emberek, a szemük csillogóan fényes, az orruk lapos. Meztelenül járnak, a bőniiket éles kővel telekarcolják mindenféle ábrával, rajzzal. Ebben a tekintetben a férfiak sokkal czifrábbak, mint a nők. A gyermek nevelése, oktatása abból áll, hogy megtanítják a nyomot felismerni, ami az egyetlen mesterségben, melyet gyakorolnak, a vadászatban, nagy segédlem. A fiugyermeket tizenkét esztendő korában férfivá avatják. Ez egy történiük, hogy a szerencsétlent kiviszik a mezőre és főlhajigálják a letegőbe. Mikor aztán leesik, az ikuntera (a jövődöbeli após) egy füttykösse! jól végig huz rajta, ezt mondván: „Hus nélkül haza ne gyere!” (Tudniillik a vadászatról.) Tizenkétéves korától a fiu-

gyermek leendő apósa házában lakik, tizennyolc éves korában azután megházasodik. Ha rossz vadász és nem éjt el elég vadat, az apósa egyszerűen elveszi tőle az asszonyt és odaadja másnak, ami igazán nagy csapás, mert az így megszögyenített férfi nem kap többé feleséget. Ha az asszony özvegyen marad, a férjét két esztendei némasággal gyászolja. Van azonban özvegyasszony, aki gyásza jeléül holtáig némán marad.

(A női divat vívmányai.) A női kalapok gyilkos tiineik végére egy idő óta kis tokocskákat csavarnak, hogy az emberek szemét ne veszélyeztessék úgy, mint eddig. Ez az újítás azonban nem bizonyult célszerűnek s nem is igen használták. Lady Hope a kalaptüket teljesen ki akarja küszöbölni egy találmányával, mely vékony hajlékony abroncsból áll. Ez abroncs a kalap belsejébe kerül s a fejet lágyan, de mégis erősen körülfogja, megakadályozván így a kalap leesését. Egy párisi divatárúsnó pedig egy univerzális kalapot épített. Ha karimáját befelé hajtják, akkor a fejhez szorosán hozzásimuló toque-ot kapunk, mely különösen automobilon, vasuton, rossz időben tesz jó szolgálatot. Ha a karimát ismét kihajtjuk, megvan a szép, elegáns társasági kalap. A női divat terén legújabb vívmány a szemöldöksütő vas. Olyan alakú, mint a rendes hajsütővas, csak hogy végtelenül kicsiny és kecses jószág s arra való, hogy a szemöldököt szálanként süssük vele bársonypuhára.

(Az őszi ültetés.) Csodálatos, hogy a legtöbb ember milyen szívesen ragaszkodik a szokásokhoz. Szakemberek magyarázzák, hogy a fákat, cserjéket és rózsabokrokat legjobb ősszel elültetni s majdnem mindenütt tavasszal végzik ezt a munkát. Ha a természet ősszel pihenésre tér s a fák és cserjék nedvkeringése megszűnik, megkezdődhetik az át- és elültetés ideje. Azok a fák és bokrok, amelyeket ebben az időben ültetnek el, sokkal jobban vernek gyökeret és életerejük sokkal nagyobb, mint azoké, amelyeket tavasszal ültetnek el. A nedvkeringés ugyanis már januárban ismét megindul s a nap melege új életre kelti a vegetációt. Az újonnan elültetett fa vagy cserje most zavartalanul kezdheti meg életműködését. Ha az ültetést tavaszra hagyják, amikor már minden fa és bokor hajt és rügyezik, akkor a nedvkeringést mesterségesen visszazorítják s az életműködést hosszabb időre megzavarják. Ezzel nemcsak gyöngítik a növényt, hanem

életrevalóságát is csökkentik. Mindenki tapasztalhatja, aki érdeklődik a kertészet iránt, hogy az ősszel ültetett fa és bokor tavasz ébredtével erőteljes rügyezésbe kezd, míg a tavaszkor elültetett fa vagy cserje sokszor május végéig is sinylődik s csak lassan, fokozatosan tud életre kelni, a legtöbbször azonban végképen elpusztul.

(A szigorú főnök.) Kravcsuk orosz államtanácsos s pénzügyi miniszter nagyon szigorú főnök. Nem igen bánja, ha a hivatalnokok hanyagok, nem bánja a nagy restáncziákat sem, de meg nem engedti az orosz postásoknak, hogy szemüveget és botot hordjanak, sőt legutóbb a kemény inggallért is eltiltotta. Egy hivatalnokot, ki ezt az ukázt nem vette tekintetbe, nyomban elbocsátott. Nyilú utczán megállítja azokat a hivatalnokokat, kik kemény gallért, vagy színes nyakkendőt viselnek s a közönség fülehallatára lepocskondiázza őket. Legutóbb a templomban csapott spektakulumot azért, mert egy hivatalnok kabátjában bársonygallért látott, amit nem szívelhet. A fiatal ember azonban nem hagyta magát, hanem visszafelelt, hogy ne zavarja őt az imádkozásban. Kravcsuk az utczán megleste, egy rendőrral letartóztatta s meglehet, hogy azért a bársonygallért Szibériába küldheti.

(Telefon-statisztika.) Európa 400 millió lakosára 2.300.000 telefon-készülék esik; az északamerikai Egyesült-Államok 80 millió lakosára pedig körülbelül hét millió telefon-készülék jut; ami azt jelenti, hogy a népesség számarányát véve alapul, tizenötösör annyi a telefon Amerikában, mint Európában. Franciaországban ez év elején 124.159 telefonkészülék állott a közönség rendelkezésére; ezzel szemben egyedül Newyorkban 334.186 készülék működik, sőt Chikágónak is, pedig ez jóval kisebb jelentőségű Newyorknál, 184.922 készüléke van. Ausztriának 80.975 készülékével szemben Bostonnak és Filadelfiának egyenkint 100.000 készüléke van, míg Saint-Louis, Pittsburg, Cincinnati és San-Francisco egyenkint több készüléket mutat föl, mint amennyi Olaszország. Magyarország (44.634) és Belgium egész területén található. Európában a „Times“ szerint legjobb telefonja van Nagybritanniának, pedig ez magántársaság tulajdona.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

101

— Most már értem, hogy mért késtek a levelei, szolt a tábornok. Mi azt hittük az események rohamában ideje sincs írni, csak az első pihenő napot várja, hogy eljöjjön s élő szóval beszélje ki magát.

— Azt hiszem, hogy efféléket nem is igen szoktak előre megjelenteni. Akiket illet, akkor tudják meg, mikor már a dolgon nincs mit változtatni, s aki okozza, nem sokat törődik vele, hogy fájni fog-e nekik, vagy éppen belehalnak? S én éppen azért vettem magamra e kellemetlen szerepet, hogy a pesésőtör leánya valamiképp előkészíthető legyen a sorsra, mely reá vár. Ez az önök föladata.

— Olyan föladat, amit jól nem lehet megoldani, — szolt a tábornok komoran tekintve maga elé. S aztán miként fogjak hozzá? Én nem értem azt a nyelvet, amin az ilyen tárgyalni lehet.

— Forduljon a tábornoknéhoz. Nők biztosabban eltalálják ilyenben az igazi hangot. A tábornok bement a felesége szobájába, s néhány perc múlva vele együtt jött vissza.

— Du Charras Kamill elveszi Moulins özvegyét? — kérde a nő, arcán a megdöbbenés kifejezésével lépve a szobába.

— Egész Páris tudja tegnap este óta, — szolt a gróf.

— Egész Páris és csak mi nem! Hát azt akarta, hogy hallomásból tudjuk meg s találgassuk, hogy mi az igaz belőle? Hiszen ez talán még nyomorultabb tett, mint hogy most hagyja el Helént.

E pillanatban fölyült az elfogadó szoba ajtaja, s Laroche Helén kisasszony lépett a szobába.

Mikor a gróft meglátta, hirtelen megállt, s vissza akart menni. — A gróf megértette a helyzetet, s úgy tett, mintha éppen távozóban lett volna. Futólag üdvözölte a társaságot s azután megindult a főajtó felé. A tábornok s a neje néma főlhajtással vettek tőle bucsut, azután hárman maradtak a szobában, a gyanutlan leány, s a rémes titoktól elszorult szívű gyámjai.

— Mit kerest itt Lorrain gróf? — kérde Helén.

— Párisból érkezett, — szolt a tábornokné.

— Párisból? Most bukása után negyed napra — ide Nimesba? Mi hozta ide?

— Talán még mindig az a remény, hogy végre is meghallgatod. Ugy látszik még mindig nem tudott feledni.

— Nem adtam rá neki okot, hogy reméljen. Csak az a meglepő, hogy most kezd elöl, mikor azzal fejezheti ki legnagyobb jóakarátát irántam, ha üldözni megszűnik.

— Légy igazságosabb iránta. Jó barátokkal nem szokás így bánni.

— Egyedüli vétke, hogy szeret, szolt közbe a tábornok. Ezt valóban meg lehetne neki bocsátani.

Helén kémlő tekintetet vetett nagybátyjára, majd a magynénje felé fordulva kérde:

— Mért beszélnek róla most egyszerre ezen a hangon? Azelőtt soha elő sem hozták nekem. Kérte talán erre önöket? Azért volt itt?

— Nem efféléiről beszélt, — szolt a tábornokné, — de mi azt hisszük, egy olyan kifogásolhatatlan s előkelő férfi barátsága mindenkor megér annyit, hogy ha nem vagyunk kénytelenek vele, ne taszítsuk el magunktól.

— Azt sem szabad feledned, hogy ő az egyetlen ember, aki atyáddal kibékíthet, s

éppen az imént mondta, hogy meg fogja kísértetni.

— Atyámmal kibékíteni? Engem? Ohi, remélhetek-e ebben? Van-e ember a világon, ki ily csodát tehessen?

— Ó az!

— Mért nem mondták ezt nekem előbb? Nem fogadtam volna oly hidegen. Talán éppen atyámtól jött? Beszelt vele? Üzenetet hozott tőle? Látni akar?...

— Még nem beszélt vele — folytatá a tábornokné, de azt hiszem, el fog hozzá menni.

— Azt hiszi? — kérde esodálkozva, Helén. Hiszi csak? Mért beszéltünk akkor róla?

— Gyermekeim, — szolt most közbe a tábornok, neked mindenesetre ki kell engesztelni az édesatyádat. Mindenesetre s haladéktalanul. Követeljen bárminő föltételt — fogadd el, — én tanácsolom. Mert neked rajtunk és az atyádon kívül nincs senkid, senkid a világon!

Helén egy lépést tett előre.

— És Du Charras Kamill? — kérde halothalványra válva.

A tábornok már válaszolni akart, midőn a ház öreg eselédje lépett a szobába. Kezében egy csomag volt, mely Laroche Helén kisasszony nevére címezve a párisi postáva! érkezett.

A leány izgatottan szakította föl a papiros borítékot s a következő pillanatban a csomag tartalmának egy része lába elé siklott a szőnyegre. Négyrét hajtott sürrien teleirt kisdéd lapok voltak... Helén levelei.

A leány ijedten ismeri föl keze irását, s reszkető kezeivel tovább bontja a csomagot. Semmi kétség, ezek az ő levelei, melyeket vőlegényéhez intézett a gyász napjaiban mért küldi az most ezeket vissza? Mindeniket végig nézte már, sehol egy fölvilágosító sor.

(Folyt. köy.)

SZÍNHÁZAK.

Szombaton, 1909. október hó 23-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A vasgyáros.

Színmű 5 felv. Irtá: Ohnet György Fordította: Fái J. Béla.

Személyek:

Beaulieu marquisné	Szacsavayné
Cécile, leánya	Török L.
Oclave	Mészáros
Blygny herceg	Dezso
Préfont báró	Horváth
Sophie, neje	Nagy I.
Desblay	Mihályi
Szuzanne, huga	Várdi A.
Moulineat, gyáros	Kovács
Athenais, leánya	Lenkey H.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A szűz.

Házassági komédia 5 képbén. Irták: Hatvany Lajos és Lengyel Menyhért.

Személyek:

Demeter Fülöp	Rátkai
A felesége	Porrai Róza
Margit	Nagy Teréz
Tóth Emil	Vándori
Kresz József	Törze
Erzseke a felesége	Báthory G.
Eszüké	Csatari Janka
Unokabács	Z. Molnár
Tóni baci	Sáraz
A nagynén	Erdői Bertá
Az öreg néni	Bera Paula
A távoli rokon	Tárnoki G.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

Fővárosi Városligeti Színház

Egy szenzációs eset.

Színjáték 5 felvonásban. Irtá: Stevenson.

Személyek:

Henry Jokyll	Thury
James Langan	Fekete
Maud	T. Csige
Uttersson	Kiss
Crofts	Jászay Olga
Bobby	Szaizy
Poole	Fehér
Lay	Megyery
Egy munkás	Fehér A.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta Pásztor József. Zenéjét Bródy Miksa verseire szerzerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:

A király	Király
Henriette	Várdi Ily
Igazságügyminiszter	Papir
Rendőrniszter	Szirmai
Udvarmester	Fenyvesi
Max trombitás	Kovács
Molly, dada	Petrás Sári
Korcsmáros	Boross
Katherina	Orley Flóra
Órmeester	Sárossy

Kezdeté 1/2 8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Előszór:

Dálibor.

Dalmű 3 felvonásban. Szövegét írta Wenzig József, fordította Vidor Dezső. Zenéjét szerzerzte Smotana Frigyes.

Személyek:

Wladiszláv	Takáts
Dálibor	Arányi
Budivój	Mihályi
Egy bíró	Kárpát
Benes	Venczell
Vitek	Déri
Milada	Vasquez
Jutta	Medek A.
Zdenko szelleme	***

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Bakonyi Károly. Zenéjét Gábor Andor verseire szerz.: Kálmán I.

Személyek:

Lohonyay	Venczey
Treszka, leánya	Molnár A.
Riza báróné	Keleti J.
Imrédy	Fenyvesi
Lóréntey	Tanay
Wallerstein	Gábor
Elekcs, hadnagy	Sarkadi
Mogyoróssy	Kornai Bertá
Virág, strázsamester	Balassa
Turi, szakaszvezető	Tihanyi
Suták, közhuszár	Kun S.
Kempelen	Gyöző
Idike	Kelemen M.
Bence, béresgazda	Szerémy
Szefli Bandi	Bárdi
Elemérinés	V. Kész R.
Wuffka, ezredes	Kazaliczky

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Az orsz. m. kir. színművészeti Akadémia előadása:

Csalódások.

Vígjáték 4 felvonásban. Irtá: Kisfaludy Károly. Rendező tanár: Gál Gyula.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Telefon 68-39.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz.

Waldmann Imre igazg.

A műsorok műsora!

Leslie Brothers. — Jean Paul — Jos. Sabel. — Mac-Bans stb. stb.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel 10—1 és 3—6 óráig.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

(Bálint Dezső igazgatása alatt)

Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9 1/2 órákor

WEISS PEPI

a világhírű Kabaré-díva új programmal

Weiss Pepi és Weiss Rikhard.

Az előleg. Heltai Jenő kis darabja. Bleriot Budapestben alkalmi tréfa. Louise Bannhoffer klasszikus tán, czok. Puczi nőül. Minisztertanács. A 16 párti, azonkívül 20 új kuplé, tréfa, szatíra stb.

Tátra-Mulató

Király-utca 77. sz.

! Fényes műsor !

UJ! 20 elsőrangú attrakciók. UJ!

Alapítottatott 1835.

Alapítottatott 1835.

Szörme-divat

Dán Testvérek

cs. és kir. udvari szücsök

Budapest, Dorottya-utca 11.

Nagy „U” szörmekatalogusunk díjjalan.

NAGYENDRE CABARETJA

Andrássy-ut 69. (MODERN SZINPAD) Telefon 93-16.

Minden A csipkepongyola A Szűz paródiája este: (Vígjáték) (Színjáték tréfa.)

AZ UJ KÁVÉHÁZ (bohózat).

Bohózatok, színjáték tréfák, magánzámok. Együtt a régi gárda. Fellépnek: Nagy Endre, Meggyasszay Vilma, Ferenoz Karoly, Nemeth Juliska, Hadrik Anna, Pálly Rózi, Sajó Géza, Huszár Károly, Bárony István, Szász Ilona, Garas Márton, Boldizsár Andor stb. stb. Jegyek a cabaret pénztáránaul előre váltathatók (VI., Andrássy-ut 69).

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órákor

a kolosszális sikerű októberi műsor.

Ujdonság! Szenzációs műsor!

Mademoiselle Bonbon

nemzetközli operett. A czimszerepet

BARRISON LONA

za. Partnerrel: Boross Géza és Kőkúy Ilona.

Azonkívül:

Ujra! Ujra!

operett-tréfa.

Illaberek 7: 1 Turf-darab. — Csalonti Baka-komédia.

Aultra Dause macabre (Haláltánc).

és még 12 elsőrangú attrakció.

A téli kert túlkörtermében ROYAL-KABARET. Ének és táncelőadás. Keringő-verseny. — Czi-ányszene reggeli 5 óráig. Rendes helyárak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám.

Telefon: 11-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.

11 órákor! MA! Ujdonság!

„ENDLICH DOCH“

Bohózat írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Ezt megelőzi!

„Serenissimus-jelenet“

és

„FRANCFIÁUL“

Bohózat. Irtá: Kossóc. Rendező: Rott Sándor.

Jegyek kaphatók a Folies Caprice Révay-utca nappali pénztárnál, d. e. 9-1ig és d. u. 3-6-ig. „Cyra” jegyirodájában, Andrássy-ut 18, valamint Sopronyi nagytársaságban Rákóczi ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti CASINO DE PARIS-ban fellépnek a világ legelső ének- és tánc-attrakcióját.

Butor

kézpénzért és részlete

3 szoba teljes berendezése 360 frtért,

mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba állandóan készen tartáron a legegyszerűbb kivitel-től a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok).

ÖN BÉREL

egy ócska zongorát vagy pianót és

KIDOB

havonta 12 vagy 18 korona kölcsöndíjjal, végül pénzt kiadta, zongorája nincsen.

HAFIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb érzékszervekkel szerelt zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezést, nem leköteleztette bankszávevényekének és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szövid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)

zongora eladási és kölcsönzési telepén.

Befon tölcsernékül legfőbbekesebb gramofon- és művés-lemezek főelárulása.

Budapest, VI., Teréz-körút 1/a.

(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)

Telefon 4-31.

Zongorák becserelése, javítása, hangolása foglalkásában.

Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Heti műsor:

1909. október hó	Nemzeti Színház	M. K. Operaház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Fővárosi Városligeti Színház
24 Vasárnap — — (d. n. este)	Elnémult harangok A szücsök	Carmen	—	A zsíros ügy Buridán számará	Pádva herczegnője Sasdiók	Jánoska Tilos a csók	—	Szerelmi keringő Egy szenzációs eset

Női ruhaszöveteket

jót és olcsón venni

csak

MODERN és KERTÉSZ cégénél

lehet

Bpest, IV. Deák Ferenc-u. 21a

Feltűnést keltő olcsó árak!

Kitűnő strapa kelmék	—75,	—95,	1,25 kr.
Diagonál cheviott-kelmék	—95,	1,25,	1,50 „
Angol homespun-kelmék	1,10,	1,40,	1,75 „
Blous- és pongyola-kelmék	—65,	—95,	1,15 „
Pongyola posztók (divatszinek)	—95,	1,20,	1,75 „
Kosztüm-posztók (30 div. színben)	1,40,	1,80,	2,90 „
Blous-barsonyok (200 remek minta)	—70,	—80,	—90 „
Kitűnő mosó-veledek és flanellek	—21,	—35,	—55 „

Selyem cloth alsók fekete, tegeth és szürke színek rendes ára **4.50**, reklám ára **1.95**.

Mintákat vidékre az összes cikkekből ingyen és bérmentve küldünk.

3 millió korona

nyereményre játszik **évente 13 huzásban,**
ha 48 havi 5 kor. 50 filléres részletfizetésre megrendel nálunk:

1 darab Konvertált Magyar Jelzalog-sorsjegyet
1 darab Erzsébet királyné szanatorium sorsjegyet,
1 darab Bazilika sorsjegyet, 1 drb Józsv sorsjegyet

Mind a négy sorsjegyet összesen 48 hónapig, havonként 5 kor. 50 fillért fizet és ha postautalványon az első 5 korona 50 filléres részletet megküldi, azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részleteket. Így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre **eső minden nyeremény Őnt illeti.** Az utolsó részlet kifizetése után kiszolgáltatjuk mind az öt eredeti sorsjegyet.

Pénzt nem veszítheti el, mert:
1. a 48 hónap alatt a 4 sorsjegy nyereménye az Őné,
2. a 48 hónap elteltével 4 sorsjegyet kap, melyet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
3. ha a sorsjegyeket megtartja, 50 évig 700 huzás számtalan nyereményre játszik, amely idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer. Minden huzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Huzások: október 25., november 1., november 15., december 27., február 25., március 1., (2 huzás) április 25., május 15., június 25., július 1., augusztus 25. szeptember 1.

Legközelebbi huzások:

október 25-én és november 1-én.

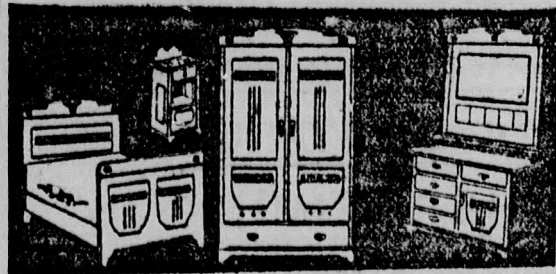
Legnagyobb főnyeremény 1 millió korona.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság

Budapest, V., Szabadság-tér 3. szám.

Alapított 1886-ban, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.

Újrendszerű butorhitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, mert előkelő bankösszeállításaink lévén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6% fizetendő 1/4 évenként mindig csak a hátralékos eszkenő tartozás után. (Részjegy vagy melléköltség nincs.)

Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona vagy 100 „ „ 1/4 évi 9 „

Asztalos-, kárpitos-, vas- és rőzbutorokban, továbbá szőnyegok, függönyok, ágy- és asztalterítőkben.

Balázs és Társa butorraktára Budapest, VI., Révay-utca 3., a Fene palota mellett.

Butor EHRENTREU és FUCHS

Képes árjegyzék ingyen. Budapest, VI., Teréz-körút 8. Telefon 88-69.

A divat kinövéséi.

— Méltóságos uram, meghozták az automobil új kerekét! — rohant be a soffér a grófhhoz, — de milyen hamar elkészítették!

Ezzel két szolga behoz egy nagy, másfélméteres dobozt. Kibontják, hát nem a kocsikerék van benne, hanem a méltóságos asszony új kalapja.

Ez a tréfa szomorúan jellemzi a divat kinövéséit. Sajnos, a mi asszonyaink nagyon is hajlandók utánozni minden divatot, amely egy-két hónapra megbolondítja Páris előkelő és — félvilág hölgyeit. Épp most mutatta be Tolnai Világlapja a legújabb kalaphóbortot és pedig az aeroplan kalapot. Csakhogy, ami még borzasztóbb ennél, amire hozzánk eljut ez a szortelen divat, addigra már ott kiábrándultak belőle és a mi férjeink bosszankodhatnak rajta — és tágra nyithatják erszényüket. Az asszonyok pedig olyan drága holmiban járnak, ami már akkor nem is divatos.

Ebből is láthatják olvasóink, hogy minő nagy szükségük van a magyar asszonyoknak olyan tanácsadóra, amely nemcsak hogy megismerteti velük az új divatot, hanem nyíltan és őszintén meg is mondja, hogy érdemes-e követni, vagy pedig várják meg a legközelebbi híreket, mert ez vagy amaz a divat csak muló hóbort. Ilyen divatlap pedig, — amely még rendkívüli olcsósága révén is arra van hivatva, hogy a legszélesebb körökben elterjedjen — csak egy van és ez a „Bazár“, amelyet közönsége bizonyára nem ok nélkül nevezett a divatlapok királyának.

A Bazár mindig közli a legújabb divatu ruhák és kalapok stb. modellképeit, de azonkívül, hogy világos utasításokat ad azok kivitelére nézve, még hasznos tanácsokkal szolgál arra vonatkozólag is, hogy mikép öltözködjünk, ha divatosan, de egyuttal észszerűen is akarunk öltözködni. Hogy ezenkívül micsoda páratlan értékes kedvezményrel szolgál és még mennyi hasznos ismertetést közöl a háztartás és gazdaság minden ágáról és végül hogy milyen érdekes a szépirodalmi melléklete, arról minden olvasónk meggyőződhetik, ha mutatványszámot kér „A Bazár“ kiadóhivatalától (Budapest, Dohány-utca 16-18. sz.) Előfizetési ára egy félévre 2 frt.

Egy pompás ajándék. Tíz angolvaszon diszkötésű regényt, melynek bolti ára 15 forint, ingyen adunk, csupán a bekötésért való némi hozzájárulás fejében kérünk mind a tíz kötet után 95 krt, ha előfizeti fél évre 2 forintra a „BAZÁRT“. Ezen lap szépség és kiállítás tekintetében bátran a divatlapok királyának nevezhető.

Nagy földbirtokosok!

Románbanktól 4 1/2%-os kölcsönt kaphatnak

Érték 3/4 részig.

Képviselőség: „Országos Földhitel“ Erzsébet-körút 2, III. emelet 18. sz.

Lekéselt!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órá

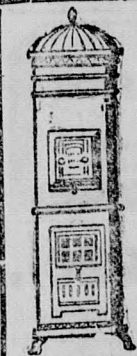
POLGÁR KÁLMÁN

műrészénél

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám

részletfizetésre is vásárolhat szigorúan szabott áron.

javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem! Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték

Barnaszénfűtésre

legjobb a híres szabadalm.

Jupiter-kályhák

kaphatók kizárólag csak

Koch Jenő

meidinger kályha-gyárában

BUDAPEST, 6316

VI., Szondy-utca 53. sz.

Telefon 64-20. Telefon 64-20.

EDISON Mozgófénykép
:: Vállalat ::

Részvénytársaság

Főzlet és igazgatóság:

Bpest, VI., Nagymező-utca 21.

Minden jegy elkel naponta az Edisonban, mert ott minden előadás látható a vállalat eredeti, kitűnően sikerült mozgófénykép felvételén

BLERIOT Budapesti felszállása.

1. József főherceg érkezése.
2. József főherceg az udvari páholyban fogadja Bleriotot és feleségét.
3. Felszállás.
4. Mozdulatok a levegőben.
5. A leszállás.
6. A közönség.
7. A trianoni közönség felszakítja a rendőrség sorait és vállára emeli Bleriotot.
8. A rendőrség csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel képes fenntartani a rendet.
9. A százeranyi tömeg széjjel oszlik.

BLERIOT látogatója az Edisonban

(Bleriot szombaton dé. u. 2 órakor a repülőgépről külföldön készült felvételek megtekintésére az „Edison mozgófénykép-vállalat”-ot meglátogatta.)

958. sorozat **Bon 028. szám**

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerez

Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. sz.

köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15%, azaz tizenöt százalékos nyereséget adni az ered.

F. Bergerand fils,

párisi különlegességek

(óvszerek) gyártmányából. Kimerítő

képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldet k.

Kivágatott az „Egyetértés”-ből. 25705

Írógép

tulajdonosok!

Nagy árjegyzékünk megjelent!
Érdeklődőknek díjtalanul küldjük.

WOLLÁK és TÁRSA

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19.

Telefon 24-98. Alapítási év 1897.

Speciális üzlet amerikai írógép-
kellekben, sokszorosító-készü-
letek és ezek kellekeiben.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szer-
zett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

V. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyag-
bajt, sebéket, lújakort (gyphilist), borbajokat, elgyeurlt
ferőrdő, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg-
és hatgerinczbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyszer.

Legkellemesebb otthoni szórakozást nyújt egy jó

BESZÉLŐGÉP

(Grammophon)

mely beszél, énekel, nevet,
füttyöl, legnagyobb művészet
ket és a legjobb zenekárokat
valamint színházat és hang-
versenyt helyettesít. ■■■■■

Kimerítő nagy
hangszórójegyzék
kivánatra ingyen
és bérmentve.

A legkellemesebb és legszebb kivitelű grammophon kényelmes csekély havi
részletfizetés mellett beszerezhető

Aufrecht és Goldschmied

nagy áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 30.

MENJÜNK

LUSTIG EDÉ-HEZ

BUDAPEST,

RÁKÓCZI-UT 2. SZÁM,

hol olcsón és jól leszünk kiszolgálva.

Az üzlet 33 éves fennállása óta

ezt az elvet követi:

NAGY FORGALMAT

OLCSÓ és SZABOTT ÁRAK

MELLETT ELÉRNI.

Ez a t. vevőknek mindenkor előnyére

vált, mivel kevés pénzért jó minőségű

URI, NŐI DIVATÁRUK

ÉS FEHÉRNEMÜEK

beszerezhetők.

ÁRJEGYZÉK BÉRMENTVE!

„Matteine” vállalat 6 óra alatt végleg kiirtja **poloskáit** egy évi jótállással. Vidékre gép és Király-u. 16. Telefon 161-38. anyagszállítás.

NE MENJEN EL ESTE GONO NÉLKÜL!

Eredeti tubus (utasítással) 30-szori használatra 2 kor. 5 kis tubus dobozban (utasítással) 50-szori használatra 3 kor.

A GONO-krémet előzetesen használva, a legbiztosabban meg van védve az összes nemi betegségek ellen. Használata tiszta, egyszerű és kellemes. Főraktár: Török József gyógyszerháza VI., Király-utca 12. Kapható minden gyógyszerháza és drogeriában

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, Nászajándék-Tárgyak

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰKÖRISZ üzletében szerezhetők meg.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 20 ÓÓ RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

MOST JELENT MEG!

Költők és Írók.

Életrajzok a költészet és irodalom köréből.

Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Szerkeszti: Ferenczi Zoltán.

ARANY JÁNOS.

Írta: SZINNYEI FERENCZ.

A költő arcképével.

Ára 2 korona 50 fillér.

KAZINCZY FERENCZ.

Írta: VÁCZY JÁNOS.

A költő arcképével.

Ára 2 korona 50 fillér.

Eddig megjelentek:

Csokonai. Írta: Ferenczi Zoltán.

Dante. Írta: Radó Antal.

Homeros. Írta: Csengeri János.

Petrarca. Írta: Katona Lajos.

Mindegyik kötet díszes kartonkötésben, az illető költő vagy író arcképével.

Ára kötetenként 2 kor. 50 fill.

Kapható

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál

Budapest, VI. kerület, Andrásy-út 21. szám, valamint minden könyvkereskedésben.

D. LEONHARDT & CO

gömbhegyű írótollak

Első csász. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság. HIRDETMÉNY.

Az alulírott igazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy f. hó 27-én délelőtt 9 órakor, a lánczid alatt zárt rakodón, a kiváltképpen és feles árú az üzletszabályzat 61. szakasza értelmében nyilvános árverés útján el fognak adatni.

Budapest, 1909. október 23-án.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

A legjobb amerikai cipő

sem oly jó, mint a valódi

Kobrak-cipő

Rámásvarrott

cipők védjegye:

Megtévesztést kikerülendő

☞ ügyeljen ☜

☪ cipőink talpán látható ☪

védjegyünkre!

Keresztülvarrott

és szegelt cipők

:: védjegye ::

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri belkutatása közönséges postán betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri belkutatása közönséges postán betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 68

Pénzelőleget.
Telefon 149—00. Butorra zongorára varrógép kereskedelmi árukra, melyek bizományba beraktározatnak. Régi Tauber cég csak Baross-tér 17. sz.

Nevelőnőket
német, angol, francziákat zene- és nyelvismerettel minden nemzetségu bonnok belépésre ajánlok magyar zene és nyelvismerő okleveles tanítónőket sürgősen keresek Szegheoné S. Lujsa. Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 27697

Legjobb likőrök
és rum készíthető kivonattal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért bérmentve küldök. Árjegyzéket kívánatra. Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csaba. 27180

Réz és vasbutor
a legolcsóbb gyári árban, rézagy 30 frt. Gyermekagy 10 frt. Angol vasagy acél sodronnyal 20 frt. Összeesukó vasagy 3 matraczal 8.25 legjobb minőségben kapható Weisz I. Bpest. Andrassy-ut 77., (bejárat a Rózsá-utca) árjegyzék ingyen. 27980

Házilag főzött
különleges baracklevárnak kilóját 2.40, mézédesszilvalekvárnak 1.20, kisüstön főzött hamisítatlan barack-cognac 5 kilós demyonnal 16 korért. papírhéj új díó postaszákonként 3.40, téli csomagealma, császárkörte, óriás birsalma, postakosaraként 2.40, mázsánként 24—30 koronáig, zöldpaprika 2.40. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Csemegezőlő
téli elrakásra postakosaraként 2.80, papírhéj díó postaszákonként 3.40, 25 kgr. 15 kor. nemesfajú télialma, csomagekörte, óriás birsalma postakosaraként 2.40, mázsánként 24—30 koronáig, zöldpaprika 2.40. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Téli eltevésre
zöldsegtélek, petrezselyem (gyökér), sárgarépa, zeller, pórhagyma, vöröshagyma, fokhagyma, paprika, toma káposzta postaszákonként 1.50, ismételdoknak árengedményel. Gyümölcskivittel Csongrádról.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
planinót,
czimbalmot,
hegedűt

kézpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bankhitel
nőtan kizárólag csak
REMÉNYI
nagy magyar hangszertelepen
Prospektus és árjegyzék
ingyen. 610
Budapest, Király-u. 58.

Pénzszekrények
és amerikai iradabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Ingyenes gépirás-tanítás
Kedvezményes magyar, német gyorsírási-oktatás. A „Stenografia” Országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolában okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt havonként új gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolyamok nyílnak. Kereskedelmi tantolyamok: egyszerű és kettős könyvvitel kereskedelmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szépírás. Díjtalan és biztos állásközvetítés. Tanórák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírási sürgős esetben egy hónap alatt is megtanulható. Külön órák. Sokszorosító és másoló iroda. Írásmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb feltételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségében kizárólag: Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismert elnevezéseit újabbban megtevesztő módon utánozzák. Tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság.

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb francia pezsgő.
Vezérképviselőség:
PRÁGA,
Soukenicka 30.

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő birtokokra I., II., III. helyen 15—60 évig törlesztelhető. Személyhitelt tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.
HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám.
—Telefonszám 95—48.—

Ajtók és ablakok
régí és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsosatok, kertkerítések, keramitlapok, kőbelleimlapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór
épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72—74. Flók-úti Visegrádi-u. 27.

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért.

Ingságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzelőleggel beraktároz bárminemű ingóságokat, berendezéseket mintaszert raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Vasbutor.
Rézagy 35 frt, gyermekagy 11, összeesukható vasagy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakortú 3.50, rézgarnis 2.50. Összeesukható tábori ágy acélsodronnyal 8.—, sodronnyonkerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/B. Telefon 22—66. 26975

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán. 27583

Saját gyártmányú fürdőkáda 14 kor.-tól feljebb; fűthető káda 60 kortól feljebb. Elváltak mindenféle kúszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselenyi-u. 61/B. Telefon 113—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyedüli pontos teljes levelczime összes hirdetésemnek
KÁLLAI LAJOS
motorgyára
Budapest,
Gyár-utca 23. sz.
Legújabb rendszerű benzínmotorokról tessék díszárjegyzéket kérni.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 főtelemet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és pallsander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti szőnyegok, csillárok. — Telefon 82—13.

Pótvizsgálatra,
javítóra, pótérettségire, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Szünidei Tantolyam” Garay-u. 5. II. 12/a.

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon 62—80.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatótt szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt-Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68 Beiratások egész napon át

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. 758
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépére, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyeiseinkbe bizományba beraktározza
Tauber
VI. ker., Eötvös-utca 6/B.
TELEFON 84—33.

Mielőtt gramofont vásárol, kérje a világhírű THE ROYAL
beszélőgépek legújabb árjegyzékét. Ezen gépeket szigorúan eredeti nagyban gyári áron és minden ártelemeles nélkül havi 6—10 koronára részletfizetésre szállítjuk a vidékre is bárhol
LÁNG JAKAB ÉS FIA
gramofon-nagykereskedők Budapest, Jozsef-körút 41, Flók-úti-utca VIII., Baross tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlo-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. — Dns raktár szőnyegok, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ez előtt Gyár-utca.
Telefon 14—09.

+ Soványság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziszert a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyöngeség, idegesség ellen és gyomorba-josoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiltüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

BUTOR
valóban tartós minőségben mérsékelt áron kapható
Sárkány J.
butoriparosnál
Bpest, Erzsébet-körút 26.
Jakab Ödön könyvei.
Költői művei:
Nyár. Költemények. Diszkótésben 4.—
Hangok az ifjúságból. Költemények. Diszkótésben 5.60
Szilágyi és Hajmási. Költői beszélek 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diszkótésben 3.60
Árgirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fényomatu képpel és számos szövegképpel. Diszkótésben 10.—
Pástortűzek. Versgyűjtemény. Pompás diszkótésben 4.—
Róza. Költemények. Neogrady Antal képpel. Diszkes börtésben 4.—
Próza munkái:
Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 2.—
A két impostor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 4.—
Falu. Elbeszélések Kimnach László rajzaival. Szines diszkótésben 5.60
Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Odón művészi rajzaival. Pompás diszkótésben 5.60
Pihenő. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 5.60
A jövények. Dráma 3 folvonásban. Kötve 2.—
Megrendelhetők:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) r.-t-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Gyümölcsfa
diszfa stb. árjegyzékkel ingyen szolgál Weber falkolája Békasmegyeren.

Uri gyermeket
örökbe vagy nevelésre elfogad gyermekszertő urí asszony. Leveleket: „Lelkiismeretes” jellegével kér Eger poste restante.

Legszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhetők be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9—11.

BUTOROK
háló-, ebédlo-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. I. em.
Kaziny-utca sarok. 207

Amerikai porcellán
pouder. Az eredeti doboz tetején „Yes” szócseka áll. Kapható: Magyarországon mindenütt. Budapest, Keeskeméti-utca 8. szám. Rákóczi-ut 9. szám.

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerok) csakis
P. Bergeran Fils
leghíresebb párisi gyártóstól legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyvertesz
VÁCZ.
Gyárt: mindennemű fa-és vastalcskat, kő- és kőzkocsit, szorszámokat, emelőgépeket, kettős áttétel, tűzfafűrészasztalokat kerti és locomobilfeeskendőket stb. stb.
Budapesti raktár és iroda:
VI., Gyár-utca 23.
Telefon: 161—27.
Kérjen árajánlatot!

VALÓDI FRANCZIA GUMMIÉS HALHÓLYAGOK
tűcső 1.75, 2.3, 10 Krig. 3 drb. legfinomabb mintel K.
STERYL
törvényvédekl legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak szegemmel kapható.
NEUMAYER LIPÓT
BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 3 SZ.
AUERFÉNYHÁZ